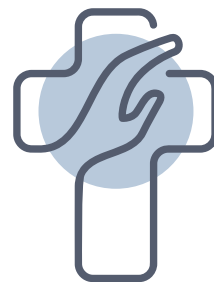

2025. XXXIV. évfolyam, 1. szám

SZOLGATÁRS

baptista folyóirat

szolgartars.hu

Krisztus gyülekezete és
a benne lévő ifjúság

Új, ökumenikus
bibliafordítás készül

A qumránai irattekercsek titkai

Régi gyülekezetek
megújulása a Magyarországi
Baptista Egyházban

Az Észak-magyarországi
Baptista Missziókerület
átfogó elemzése

Tartalom

KORTÁRS IGEHIRDETŐK

Legifj. Baricsán István

Krisztus gyülekezete és a benne lévő ifjúság

Igehirdetés a Tit 2,1-8 és 1Pt 5,5-9 alapján.....3

ÚJ BIBLIAFORDÍTÁS

Új, ökumenikus bibliafordítás készül

Péter első levele.....8

BIBLIATANULMÁNY

Rádai Alex

Isten szeretetének vizsgálata az üdvtörténet különböző mozzanataiban

12

BIBLIAI RÉGÉSZET

Dr. Mészáros Kálmán

A qumráni irattekercsek titkai.....

27

GYÜLEKEZETNÖVEKEDÉS

Jóföldi Endre

Régi gyülekezetek megújulása a Magyarországi Baptista Egyházban

A gyülekezetek születése, élete és halála: miért és mikor van szükség a gyülekezetek megújulására?

33

SZOCIOLÓGIA

Bacsó Benjámín-Urbán Korvin

Az Észak-magyarországi Baptista Missziókerület átfogó elemzése

43

ZENE

Oláh Gábor

Rövid ismertetések Ráduly Emil szerzeményeiről.....

49

IRODALOM

Nagy-Kasza Lona

Két novella Jeremiásról.....

53

KÖNYVAJÁNLÓ

Marton Zsolt

Recenzió dr. Kovács Enikő Hajnalka „Egyéni panaszénekek a Zsoltárok könyvében” című könyvéről.....

57

Tóth Krisztián

Ajánló - Bolyki László: Apák és fiúk - A férfivá válás útján.....

59

Rövid könyvajánlók.....

60

A Szolgatárs folyóirat a **Magyarországi Baptista Egyház** kiadványa

Felelős szerkesztő: **Sinka Csaba**

Felelős kiadó: **Papp János** egyházelnök

Tördelőszerkesztő: **Sinka Csaba**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

1068 Budapest, Benczúr u. 31.

Telefon: 20-886-0410

www.szolgotars.hu

szolgotars@gmail.com

ISSN 1218-425X

A lap ára: 1250 Ft. Előfizethető a kiadóhivatalnál.

Legifj. Baricsán István

KRISZTUS GYÜLEKEZETE ÉS A BENNE LÉVŐ IFJÚSÁG

Igehirdetés a Tit 2,1-8 és 1Pt 5,5-9 alapján

Gyülekezeteinkben elszoktunk a fiatalok jelenlététől. De nem kell, hogy ez így maradjon – Isten lelkére figyelve fordulat történhet gyülekezeteinkben! Ez a fordulat a személyes életünkben kezdődő változással indulhat el.

Először az idősebb generációhoz, a gyülekezet felnőtteihez fordulok. Fáj az elvándorlás, nehéz a gyülekezet fogyását megélni és látni. Gyülekezeteink fogyását nemcsak a globális, világi és munkahelyi változások befolyásolják – van egy még fontosabb tényező: a lelki befolyás.

Most elsőként a gyülekezet felnőtt férfiainhoz szólok. Azt olvastuk: „Az idős emberek legyenek mértékletesek, tisztességesek és józanok, a hitben, a szeretetben és az állhatatosságban egészségesek.” A személyes példamutatás, példaképpé válás és célra mutató feladatunk!

Sok fiatal azért hagyja el a gyülekezetet, azért megy

a pénzkeresés rabságába nyugatra, külföldre, mert nem látják a férfiak hitét. Nem látják a gyülekezet céltudatát, és nem érzik meg a Szentlélek munkáját bennünk.

Ne lepődjünk meg, ha az utánunk jövő generáció úgy gondolkodik, hogy külföldön majd jobb lesz, „Pesten a fű is zöldebb”, ha csak panaszkodással és zúgolódással találkozunk a családfők életében! Milyen példát mutatunk, kedves férfitestvérek? Nekünk is az „egymilliós átlagbér” – vagy a reálbér, vagy ki tudja, milyen bérekkel jönnek még a médiában – a legfontosabb? Testvérek, aki Krisztusban bízunk, az ma is hálaadással él! És aki Krisztusban bízunk, annak álmában is ad eleget az Úr! Ha vagyonhalmozást adunk tovább hit helyett, ne csodálkozzunk, hogy a fiatalokat elsodorja a világ zaja, hulláma! Aki Krisztusban él, az a mai helyzetben is tud jól élni, áldottan élni!

Kedves férfiak, elgondolkodtató kérdés, hogy va-

„Mit tegyünk tehát? Ragaszkodjunk Krisztus igaz szavához!”

jon a nehéz időkben is a mértékletesség, tisztesség, józanság, hit, szeretet és állhatatosság jellemzi-e az életünket, vagy inkább az aggodalmaskodás, bizalmatlanság, csüggedés, zúgolódás, panaszkodás, hitetlenség és céltalanság uralkodik rajtunk? Mit lát a fiatal generáció bennünk és ezáltal a gyülekezetben? Fontos ezt megvizsgálnunk, és ha kell, lépéseket tennünk a változásért!

Most a felnőtt asszonyok felé fordulok. Azt olvastuk: „Az idősebb asszonyok is szentekhez illően viselkedjenek; senkit se rágalmazzanak, ne legyenek mértéktelen borivás rabjai, tanítsanak a jóra; neveljék józanságra a fiatal asszonyokat, hogy ezek is szeressék a férjüket és gyermekeiket, és józanok, tiszta életűek, háziasszonyok, jók, férjük iránt engedelmesek legyenek, nehogy miattuk érje gyalázat Isten ígéjét.”

Vajon látható-e a testvérnők életében a szentség, a rágalmazás nélküli életvitel, a mértékletesség és a jóra tanítás? Megmutatkozik-e a józanságra nevelés, a férjük és gyermekeik szeretete, a tiszta élet és a háziasszonyok? Látszik-e rajtuk a férjük iránti engedelmisség? Reméljük, hogy nem a válás, a veszekedés, a mások rágalmazása, a tisztátalan élet, a mértéktelenség és az engedetlenség példáját látják életünkben! Milyen szomorú, ha lányaink nem látnak jó példát a gyülekezet asszonyaitól! De Jézus Krisztus kegyelméből tudunk példaképpé válni akkor is, ha hibáztunk.

Férfiak és nők egyaránt helyünkre kerülhetünk! Igaz, ha hibáztunk, az nyomot hagy a következő generációban, de Istennek hála, a megtérés csodálatos

működése által helyre tudja tenni hibáinkat! Valódi, őszinte, gyökeres megtérést kell látniuk életünkben az utánunk jövő generációknak!

Azt olvastuk tovább: „Az ifjakat ugyanígy intsd, hogy legyenek józanok mindenben; te magad légy példaképük a jó cselekedetekben, mutass nekik a tanításban romlatlanságot és komolyságot, beszéded legyen feddhetetlen és egészséges, hogy megszegyenüljön az ellenfeled, mivel semmi rosszat sem tud mondani rólunk.”

Kedves férfiak és asszonyok! Ti magatok legyetek példaképük! Sajnos tapasztalható a gyülekezetekben, hogy az idősebb generáció, a felnőttek intik és fenítik a fiatalokat, de közben ők maguk nem példaképek! Ezekben a gyülekezetekben szakadékok keletkeznek a generációk között, és idővel szakadások lesznek. De Isten ma arra hívja és inti a felnőtteket, hogy váljanak példaképpé!

Járjunk elől a jó cselekedetekben, a romlatlan és komoly tanításban, valamint a feddhetetlen és egészséges beszédben. Milyen jó, ha ezeket tanulják meg tőlünk a következő generációk!

Látják, hogyan működünk a gyülekezeti órán vagy a gyülekezeti alkalmak légkörében. Látják, ha a megbeszélés vitatkozásba, a másik bántásába fullad, vagy ha a jó cselekvése megakad dacosságból, haragból egymás felé.

Különleges volt, ahogy ezt a felolvasott részt zártuk: „Te magad légy példaképük a jó cselekedetekben, mutass nekik a tanításban romlatlanságot és komolyságot, beszéded legyen feddhetetlen és egészséges, hogy megszegyenüljön az ellenfeled, mivel semmi rosszat sem tud mondani rólunk.”

Legyünk példaképek, hogy aki megtámad, szóban rágalmazza Isten népét, fiait, megszegyenüljön! Hogyan szegyenül meg? Úgy, hogy nem tud rosszat találni bennünk és fiainkban sem! De mikor nem tud rosszat találni? Ha Krisztust éljük meg életünkkel! Ha helyes példaképek vagyunk! Tőlünk függ, milyen lesz a következő generáció! Tőlünk függ, hogy neveltek vagy neveletlenek lesznek-e Krisztusban!

Mit tegyünk tehát? Ragaszkodjunk Krisztus igaz szavához! A gyülekezeteink általunk, miattunk olyanok, amilyenek! Szeretetteljesek vagy nem! Krisztusiak vagy képmutatóak! Ha Jézusnak élünk, akkor gyülekezetünkben is munkálkodik Krisztus, és a fia-

„Bárhol vagy, Jézus Krisztus az egyedüli megoldás és reménység!”

taloknak is vonzó lesz benne élni! Legyen így!

A fiatalokhoz is szól az ige! Így olvastuk: „Ugyanúgy, ti, ifjabbak, engedelmeskedjétek az idősebbeknek, egymás iránt pedig valamennyien legyetek alázatosak, mert Isten a gőgösöknek ellenáll, az alázatosoknak pedig kegyelmet ad. Alázzátok meg tehát magatokat Isten hatalmas keze alatt, hogy felmagasztaljon titeket annak idején.”

Fiatalok, könnyű engedelmeskedni, ha van példakép! De amikor Isten a fiatalokhoz szól, nem azt tanítja, hogy csak a példaképnek engedelmeskedjétek! Azt tanítja, hogy tanuljatok meg mindig engedelmeskedni! Ez is segít megtanulni az alázatot! Fiatalként ezt különösen meg kell tanulnunk! Tele vagyunk büszkeséggel, gőggel, önelégültséggel! „Majd mi tudjuk, hogy jó”, meg „mi majd jobban tudjuk, mint az elődök!” – gondoljuk magunkban fiatalos hévvel! Isten pedig azt mondja: légy engedelmes! És élj alázatosan! Isten ellenáll a gőgösöknek! A gőgös fiataloknak is!

Az alázatosoknak pedig kegyelmet ad! Az alázatos fiataloknak is kegyelmet ad! És nincs ennél több, mint kegyelemben, kegyelem alatt élni! Bűneink alól felmentve élni! „Alázzátok meg tehát magatokat Isten hatalmas keze alatt, hogy felmagasztaljon titeket annak idején.” Légy alázatos, és amikor eljön az idő, Isten felmagasztal! Persze jönnek a gondok és ezáltal kérdések is a fiatalok életében! Mit csináljak? Milyen munkát végezzek? Hol éljek? Hogyan éljek? Mi a legjobb döntés? Akiket Krisztus megérint, megtérnek, kapnak célt! Mennyei útmutatást! Kapnak gyülekezeti otthont és abban szolgálatot is! Nem csak keringenek egyik helyről, gyülekezetből a másikba céltalanul, felelősségvállalás és elszámoltathatóság nélkül!

Így is olvastuk az igéből: „Minden gondotokat őreá vessétek, mert neki gondja van rátok. Legyetek józanok, vigyázzatok, mert ellenségeitek, az ördög mint ordító oroszlán jár szerte, keresve, kit nyeljen el: álljatok neki ellen a hitben szilárdan, tudva, hogy ugyanazok a szenvedések telnek be testvéreiteken e világban.”

Az idősebb generációtól aggodalmaskodást láttál, hitetlenséget, reménytelenséget? Isten azt mondja, ne az emberekre és ne is az idősebb generációra vessétek terheiteket! Terhedet Istenhez vidd! Tedd le a keresztnél! Istenhez fordulj! Térj meg! Tőle kérj irányt életednek! Bánd meg bűneidet, légy józan! Aki bűnben él, az bűnei kábulatában él! Menj oda a kereszthez, és kérd

Istent, hogy szabadítson meg bűneidből! Csak Krisztusba vetett hittel tudsz megállni ebben az életben!

Így olvastuk az alapigénk végén: „Az ördög mint ordító oroszlán jár szerte, keresve, kit nyeljen el: álljatok neki ellen a hitben szilárdan, tudva, hogy ugyanazok a szenvedések telnek be testvéreiteken e világban.” Légy szilárd a hitben! Állj ellen a kísértőnek! És ne feledd, hogy az ördög be akar csapni azzal, hogy csak te szenvedsz! El akarja hitetni veled, hogy neked milyen rossz ebben az életben, ebben a gyülekezetben, ezen a vidéken, ahova Isten helyezett! Ne hidd el hazugságait! Állj ellen ennek is! Ne feledd: „Ugyanazok a szenvedések telnek be testvéreiteken e világban.” Pesten is, Debrecenben is, Berlinben is, Barcelonában is, New Yorkban, mindenhol a világban egy a kérdés! Meg vagy-e váltva? Követed-e Krisztust? Kaptál-e tőle célt életedre nézve?

Nem ment meg téged a pénz! Nem ment meg téged a család! Nem ment meg téged a szerelem! Nem ment meg a gyógyszer! Nem mentenek meg a politikusok! Bárhol vagy, Jézus Krisztus az egyedüli megoldás és reménység! Legyen Ő a ti szívetek Ura! Legyen Ő az, aki meghatározza céljaitokat! És engedjétek neki, hogy bennetek és általatok csodálatos dolgokat tegyen gyülekezetetekben, életekben! Legyen ez így, azt kívánom! Ámen!

BARICSÁN ISTVÁN

Baricsán István Debrecenben született hívő, baptista családba. Életének nagy részét Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében töltötte: először egy Ura nevű kis faluban élt 2,5-3 éves koráig, majd Nyírbogáton nőtt fel. Később rövid ideig, 5-6 hónapig Budapesten tartózkodott, majd visszatért szülőmegyéjébe, ezúttal Mátészalkára.

Nyírbogáton végezte óvodai és általános iskolai tanulmányait, majd a nyírbátori gimnáziumban érettségizett. Ezt követően Debrecenben mechatronikai szakképzést szerzett és munkába állt.

Jézus Krisztus mellett 2016-ban kötelezte el magát egy erdélyi keresztény táborban. Életére jelentős hatást gyakorolt a Szatmárnémeti Magyar Baptista gyülekezet, ahonnan rokonai, nagyszülei és szülei is származnak. Bár hivatalosan nem volt tag, sok időt töltött ebben a közösségben, amelyet második otthonának tekint.

2017-ben Nyírbogáton megkeresztelkedett, és aktívan bekapcsolódott a helyi gyülekezet életébe. Először Bibliaórákon és imaórákon szolgált, később igehirdetési feladatokat is kapott.

Isten elhívását követve teológiai tanulmányokba kezdett Budapesten, a Baptista Teológián, amit sikeresen befejezett.

Ezidő alatt ismerte meg későbbi feleségét, Naómit,

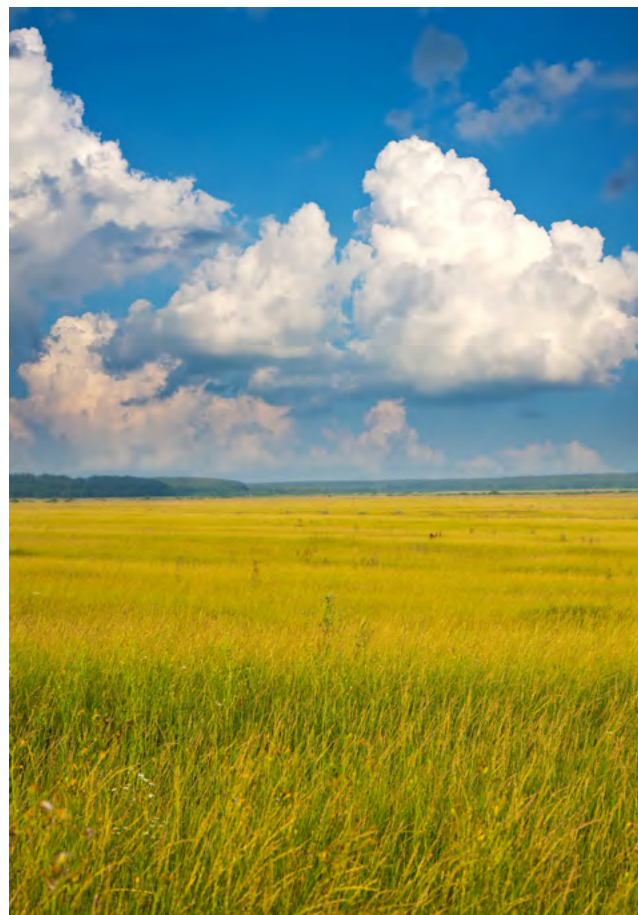
akivel Isten kegyelméből első gyermekük, Jakab is megszületett.

A teológia elvégzése után a Mátészalkai Baptista Gyülekezetbe kapott meghívást ifjúsági lelkipásztorként, egyéves időtartamra. A meghívást elfogadta, és jelenleg is itt végzik szolgálatukat.

Vezetésével létrejött a Határmenti ifi, egy olyan ifjúsági közösség, amely a környék kis létszámú gyülekezteinek fiataljait fogja össze. A kéthetente Mátészalkán találkozó, 10-12 fős csoport tagjai együtt keresik Isten akaratát életükben.

István azt is megosztotta velünk, hogy örömmel fogadja, ha lapunk olvasói imádkoznak a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei ifjúsági misszióért, szolgálatukért, családjukért.

ÚJ, ÖKUMENIKUS BIBLIAFORDÍTÁS KÉSZÜL

Az ökumenikus bibliafordítás háttéréről

Az új ökumenikus bibliafordítás munkálatai 2017-ben kezdődtek. A Katolikus Püspöki Konferencia Rózsa Hubát, Fodor Györgyöt, Kocsis Imrét és Martos Levente Balázst bízta meg a katolikus egyház képviselővel a fordítást előkészítő bizottságban. A tizenkét protestáns és ortodox egyházat képviselő Magyar Bibliatársulat Szöveggondozó Bizottságának megbízottjai Bácskai Károly evangélikus, Balla Péter, Karasszon István és Zsengeller József református teológusok voltak. A munka koordinálását a MBTA részéről Pecsuk Ottó főtktár végezte. A felkért nyelvi lektor Molnár Krisztina Rita író.

A közös munka alapjául a vatikáni Egységbizottság és a United Bible Societies között az 1967-ben megkötött és 1987-ben revideált „Irányelvek a felekezeti közötti együttműködésben készülő bibliafordítások elkészítéséhez” című dokumentum szolgált. A Közös Bizottság 2017 és 2020 között ennek a dokumentumnak a magyar változatát készítette el, amelyet azután a Katolikus Püspöki Konferencia is jóváhagyott. Ez a dokumentum leírja az elkészítendő fordítás jellegét, a nyelvi stílust, tisztázza az alapszöveg kérdésését, a lefordítandó könyvek sorrendjét, az egzegetikai és egyéb szövegi

kérdésekben követett irányadó szakkönyvek körét, a jegyzetek és bevezetések kérdésését, a közös vagy külön-külön kiadások lehetőségét, valamint a tulajdonnevek problémáját. A COVID által megszakított munka 2022-ben folytatódott, és most születtek meg az első próbafordítások, amelyek közül Péter első levelét adjuk most közre.

Az ökumenikus próbafordítás célja olyan bibliai szöveg elkészítése, amely a hagyományos, egyházi és liturgikus használatban álló fordításoknál dinamikusabb, könnyebben érthető és gördülékenyebb. Nem volt célunk a hagyományos egyházi szóhasználat és a megszokott „kánaáni” (csak az egyházban otthonosan mozgóknak számára érthető) kifejezések megtartása. Sőt, a célközönség a fiatalabb, huszon- és harminconéves korosztály. Azt szeretnénk, ha az új fordítás közelebb állna ahhoz a nyelvhez, amit ma ők beszélnek és megértenek.

A próbafordítás megjelentetésének célja, hogy a tágabb egyházi és egyházon kívüli közvélemény is értesüljön a kezdeményezés első eredményeiről, és véleményt alkothasson azokról. Olvasóink benyomásait, észrevételeit és javaslatait szeretettel várjuk az alábbi email címen: info@bibliatarsulat.hu

PÉTER ELSŐ LEVELE

1. fejezet

Címzés, üdvözlés

1 Pétertől, Jézus Krisztus apostolától azoknak, akik jövevényként élnek szétszórva Pontusz, Galácia, Kapadókia, Ázsia és Bitinia tartományokban, akiket 2 az Atyaisten előre kiválasztott és a megszentelő Lélek révén arra rendelt, hogy engedelmeskedjenek Jézus Krisztusnak, és vére által megtisztuljanak. Kegyelem és békesség áradjon rátok!

Isten magasztalása a hívók reménységéért

3 Áldott a mi Urunk Jézus Krisztus Istene és Atyja, aki nagy irgalmából adott nekünk új életet azáltal, hogy feltámasztotta Jézus Krisztust a halottak közül. Ez tölt el bennünket élő reménnyel, 4 hogy a mennyben romolhatatlan, tiszta és el nem hervadó örökség vár rátok. 5 Titeket pedig, ha hisztek, Isten hatalma megőriz az üdvösségre, ami az utolsó időkben biztosan eljön. 6 Örüljetez ennek, ha most egy kis időre szomorkodnotok is kell a sokféle kísértés miatt. 7 Így hitetek, amely jóval többet ér a tűzben próbált, de veszendő aranynál, a megpróbáltatásokat kiállva Jézus Krisztus megjelenésekor méltó lesz a dicsőre, a dicsőségre és a tiszteletre. 8 Akit nem láttatok, mégis szerettek, akiben hisztek, pedig nem látjátok most sem, és ujjongtok dicsőséges és kimondhatatlan örömmel, 9 mert elérítez hitetek célját: üdvösségeteket. 10 Ezt a szabadulást keresték és kutatták a próféták, akik arról a kegyelemről prófétáltak, amit Isten nektez szánt. 11 Azt kutatták, hogy Krisztus bennük élő Lelke melyik időpontról vagy milyen időkről tett kijelentést, amikor előre megmutatta a Krisztusra váró szenvedéseket és az ezt követő dicsőséget. 12 Isten kinyilatkoztatta ezeknek a prófétáknak, hogy nem maguknak, hanem nektez szolgáltak mindazzal, amiről most az evangélium hirdetői nektez prédikál-

nak a mennyből küldött Szentlélek erejével. Ebbe az angyalok is szeretnének belelátni.

Szentek legyetek!

13 Ezért hát álljatok készen, legyetek józanok, és teljes bizonyossággal reménykedjetez Isten ajándékában, amelyet Jézus Krisztus megjelenésekor kaptok. 14 Mint engedelmes gyermekek ne igazodjatez akkori vágyaitokhoz, amikor még nem ismertétez Istent, 15 hanem – mivel aki meghívott titeket, szent – ti is szentek legyetek egész magatartásotokban, 16 ezért mondja az Írás: „Szentek legyetek, mivel én szent vagyok.” 17 Ha pedig mint Atyátokat hívjátok őt segítségül, aki részrehablás nélkül ítéli meg mindenki cselekedeteit, Isten iránti tisztelettel éljetez, amíg földi életetez tart, 18 hiszen tudjátok, hogy nem veszendő dolgokon, ezüstön vagy aranyon váltott meg bennetez Isten őseitektől örökölt hiábavaló életetezkből, 19 hanem a hibátlan és szeplőtelen áldozati bárány, Krisztus drága vérén. 20 Őt már a világ teremtése előtt kiválasztotta Isten, de csak az idők végén jelent meg tiértetez. 21 Általa hisztek Istenben, aki feltámasztotta őt a halottak közül, és dicsőséget adott neki. Ezért hihettez és reménykedhettez Istenben. 22 Miután az igazságnak engedelmeskedtetez és megtisztultatez, hogy őszintén szerethessétez testvéreiteket, így szeressétez is egymást kitartóan, tiszta szívvel. 23 Mint akik újjászületnek, de nem halandó szülők romlandó magjából, hanem romolhatatlan magból, Isten élő és maradandó ígéje által. 24 „Mert minden ember olyan, mint a fű, és minden dicsősége, mint a mező virága: elszárad a fű, és virága elhull, 25 de az Úr beszéde megmarad örökké.” Ez pedig az a beszéd, amelyet mint örömhírt, hirdettez nektez.

2. fejezet

Épüljetez fel lelki házzá

1 Szakítsatez tehát minden gonoszsággal, csalással, képmutatással, irigységgel és rágalmazással, 2 mint újszülött csecsemők tiszta lelki tejet kívánjatez, hogy azon nőjetez fel, és elnyerjetez a szabadulást, növekedjetez az üdvösségre, 3 ha már megízleltétez, milyen jó az Úr.

4 Járuljatok őhöz, az élő kőhöz, melyet az emberek ugyan félredobtak, azonban Isten előtt „kiválasztott és drága.”

5 Mint élő kövek épüljétek fel lelki házzá, szent papsággá, hogy Istennek tetsző lelki áldozatokat ajánljatok fel Jézus Krisztus által.

6 Ezért áll ez az Írásban: „Íme, kiválasztok és leteszek Sionban egy drága sarokkövet, és aki hisz benne, nem szégyenül meg.”

7 Ez a kő nektek, hívőknek értékes, a hitetleneknek pedig az a kő, amelyet az építők félredobtak, szegletkő lett, 8 a botlás köve és a botrány sziklája. A hitetlenek megbotlanak, mert nem engedelmeskednek az igének. Ez Isten rájuk vonatkozó akarata.

9 Ti azonban kiválasztott nemzetiség, királyi papság, szent nemzet vagytok, Isten saját népe, hogy hirdesétek annak nagy tetteit annak, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott titeket.

10 Ti egykor nem voltatok az ő népe, most pedig Isten népe vagytok, akik nem ismertétek Isten irgalmát, most pedig irgalomra találtatok.

11 Szeretteim, mivel jövevények és vendégek vagytok a földön, kérlek titeket, tartózkodjatok a testi szenvedélyektől, amelyek a lélek ellen harcolnak.

12 Éljétek példás életet a pogányok között, hogy amikor mint valami gonosztevőket hamis vádakkal illetnek titeket, ha jó cselekedeteiteket mégis meglátják, dicsőítsék Istent azon a napon, amikor az Úr eljön.

Engedelmeskedjétek minden emberi rendnek

13 Engedelmeskedjétek minden emberi tekintélynek az Úrért, akár a királynak mint a legfőbb hatalomnak, 14 akár a helytartóknak, akiket ő küld, hogy a gonosztevőket megbüntessék, a jót cselekvőket pedig megdicsérjék.

15 Mert Isten azt akarja, hogy jót cselekedve némítsátok el az ostoba emberek megfontolatlan beszédét.

16 Szabad emberekként cselekedjétek: nem úgy, mint akik a szabadsággal a gonoszságukat takargatják, hanem mint Isten szolgálói.

17 Mindenkinek adjátok meg a tiszteletet, a testvéreket szeressétek, Istent féljétek, a királyt tiszteljétek.

A szolgák kövessék Jézus példáját

18 Ti, szolgák teljes tisztelettel engedelmeskedjétek uraitoknak, ne csak a jóknak és engedelkenyeknek, hanem a kíméletleneknek is.

19 Mert Istennek tetsző az, ha valaki Istenre figyelő lelkiismerettel eltűri az igazságtalanul elszenvedett sérelmeket.

20 De milyen dicséretet kaptok azért, ha kitartóan tűritek a bűneitek miatt kapott verést? Ellenben ha a jót cselekszitek, és kitartóan tűritek érte a szenvedést, az kedves Isten szemében.

21 Hiszen Isten erre hívott el, mivel Krisztus is szenvedett értetek, és példát adott nektek, hogy őt kövesseitek:

22 „ő nem tett bűnt, hazugság sem hagyta el a száját”,

23 amikor gonoszul bántak vele, nem viszonzta gonoszsággal, amikor szenvedett, nem fenyegetőzött, hanem rábízta ezt az igazságosan ítélő Istenre.

24 Bűneinket ő vitte fel testében a keresztfára, hogy miután meghaltunk a bűnöknek, az igazságnak éljünk: az ő sebei által gyógyultatok meg.

25 Mert olyanok voltatok, mint az eltévedt juhok, de most visszatértetek lelketek pásztorához és oltalmazójához.

3. fejezet

A házastársak becsüeljék meg egymást

1 Ugyanígy, ti, asszonyok, engedelmeskedjétek férjetekeknek, hogy ha közülük egyesek nem hisznek Isten igéjének, feleségük viselkedése szavak nélkül is megnyerje őket,

2 mert figyeljétek tiszteletteljes és tiszta életetekre.

3 Ne külsőségekkel ékesítsétek magatokat, ne hajfonogatással, arany ékszerekkel vagy különféle ruhákkal.

4 Szépségeitek belülről fakadjon: a szelíd és csendes lélek az el nem múló szépség. Ez az, ami igazán értékes Isten előtt.

5 Egykor a szent asszonyok is, akik Istenben reménykedtek, így ékesítették magukat: engedelmeskedtek férjüknek,

6 ahogyan Sára engedelmeskedett Ábrahámnak, és urának nevezte őt. Az ő lányai vagytok, ha jót tesztek, és semmiféle fenyegetéstől nem ijedtek meg.

7 És ugyanígy, ti, férfiak is, úgy éljétek együtt feleségeitekkel megértőn mint a gyengébb nemmel, adjátok meg nekik a tiszteletet, mint akik veletek együtt részesülnek az élet ajándékában, hogy úgy imádkozhassatok, ahogyan kell.

Cselekedjétek a jót állhatatosan

8 Végül pedig legyetek mindnyájan egyetértők, együtt-
érzők, testvériesek, könyörületesek, alázatosak.

9 Ne fizessetek a rosszért rosszal, vagy a gyalázkodá-
sért gyalázkodással, hanem ellenkezőleg: mondjatok
áldást, hiszen amikor Isten elhívott titeket, áldást
ígért nektek.

10 Mert aki szeretne örülni az életnek és jó napokat
látni, óvja nyelvét a gonosztól, és ajkát, hogy ne szóljon
hazugságot;

11 forduljon el a rossztól, és tegye a jót, törekedjen békére.

12 Mert az Úr szeme megőrzi az igazakat és füle meg-
hallja könyörgésüket, de szembeszáll az Úr a gonoszt
cselekvőkkel.

13 De ki az, aki gonoszul bánik veletek, ha buzgón tö-
rekedtek a jóra?

14 „De még ha szenvednetek kellene is az igazságért, bol-
dogok vagytok. Ne féljétek, ha fenyegetnek, és ne retteg-
jétek.”

15 Az Úrnak, Krisztusnak hódoljatok a szívetekben, és
legyetek készen mindenkor választ adni mindenkinek,
aki a bennetek élő reménységről kérdez titeket.

16 Ezt azonban szelíden és tisztelettel tegyétek, jó lelki-
ismerettel, hogy amikor rágalmaznak titeket, széken-
ben maradjanak azok, akik gyalázzák a Krisztusban
való példás életeteket.

17 Jobb a jótettért szenvedni, mintsem a gonoszságért,
ha ez az Isten akarata.

Krisztus halálának és feltámadásának gyümölcse

18 Krisztus is szenvedett egyszer a bűnökért, az Igaz a
gonoszokért, hogy Istenhez vezessen minket, miután
testében halálra adatott, de a Lélek által életre kelt.

19 Így ment el a börtönben levő lelkekhez is, és öröm-
hírt vitt azoknak,

20 akik egykor engedetlenek voltak, amikor Isten tü-
relmesen várt Noé napjaiban, a bárka készítésekor.
Ebben kevesen, mindössze nyolcan menekültek meg
a vízen át.

21 Ennek jelképe, a keresztség, most benneteket is meg-
ment. Ami nem a test szennyének lemosása, hanem jó
lelkiismerettel tett fogadalom Istennek a feltámadt
Jézus Krisztus által.

22 Ő miután felment a mennybe, az Isten jobbán ural-
kodik az angyalok, hatalmasságok és erők felett.

4. fejezet**Isten akarata szerint éljétek**

1 Mivel Krisztus testben szenvedett, ugyanazzal a gon-
dolkodással vértézzétek fel magatokat, mint ő, mert
aki testben szenved, elszakad a bűntől.

2 Ezért többé ne emberi szenvedélyek, hanem Isten
akarata szerint éljétek földi életetek hátralevő idejében.

3 Elég volt abból, hogy a múltban a pogányok szokása
szerint kicsapongásokban, sóvárgásokban, részeges-
kedésekben, orgiákban, ivászatokban és szégyentelen
bálványimádásokban éltetek.

4 Azért csodálkoznak rajtatok a pogányok, sőt káro-
molnak titeket, mert nem rohantok velük együtt a
kicsapongásnak ugyanabba a posványába.

5 De számot fognak adni annak, aki készen áll ítélni
élőket és holtakat.

6 Mert a holtaknak is azért hirdették az örömhírt,
hogy bár megítéltettek mint emberek testben, de él-
jenek Isten akarata szerint lélekben.

Isten kegyelmének jó gazdái

7 Közel van már mindennek a vége: legyetek tehát böl-
csek és józanok, és imádkozzatok.

8 Mindenekelőtt legyetek kitartóak az egymás iránti
szeretetben, mert a szeretet sok bűnt elfed.

9 Legyetek egymás iránt vendégszeretők panaszkodás
nélkül.

10 Ki-ki azzal a lelki ajándékkal, amelyet kapott, le-
gyen a másik szolgálatára, Isten sokféle kegyelmének
jó gazdjaként.

11 Ha valaki tanít, Isten ígéit szólja. Ha valaki szolgál,
úgy szolgáljon, mint aki Istentől kapott erőt, hogy
minden Isten dicsőségét munkálja Jézus Krisztus által,
akié a dicsőség és a hatalom örökkön-örökké. Ámen.

Boldogság Krisztusért szenvedni

12 Szeretteim! Ha a szenvedés tüzes próbáján estek át,
ne csodálkozzatok úgy, mintha valami szokatlan tör-
tént volna veletek.

13 Ellenkezőleg, örüljétek, hogy részetek lehet Krisz-
tus szenvedéseiben, hogy dicsősége megjelenésekor is
ujjongva örülhessetek.

14 Boldogok vagytok, ha gyaláznak titeket Krisztus
névéért, mert a dicsőség Lelke, „Isten Lelke nyugszik
rajtatok.”

15 Ha szenved valaki közületek, az ne azért legyen, mert gyilkos, tolvaj, gonosztevő vagy mert más dolgába avatkozik.

16 Ha azonban azért szenvedtek, mert krisztushívők vagytok, ne szégyenkezzetek, hanem dicsőítsétek Istent azzal, hogy így neveznek benneteket.

17 Mert itt az idő, amikor elkezdődik az ítélet Isten háza népén. Ha pedig először rajtunk kezdődik, akkor mi lesz a vége azoknak, akik nem hisznek Isten örömhírében?

18 „És ha az igaz is alig menekül meg, akkor mi lesz az istentelennel és a bűnőssel?”

19 Akik tehát Isten akaratóból szenvednek, azok is ajánlják lelküket jó cselekedeteikkel a Teremtőnek, aki megtartja ígérését.

5. fejezet

Tanácsok időseknek és fiataloknak

1 Én, aki magam is előljáró vagyok, és Krisztus szenvedéseinek tanúja, valamint eljövendő dicsőségének is részese, kérem a közöttetek lévő előljáróitokat:

2 pásztoroljátok Isten rátok bízott nyáját, ne kényszerből, hanem önként Istennek engedelmeskedve, ne nyereszkeedésből, hanem szívvel-lélekkel.

3 Ne uralkodjatok a rátok bízottakon, hanem legyetek a nyáj példaképei.

4 Amikor majd megjelenik a főpásztor, elnyeritek a dicsőség hervadhatatlan koszorúját.

5 Ugyanúgy, ti, fiatalok, engedelmeskedjétek az idő-

seknek, egymás iránt pedig valamennyien legyetek alázatosak, mert Isten a gőgösöknek ellenáll, az alázatosakhoz pedig szeretettel odafordul.

Istennek gondja van rátok

6 Alázátok meg tehát magatokat Isten hatalmas keze alatt, hogy felmagasztaljon titeket amikor eljön az ideje.

7 Minden gondotokkal forduljatok hozzá, mert neki gondja van rátok.

8 Legyetek józanok, vigyázzatok, mert ellenségeitek, az ördög ordító oroszlánként jár szerte, hátha felfalhat valakit.

9 Álljatok neki ellen a hitben szilárdan, hiszen tudjátok, hogy ugyanazok a szenvedések várnak testvéreitekre a világban.

10 De miután rövid ideig szenvedtetek, a minden ajándék Istene, aki elhívott titeket Krisztusban az ő örök dicsőségére, maga fog titeket felkészíteni, megszilárdítani, megerősíteni és biztos alapra állítani.

11 Övé a dicsőség és a hatalom örökkön-örökké. Ámen.

Befejező üdvözlések, áldás

12 Szilvánusz által, akit hűséges testvéreteknek tartok, röviden írtam. Bátorítottalak titeket és bizonyosságot tettem arról, hogy az az Isten igazi ajándéka, amelyben álltok.

13 Köszönt titeket a veletek együtt kiválasztott babiloni egyház, és Márk a fiam.

14 Köszöntétek egymást a szeretet csókjával. Békesség mindnyájatoknak, akik Krisztusban vagytok.

Rádai Alex

ISTEN SZERETETÉNEK VIZSGÁLATA AZ ÜDVTÖRTÉNET KÜLÖNBÖZŐ MOZZANATAIBAN

A kutatásom célja, hogy megvizsgáljam, valóban létezik-e ellentmondás az Ószövetség és az Újszövetség Istene között, vagy ezek a látszólagos különbségek egy mélyebb, egységes isteni szeretet tervének részét képezik.

Az Ószövetség és az Újszövetség Istene közötti kapcsolat kérdése a teológiai kutatás egy érdekes témaköre. Bruce Milne azt mondja:

„Sokan feloldhatatlan feszültséget éreznek a törvény szent Istene és az evangélium szeretetteljes Istene között. Néhányan úgy próbálják e kérdést megoldani, hogy túlhangsúlyozzák Isten szentségét, olyan zord és szigorú bírónak láttatják őt, aki a jövődő ítélettel fenyegetőzve szüntelen morális erőfeszítésekre kényszeríti az embert. Mások pedig Isten szeretetét hangsúlyozzák túlságosan erősen, olyan engedékeny, szentimentális figurának bemutatva őt, akiből az erkölcsi tartás hiányzik.”¹

Az Ószövetség szövegei sok esetben szigorú törvényeket, ítéleteket és nehézségeket tárnak elénk, amelyek első pillantásra éles kontrasztot alkotnak az Újszövetségben Jézus Krisztus által bemutatott sze-

retettel és kegyelemmel. Ez a kettősség gyakran vezet ahhoz a véleményhez, hogy az Ószövetség Istene szigorúbb és távolságtartóbb, míg az Újszövetségé megbocsátóbb, irgalmasabb és közvetlenebb. Sőt, egyes vélemények szerint két különböző istenképről van szó.

A SZERETET KINYILATKOZTATÁSA, MEGNYILVÁNULÁSA AZ ÓSZÖVETSÉGBEN

A teremtés és az azt követő események

A teremtéstörténet az ember és az isteni szeretet kapcsolatának alapját fekteti le. Az Isten által megteremtett világ és az ember megalkotása az isteni szeretet kifejeződése, amelyben az ember az Isten képmására teremtett.

„Isten munkájának koronája volt az ember megteremtése saját képmására és hasonlatosságára. Ez azt jelenti, hogy az ember Isten képviselőjeként került a földre, mint aki bizonyos értelemben hasonlít istenre.”²

Erről szól az 1Móz 1,27:

1. Bruce Milne: *A megismert igazság* (Budapest: MBE, 2014), 106. o.

2. William MacDonald: *Ószövetségi kommentár* (Budapest: Evangéliumi K., 2009), 31. o.

„Isten törődik teremtményeivel, és vágyik arra, hogy közvetlen kapcsolatban álljon velük.”

„Megteremtette Isten az embert a maga képmására, Isten képmására teremtette, férfivá és nővé teremtette őket.”

Ez az igevers leírja, hogy az ember különleges helyet foglal el a teremtésben, mivel Isten képmására lett alkotva, ami az isteni szeretet megnyilvánulása. Schultz így fogalmaz ezzel kapcsolatban:

„Az embert azonnal a legfontosabbnak tünteti fel Isten a teremtésben.”³

Az isteni gondviselés fontos eleme az emberi szükségletekről való gondoskodás.

„Isten gondviselése azt jelenti, hogy kezében tartja minden ügyünket.”⁴

Közösségi kapcsolat

Az ember munkatársi szerepe a teremtésben kifejezi Isten vágyát a közösségi kapcsolat iránt. Isten az embert társává tette a teremtésben. Ez a közvetlen kapcsolat az isteni szeretet egyértelmű jele, mivel Isten partnerként tekint az emberre. Mi más mutatná ezt jobban, mint az, hogy a saját képmására teremtette Isten az embert.

„Akkor ezt mondta Isten: Alkossunk embert a képmásunkra, hozzánk hasonlónak: uralkodjék a tenger halain, az ég madarain, az állatokon, az egész földön és mindenben, ami a földön csúszik-mászik.” (1Móz 1,26)

„Az, hogy az ember Isten képmására teremtett, minden más életformától megkülönbözteti.”⁵

Ez a megkülönböztetés is Isten szeretetére utal, mivel kiemeli az embert, és magasabb rangba helyezi, hozzá hasonlóvá.

Szabad akarat és felelősség

Isten az embernek szabad akaratot és felelősséget adott. Ez a bizalom jele az ember iránt. Isten szeretete abban is kifejeződik, hogy nem irányít minden apró részletet. Meghagyja az embernek a döntés szabadságát, ezáltal is kifejezve azt a szeretetet és tiszteletet, amelyet irántunk érez. 1Móz 2,16–17:

„Ezt parancsolta az Úristen az embernek: A kert minden fájáról szabadon ehetsz, de a jó és a rossz tudásának fájáról nem ehetsz, mert azon a napon, amelyen

eszel róla, halállal lakolsz.”

Itt Isten utasítást ad Ádámnak, hogy ne egyen a jó és gonosz tudásának fájáról. Ezzel a parancsolattal Ádám szabad akaratot kap. Választhat, hogy engedelmeskedik Isten parancsának, vagy sem. Az 1Móz 3,1–6 arról szól, hogy a kígyó megkérdőjelezi Isten parancsát, és arra csábítja Évát, hogy egyen a tiltott fa gyümölcséből. Éva szabad akaratából úgy dönt, hogy enged a csábításnak, majd Ádám is követi. Ezzel mindketten megszegik Isten parancsát, bemutatva az emberi szabad akarat gyakorlását és a bűnbeesést. Isten szeretete olyan nagy, hogy nem robotoknak teremtette az embert, hanem olyan lényeknek, akik képesek szabadon dönteni. Isten szeretetében és bölcsességében megadta az embernek a szabad akarat ajándékát, hogy szabadon választhassanak a jó és a rossz között. Ez a szabadság lehetővé teszi az emberek számára, hogy valódi kapcsolatban legyenek Istennel. Isten szabad akaratot adott az embernek, hogy szerethessék és követhessék őt önként, mert a szeretet valódi értéke a szabad választásban rejlik.

Az isteni szeretet személyes kapcsolata az emberrel

Az isteni szeretet mutatkozik meg abban, hogy Isten rendszeresen látogatta az első emberpárt az Éden kertjében. Ezt az 1Móz 3,8 mutatja be:

„Amikor aztán meghallották az Úristen hangját, amint szellős alkonyatkor sétált a kertben, az ember és a felesége elrejtőzött az Úristen elől a kert fái között.”

Ez az igeszakasz arra utal, hogy Isten rendszeresen megjelent az Éden kertjében, és személyesen látogatta meg az embert. Az „amint szellős alkonyatkor sétált a kertben” kifejezés arra enged következtetni, hogy Istennek szokása volt meglátogatni őket, ami az isteni szeretet és gondoskodás egyértelmű megnyilvánulása.

Isten közvetlen jelenléte és az emberrel való személyes kapcsolat fenntartása a Teremtés könyvében hangsúlyozza, hogy Isten törődik teremtményeivel, és vágyik arra, hogy közvetlen kapcsolatban álljon velük. Az isteni szeretet a folyamatos jelenlétben és gondoskodásban is megnyilvánul.

Isten kiüzi őket az édenkertből

„Azután ezt mondta az Úristen: Íme, az ember olyan lett, mint miközülünk egy: tudja, mi a jó, és mi a rossz. Most azért, hogy ki ne nyújthassa kezét, és ne szakít-

3. Samuel J. Schultz: Üzen az Ószövetség (Budapest: KIA, 1998), 19. o.

4. Milne, 114. o.

5. Uo., 152. o.

„Az ítélet célja nem a nép elpusztítása, hanem a megtisztítása és helyreállítása volt.”

hasson az élet fájáról is, hogy egyen, és örökké éljen, kiűzte az Úristen az Éden kertjéből, hogy művelje a földet, amelyből vétetett.” (1Móz 3,22–23)

A kiűzetés a büntetés része volt, de egyúttal megakadályozta, hogy Ádám és Éva örökké a bűn állapotában éljenek. Ez az isteni szeretet egy formája, mivel ezáltal a megváltás lehetősége megmaradt számukra. Volt egy kevés igazság a sátán hazugságában, hogy Éva Istenhez hasonlóvá lehet. Ádámmal együtt azonban keserves tapasztalati úton tanulták meg, hogy különbséget tegyenek jó és gonosz között.

„Ha ezután ettek volna az élet fájáról, örökké éltek volna a bűnnek, pusztulásnak és betegségeknek alávetett testben. Így Isten irgalma volt, hogy megakadályozta Édenbe való visszatérésüket.”⁶

Isten gondoskodása megakadályozta, hogy az ember örökké a bűn és a szenvedés állapotában maradjon, ami hosszú távon az ember megmentését szolgálta.

„Az édeni ideális környezet nem akadályozza meg a bűn betörését. A kedvező környezet nem jelent megoldást az ember problémáira.”⁷

A legjobb megoldás tehát a kiűzés volt, ami Isten szeretetéből történt.

A babilóniai fogság idején

Isten szeretetéből figyelmezteti népét a közelgő ítéletre, és megadja a lehetőséget a megtérésre és a megújulásra.

„Jeremiás huszonhárom éven keresztül intette Júda egész népét, Isten más emberei sem hagytak fel azzal, hogy megtérésre szólították az embereket.”⁸

A Jer 25,11–12-ben Isten világosan kijelenti, hogy a nép hetven évig fog szolgálni Babilóniában, de ezután visszahozza őket.

„A babilóniai fogság időtartama nyilvánosságra hozott tény volt. Jeremiás kétszer is megpróbétálta a hosszát.”⁹

Ez a bűnök és az ítélet elkerülhetetlenségére figyelmeztetett, de arra is ösztönözte az izraelitákat, hogy térjenek vissza Istenhez.

„Ez az ország szörnyű romhalmazzá lesz, és ezek a

népek Babilónia királyának fognak szolgálni hetven esztendeig. De ha majd letelik a hetven év, megbüntettem Babilónia királyát és népét – így szól az Úr – meg a káldeusok országát bűnei miatt, és pusztasággá teszem örökre.” (Jer 25,11–12)

Ez az ígéret megmutatja Isten kegyelmét és megbocsátását is, mert a fogság időtartama nem végtelen büntetés. Egy meghatározott időszak után Isten visszahozza népét.

Az ítélet célja nem a nép elpusztítása, hanem a megtisztítása és helyreállítása volt. A Jer 29,11–13-ban Isten reményt és jövőt ígér népének:

„Mert én jól tudom, milyen terveim vannak veletek – így szól az Úr – békességet és nem romlást tervezek, hogy jövőt és reményt adjak nektek. Akkor segítségül hívtok engem, és eljöttök, és imádtok engem, és meghallgatlak titeket. Megkerestek engem, és megtaláltok, mert teljes szívetekből kerestek engem.”

Ez az ígéret fizikai és lelki megújulásra is vonatkozott. Isten tervei mindig a helyreállításra és a békeségre irányulnak, és szeretete mindig jelen van, hogy reményt és jövőt adjon népének.

Isten szeretete a fegyelmezésben is megnyilvánul. A száműzetés célja a megtisztítás és a visszatérés volt. A fegyelmezés is az isteni szeretet része. A helyes útra akarja visszatéríteni a népet.

„Isten elkötelezi magát a nemzet megújítása mellett, de csak miután az megtisztult a száműzetés fenyegetése által.”¹⁰

A babilóniai fogság idején Izrael népe megtapasztalta Isten fegyelmező szeretetét. Isten a nép bűnei miatt engedte meg a fogságot, de ugyanakkor lehetőséget adott a megtisztulásra és a megtérésre.

„Azért adom át őket Nabukodonozornak, Babilónia királyának kezébe, és ő elviszi őket Babilóniába, és ott maradnak, amíg meg nem látogatom őket – így szól az Úr. Akkor fölhozom őket, és visszahozom őket erre a helyre.” (Jer 27,22)

A fogság időszaka Isten tervének része volt, ami végül a nép visszatéréséhez és helyreállításához vezetett.

A helyreállítás ígérete

A fogság ideje alatt is Isten folyamatosan emlékeztette a népet arra, hogy szeretete és szövetsége örök

6. MacDonald: Ószövetségi kommentár, 34. o.

7. Uo.

8. Uo., 911. o.

9. Napi útravaló (Budapest: KIA, 2015), 266. o.

10. Napi útravaló, 268. o.

„Isten célja a nép végső helyreállítása és megváltása.”

érvényű. A fogság nem végleges büntetés, csupán egy átmeneti időszak, aminek a célja a megtisztulás és a visszatérés. Ézsaiás próféta ezt írja:

„Vigasztaljátok, vigasztaljátok népemet! – így szól Istenetek. Szóljatok Jeruzsálem szívéhez, és kiáltatok neki, hogy véget ért rabszolgasága, megbocsátott bűne, mert kétszeresen sújtotta őt az Úr keze minden vétkéért.” (Ézs 40,1–2)

Isten célja a nép végső helyreállítása és megváltása.

A fogság ideje alatt az izraeliták lelki megújulást éltek át.

„Az Úr törvénye belsővé válik, és nem marad külsődleges. A kőtáblák helyett szívükbe írja a törvényt, vagyis innentől kezdve belülről fejt ki hatását az életükre.”¹¹

Ezékiel próféta által Isten új szívet és új lelket ígért nekik:

„Új szívet adok nektek, és új lelket helyezek belétek; eltávolítom a kőszívet a testetekből, és hússzívet adok nektek.” (Ez 36,26)

Isten azt ígéri, hogy új szívet és új lelket ad népének, eltávolítva a kőszívet, és hússzívet helyezve beléjük. Ez a metafora arra utal, hogy Isten kész megbocsátani a múlt bűneit, és lehetőséget ad a népnek egy új kezdetre. Isten kegyelme és megbocsátása az, ami lehetővé teszi ezt a belső átalakulást, és ezáltal megmutatkozik az ő irgalmas és szerető természete.

„Isten meg fogja tisztítani népét, új szívet és új szellemet (újonnan születés) ad nekik, és megszabadítja őket a tisztátalanságtól.”¹²

A lelki megújulás során Isten ígérete szerint folyamatosan jelen lesz népe életében, vezetve és támogatva őket. Az Ez 36,27-ben Isten azt mondja:

„Lelkemet adom belétek, és azt cselekszem, hogy az én törvényeim szerint járjatok, és az én végzéseimet megőriztétek és betöltsetek.”

Ez a folyamatos jelenlét és támogatás is Isten szeretetének megnyilvánulása.

Isten szeretetének kinyilvánítása

Ézsaiás próféta írásaiban

„Uzzijjá hatalma csúcspontján hűtlenül viselkedett Istennel szemben, és Áház ugyanolyan bálványimádást folytatott, mint Izrael királyai. Ézsaiás tehát nehéz

időben élt és működött.”¹³

Az Asszír Birodalom terjeszkedése, valamint a nép bűnei és elpártolása Isten törvényeitől olyan körülményeket teremtett, amelyekben a büntetés elkerülhetetlenné vált. Ennek ellenére Ézsaiás próféciái azt mutatják be, hogy Isten szeretete és kegyelme még a legnehezebb időkben is változatlan. Amikor ítélet érkezik, Isten szeretete megnyilvánul a megváltás és helyreállítás ígéréteiben.

„Jóllehet a nép bűnösségét és a rájuk váró ítéletet hangsúlyozta Ézsaiás, a próféta elhívása azt mutatja, hogy Isten törődik népével.”¹⁴

Az Ézs 54,10 bemutatja Isten szeretetének állandóságát:

„Mert a hegyek meginoghatnak, és a halmok megrendülhetnek, de az én szeretetem nem hagy el téged, és békességem szövetsége nem rendül meg – mondja az Úr, aki könyörül rajtad.”

Itt a próféta világossá teszi, hogy Isten szeretete az a stabil alap, amelyre népe a legsúlyosabb válság idején is számíthat.

A Szenvedő Szolga és a megváltás ígérete

Ézsaiás könyvének 53. fejezete a próféta írások csúcspontjának tekinthető Isten szeretetének és kegyelmének bemutatásában. Ebben a fejezetben található a „Szenvedő Szolga” képe, amely a Messiásra, Jézus Krisztusra vonatkozik. Az Ézs 53,3–6-ban olvashatjuk:

„Megvetett volt, és emberektől elhagyatott, fájdalmak férfta, betegség ismerője. Eltakartuk arcunkat előle, megvetett volt, nem törődtünk vele. Pedig a mi betegségeinket viselte, a mi fájdalmainkat hordozta. Mi meg azt gondoltuk, hogy Isten csapása sújtotta és kínozza. Pedig a mi vétkeink miatt kapott sebeket, bűneink miatt törték össze. Ő bűnhődött, hogy nekünk békességünk legyen, az ő sebei árán gyógyultunk meg. Mindnyájan tévelyegtünk, mint a juhok, mindenki a maga útját járta. De az Úr őt sújtotta mindnyájunk bűnéért.”

Ebben a szakaszban Isten szeretetének kinyilatkoztatása figyelhető meg. Az ártatlan szenved, hogy mások bűnei megbocsáttassanak. Isten szeretete a jelenlegi

11. Uo., 266. o.

12. MacDonald: Ószövetségi kommentár, 955. o.

13. Arend Remmers: Ézsaiás könyvének magyarázata (Budapest: Evangéliumi K., cop. 2009), 11. o.

14. Schultz, 315. o.

„Láthatjuk őt mint haragvó Istent, de mint szerető Atyát is.”

szenvedést enyhíti, és a jövőre nézve is biztosítja a megváltást. Remmers véleménye szerint rá fognak jönni az emberek, hogy Isten szerette őket.

„A maradék egyszer majd Isten és az emberek előtt el fogja ismerni, hogy Isten szeretete volt az, amely az általunk annyira megvetett Krisztusban nyilvánult meg.”¹⁵

Isten hívása a megtérésre

Ézsaiás próféciai világossá teszik a nép számára, hogy Isten szeretete megköveteli a megtérést.

„A megváltás azé, aki elhagyja bűnös útjait, és Istenhez fordul.”¹⁶

Az Ézs 55,6–7 így szól:

„Keressétek az Urat, amíg megtalálható, hívjátok őt segítségül, amíg közel van! Hagyja el a bűnös útját, és a gonosz ember gondolatait, térjen az Úrhoz, hogy megkönyörüljön rajta.”

Isten itt nyilvánvalóvá teszi, hogy szeretete és kegyelme mindig elérhető, de a megtérés és az engedelmség szükséges ahhoz, hogy népe teljes mértékben megtapasztalhassa ezt a szeretetet.

„Annak a feltétele, hogy Isten elismerje a népet, nem az, hogy visszatérjen atyái földjére, hanem az, hogy hitben megtérjen Istenhez.”¹⁷

Ez azt jelenti, hogy a szeretet és a szentség elválaszthatatlan egymástól.

Isten végső győzelme és népe megszabadítása

Ézsaiás könyve végül azzal a reménnyel zárul, hogy Isten szeretete végső győzelmet arat a világ minden gonoszága fölött. A 60–62. fejezetekben a próféta egy új Jeruzsálem látomását tárja elénk, ahol Isten szeretete és dicsősége örökké uralkodik. Az Ézs 60,19–21-ben azt olvashatjuk:

„Nem a nap lesz többé napvilágod, és nem a hold fénye világít neked, hanem az Úr lesz örök világosságod, és Istened lesz ékességed. Nem megy le többé a napod, és a holdad sem fogy el, mert az Úr lesz örök világosságod, letelnek a gyászod napjai. Egész néped igaz lesz, örökre birtokában marad az ország...”

Ez utal az időleges megszabadulásra és az örök sze-

retet ígéretére is, amelyben Isten teljesen helyreállítja népét, és megújítja az egész világot.

„Ismét Jeruzsálem lesz a központ, ahonnan az áldások mindenekre kiterjednek.”¹⁸

Ézsaiás könyve egy olyan Isten képét tárja elénk, aki szeretetében és kegyelmében hűséges marad, és aki a legnehezebb időkben is felkínálja népének a megtérés, a megújulás és a megváltás lehetőségét.

Isten szeretetének kinyilvánítása Jeremiás próféta írásaiban

Jeremiás próféta könyve Isten szeretetét egy olyan korokban mutatja be, amikor Júda népe súlyos bűnök és hűtlenségek miatt az isteni ítélettel nézett szembe.

„A nép, a papok, a vezetők és a próféták mind megfedkeztek arról, mit tett értük Isten.”¹⁹

Noha Jeremiás könyvének nagy része a nép bűneire és az elkerülhetetlen büntetésre figyelmeztet, mindezek közepette világosan megjelenik Isten szeretetének és hűségének üzenete. Isten szeretete Jeremiás próféciaiban egyszerre nyilvánul meg az ítéletben, a helyreállítás ígéretében és a reményben, amely a legmélyebb szenvedés idején is felragyog.²⁰ Ez az Isten gyűlöli és megbünteti a bűnt, de ugyanakkor szereti és megbocsát a bűnösnek. Láthatjuk őt mint haragvó Istent, de mint szerető Atyát is.

Isten fájó szeretete a büntetésben

Jeremiás próféciaiban keresztül Isten többször is kifejezi fájdalmát és bánatát népe bűnei miatt. Ézsaiáshoz hasonlóan Jeremiás is hangsúlyozza, hogy Isten szeretete nem zárja ki az ítéletet, de az ítélet célja végső soron a nép megtérése és megtisztulása.

„Bár Isten a nép bálványimádása miatt el fogja pusztítani Jeruzsálemet, később összegyűjti az övéit, és gazdagon megáldja őket.”²¹

Egy igehely, amely ezt a fájdalmas, de szerető szívből fakadó ítéletet mutatja, a Jer 31,20:

„Fiam-e nekem Efraim, vagy gyönyörűséges gyermekem-e? Mert valahányszor szólok ellene, mégis megemlékezem róla, azért megindul a bensőm érte; bizony

18. Schultz, 328. o.

19. MacDonald: Ószövetségi kommentár, 899. o.

20. Milne, 268. o.

21. MacDonald: Ószövetségi kommentár, 915. o.

15. Remmers, 244. o.

16. Schultz, 326. o.

17. Remmers, 309. o.

„Isten azonban ezen keresztül megmutatja, hogy az ő szeretete túlmutat a jelenlegi szenvedésen és elnyomáson, és egy jobb jövő reményét kínálja.”

könyörülni fogok rajta – ezt mondja az Úr.”

Ez a vers rámutat arra, hogy bár Istennek ítéletet kell hirdetnie, az ő szívében mindig ott van a vágy a megbocsátásra és a helyreállításra.

„Az 5Móz 24,1–4 szerint a férfi nem veheti el újra elvált feleségét, ha az asszony közben máshoz ment férjhez. Júdának sok szeretője volt, az Úr azonban még mindig visszahívja.”²²

Isten ítélete a megtisztulást szolgálja, és a visszatérést a szövetségi kapcsolathoz.

A remény és helyreállítás ígérete

Jer 29,11:

„Mert én jól tudom, milyen gondolataim vannak felőletek – ezt mondja az Úr –: békesség gondolatai, és nem veszedelemé, hogy jövőt és reménységet adjak nektek.”

Ezt az ígéretet Jeremiás azoknak a fogságba hurcolt embereknek közvetíti, akik reménytelen helyzetben élnek. Isten azonban ezen keresztül megmutatja, hogy az ő szeretete túlmutat a jelenlegi szenvedésen és elnyomáson, és egy jobb jövő reményét kínálja. Ez a vers azt üzeni, hogy Isten tervei a népe számára a jelenlegi büntetésről szólnak, de emellett biztosítanak békét, helyreállítást és megújulást a jövőben.

„Az idő előrehaladtával Isten ígéretei nem válnak semmissé, a körülmények hatására nem fakulnak meg, gonosz királyok uralmával sem veszítik érvényüket.”²³

Isten hűsége a megtérőkhöz

„Az Úr most megbocsátást kínáló üzenetével a súlyos ítélet alatt álló Efraimhoz fordul és prófétájával viszatérésre szólítja fel.”²⁴

A Jer 3,12–13-ban ezt olvashatjuk:

„Menj és hirdesd ezeket az ígéretet északra, és mondd: Térj vissza, hűtlen Izrael! – ezt mondja az Úr. Nem nézek rátok haraggal, mert kegyelmes vagyok – ezt mondja az Úr –; nem haragszom örökké. Csak ismerd el vétkeidet!”

Itt Isten szeretete mindig kész a megbocsátásra és a kapcsolat helyreállítására, ha népe megtér hozzá. Ez a kegyelem és megbocsátás alapvető eleme Isten sze-

retetének, amely minden bűnt és ítéletet felülmúl, ha az ember visszatér hozzá.

Isten szeretetének kinyilvánítása Ezékiel próféta írásaiban

A könyv középpontjában a nemzet bűnei állnak, amelyekre Isten ítélete válaszul érkezik, de a történet nem áll meg itt. A prófécia azt is bemutatják, hogy az ítélet mögött ott rejlik Isten szeretete, amely a megtisztítást, a reményt és az újjáépítés ígéretét hordozza. Ezékiel látomásaiban a szenvedés időszaka egyfajta átmeneti állapotként jelenik meg, ami az isteni helyreállítás dicsőséges időszakához vezet, ezzel bizonyítva, hogy Isten kegyelme és hűsége soha nem múlik el.

Ezékiel szolgálatának kezdeti része (Ez 1–24) elsősorban az ítélet üzenetére összpontosít.

„Ahhoz, hogy megértsük azt a borzalmas ítéletet, amely Izraelt érte, először azt kell látnunk, hogy miért haragszik Isten. Sohasem lehet igazán újat kezdeni, amíg az ítélet ki nem irtja az Isten munkálkodását akadályozó istentelenségeket és gonoszokat.”²⁵

Isten haragja nyilvánvaló a nép bálványimádása, erkölcsi romlása és Isten iránti hűtlensége miatt.

„A száműzetésük oka a vérontás és a bálványimádás volt, ezért gúnyolhatták Isten nevét a népek között, ahová csak mentek.”²⁶

A büntetés célja nem a nép teljes pusztulása, hanem a megtisztulás és a szövetség helyreállítása.

„Ezékiel még egyszer áttekinti Izrael történetét. Arra mutat rá, hogy Isten hozta ki őket Egyiptom földjéről, ő adta nekik a törvényt, és ő vitte be őket Kánaánba. Izrael ennek ellenére bálványimádásával, pogány szertartásaival és áldozataival ingerelte Istent, aki haragjában szétszórta őket. Végül azonban megtisztítva visszahozza népét az ő nevéért.”²⁷

Az Ez 18,23-ban Isten így szól:

„Vajon kívánom-e én a bűnös halálát? – ezt mondja az Úr Isten. – Ne inkább azt kívánjam, hogy megtérjen útjáról és éljen?”

Isten szívének mélységes szeretete jelenik meg ebben az ígeversben, ahol az ítélet végső célja a bűnös életének

22. Uo., 899. o.

23. Milne, 273. o.

24. Jakob Kroeker: Jeremiás könyvének magyarázata (Budapest: Evangéliumi K., cop. 2009), 37. o.

25. Albert Gossweiler: Ezékiel próféta (Budapest: Evangéliumi K. és Iratmisszió, cop. 1997), 25. o.

26. MacDonald: Ószövetségi kommentár, 955. o.

27. Schultz, 364. o.

„Bár a nép hűtlen volt, Isten sosem fordul el tőlük véglegesen.”

megmentése és a helyes útra való visszatérése.

Isten hűsége és a visszatérés ígérete

Ezékiel könyve zárószakaszaiban (Ez 40–48) a helyreállított Jeruzsálem és a templom látomásai találhatók, amelyek Isten hűségét és szeretetét hangsúlyozzák. Bár a nép hűtlen volt, Isten sosem fordul el tőlük véglegesen. Az Ez 43,7-ben Isten kijelenti, hogy újra Izraelben fog lakni, és népe között lesz a dicsősége:

„Ez az én trónom helye és lábamnak talapzata, ahol örökké fogok lakni Izrael fiai között.”

Isten szeretete abban is megnyilvánul, hogy végső célja az, hogy népével közösségben legyen és örökké ott lakozzon közöttük.

„Örökké népe között fog lakni, nem fognak többé szellemi paráznaságot [bálványimádást] és vele kapcsolatos utálatosságokat elkövetni a templom árnyékában.”²⁸

Isten szeretetének kinyilvánítása Hóseás próféta írásaiban

Hóseás könyve Isten szeretetét és hűségét hangsúlyozza egy hűtlen nép iránt. Jakob Kroeker könyvében így ír Hóseásról:

„Az ő küldetése az volt, hogy Isten szeretetét tárja fel. Számára egyértelmű volt, hogy Isten megbocsátó szeretetében nem engedheti meg, hogy az igazságtalanság igazságossággá váljon, a szégyen elfogadott normává, vagy hogy az erők a gyengék kizsákmányolását üzleti okosságként alkalmazzák. Hóseás volt az, aki Isten megbocsátó és diadalmas szeretetének tolmácsaként a legmélyebben értette meg Izrael hűtlenségét. Hóseás prófétai szolgálata Isten népének szellemi hűtlenségét mutatja be a házassági hűtlenség képén keresztül. Ezen a történeten keresztül Isten szeretete úgy jelenik meg, hogy még a büntetés és szenvedés idején is vágyik népe helyreállítására.”²⁹

Hóseás házassága: Isten szeretetének szimbóluma

A könyv kezdetén Isten arra utasítja Hóseást, hogy vegyen feleségül egy parázna nőt, Gómert, aki hűtlen lesz hozzá. Ez a drámai utasítás Izrael és Isten kapcsolatát

tükrözi. A Hós 1,2-ben Isten így szól:

„Menj, végy magadnak parázna asszonyt és parázna gyermekeket, mert paráznasággal paráználkodik ez a föld, elfordulva az Úrtól.”

Ez a szimbólum azt mutatja, hogy ahogyan Gómer hűtlen Hóseáshoz, úgy Izrael is hűtlen Istenhez, és más isteneket követ.

Hóseás könyvének központi üzenete azonban nem a hűtlenség, hanem az, hogy Isten szeretete még a legnagyobb hűtlenség ellenére is kitart. Hóseás többször visszavásárolja feleségét, annak ellenére, hogy az újra és újra elhagyja őt. Ez a cselekedet Isten megbocsátását és feltétel nélküli szeretetét tükrözi.

„Az Úr minden egyes lépésében az ő irgalmassága nyilvánul meg, amely nem azt kérdezte, micsoda az ember, hanem azt, mit lehetne belőlük a szabadítás és közösség által létrehozni.”³⁰

A Hós 3,1-ben Isten így szól Hóseáshoz:

„Szeresd ismét azt az asszonyt, akit szeret a barátja, de aki mégis házasságtörő! Így szereti az Úr Izrael fiait, bár ők más istenekhez fordulnak.”

Ebben a szakaszban azt látjuk, hogy Isten szeretete kitart, amikor népe hűtlen és méltatlan.

Isten ítélete és a szeretetből fakadó fegyelmezés

Hóseás könyvének nagy része Izrael bűneit sorolja fel, és azokra a súlyos következményekre figyelmeztet, amelyek a bűn miatt várnak rájuk. Azonban még ezek az ítéletek is Isten szeretetét tükrözik, mivel céljuk nem a pusztítás, hanem a helyreállítás.

„Bár Izrael történelmi múltja alapján nem várható, hogy az Úr szeresse őt, mégis elfogadja népét, ítéletei fegyelmezése alá vonja, hogy igazi szeretetközösségre szabadítsa meg.”³¹

Isten olyan, mint egy szerető apa, aki fegyelmezi gyermekét, hogy az visszatérjen a helyes útra. A Hós 6,1-ben ez olvasható:

„Jöjjetek, térjünk vissza az Úrhoz, mert ő szaggatott meg minket, de ő gyógyít is meg; megvert, de be is kötöz minket.”

Ez a gondolat még erősebben megjelenik a Hós 11-ben, ahol Isten fájdalommal beszél arról, hogy meg kell büntetnie a népét, de szeretete nem engedi, hogy végleg

28. MacDonald: Ószövetségi kommentár, 960. o.

29. Jakob Kroeker: Ámosz és Hóseás próféták könyvének magyarázata (Budapest: Evangéliumi K., cop. 2010), 118. o.

30. Uo., 127. o.

31. Uo., 126. o.

„Isten szeretete Ámósz írásaiban az ítélet alatt is megadja a helyreállítás lehetőségét, és emlékezteti népét az ő szövetségi hűségére.”

elpusztítsa őket. A Hós 11,8–9-ben így szól:

„Hogyan adnálak oda, Efraim? Hogyan szolgáltatnálak ki, Izrael? Megindult bennem a szívem, fellángolt minden szálnamam. Nem végzem be haragomat, és nem pusztítom el Efraimot, mert Isten vagyok én, és nem ember, a te szent Istened.”

Ez a részlet erőteljesen bemutatja Isten mély szeretetét, amely arra törekszik, hogy megmentse és helyreállítsa népét.

Az újjászületés és a megváltás ígérete

A Hós 14 egy gyönyörű kép Isten megbocsátásáról és népe helyreállításáról.

„Az Úr a természetből vett, valóban finom hasonlatokkal, költői képekkel igéri meg a gyógyulást, szeretetét, a felüdülést, a szépséget, az ébredést és a növekedést.”³²

AHós 14,4–5-ben ezt olvassuk:

„Gyógyítom őket hűtlenségükből, és szívesen szeretem őket, mert elfordult tőlem haragom. Harmatként lesznek Izraelnek, virágzik, mint a lilium, és gyökereit eresztí, mint a Libanon fáit.”

Ez a látomás azt mutatja, hogy Isten szeretete megbocsátást, teljes helyreállítást és bőséges áldást kínál azok számára, akik visszatérnek hozzá.

Isten szeretetének kinyilvánítása Ámósz próféta írásaiban

Ámósz próféta könyve a társadalmi igazságtalanság és a bűn elleni próféta fellépés példája. Ámósz könyve nagy hangsúlyt fektet Isten ítéletére Izrael bűnei miatt, a könyv mélyebb üzenete Isten szeretetéről és hűségéről szól. Isten szeretete Ámósz írásaiban az ítélet alatt is megadja a helyreállítás lehetőségét, és emlékezteti népét az ő szövetségi hűségére.

Isten igazságossága és ítélete

Ámósz próféciái főként Izrael és Júda bűneire, valamint az ezt követő isteni ítéletre összpontosítanak. A nép szociális igazságtalansága, a szegények elnyomása és az erkölcsi romlás miatt Isten ítélete elkerülhetetlenné válik. Az Ám 2,6–7-ben olvashatjuk:

„Ezt mondja az Úr: Izrael három bűne miatt, sőt négy miatt nem változtatom meg ítéletemet, mert eladják az igazat pénzért, és a szegényt egy pár saruért. El-

döngölik a nincstelenek fejét a porban, és elhajítják az alázatosokat az útból.”

Isten a társadalmi igazságtalanságokat nem hagyja büntetlenül.

„Isten megbünteti a bűnösöket, és megszabadítja a maradékot, mint a rostán átszitált gabonát; de a legkisebb sem hull a földre. Bár a legtöbben elvesznek, azokat azonban megkíméli, akiket a Mindenható méltónak talál.”³³

Az ítéletben is ott rejlik Isten szeretete, hiszen az ítélet célja a nép helyes útra terelése és visszatérése az igazságossághoz.

A megtérés lehetősége

Ámósz könyve az ítélet szigorúságáról ismert, de Isten szeretete mindig kínál lehetőséget a megtérésre és a megmenekülésre. Az Ám 5,4-ben Isten így szól népéhez:

„Keressetek engem, és élni fogtok!”

Isten nem akarja népe pusztulását, sőt azt kívánja, hogy visszatérjenek hozzá, és így elkerüljék az ítéletet. Ez az egyszerű felszólítás, „Keressetek engem”, Isten szeretetének központi üzenetét hordozza. Ő mindig nyitva áll azok számára, akik hozzá fordulnak, és szeretete soha nem múlik el. Jakob Kroeker könyvében így fogalmaz:

„Bár Észak-Izrael és Júda népe átérték az ítéletek súlyát, a próféták soha nem maradtak remény nélkül. Még a legsötétebb időkben is új élet lehetőségéről beszéltek, mert Isten szeretete és teremtő ereje a káoszból is képes újat hozni.”³⁴

Kroeker kiemeli, hogy Isten soha nem mondja ki a végző szót a pusztulás felett, hanem a történelem vége is egy új kezdet lehet, ahol Isten a halálból is új életet tud támasztani.

A helyreállítás ígérete

Ámósz próféciáinak végén, az ítélet szigorúsága ellenére, Isten helyreállításra tett ígéretét találjuk. Az utolsó fejezetben Isten megígéri, hogy visszaállítja Izrael dicsőségét, és helyreállítja népe életét. Az Ám 9,11–12-ben így szól az Úr:

„Azon a napon föllállítom Dávid leomlott sátrát, kija-

33. Uo., 1004. o.

34. Kroeker: Ámósz..., 112. o.

32. MacDonald: Ószövetségi kommentár, 993. o.

„Ahogyan Dávidot a legkisebb fiúként választotta ki Isten, úgy küldte el Jézust is, hogy a legkisebbekkel azonosuljon, és megmutassa, hogy szeretete mindenkit elér.”

vítom repedéseit, és ami összedőlt, azt helyrehozom; fölépítem azt, amilyen volt régen, hogy birtokba vegyék Edóm maradékát, és minden népet, amely fölött nevémet kimondták.”

Ez a szakasz Isten szeretetének és hűségének ígérését hordozza, mivel az ítélet után is van remény, helyreállítás és jövő népe számára.

Isten jelenléte az igazságosságban és szeretetben

Az Ám 5,24-ben olvashatjuk:

„Áradjon a törvény, mint a víz, és az igazság, mint a bővizű patak!”

Ez az ige jól tükrözi Isten szeretetének lényegét. Az ő szeretete és hűsége nem választható el az igazságosságtól. Isten azt kívánja, hogy népe az ő igazságában éljen, mert csak így tapasztalhatják meg teljes mértékben az ő szeretetét. Az igazságosság általi megtérés és helyreállítás a kulcs ahhoz, hogy népe újra élvezhesse Isten áldásait és közelségét.

A SZERETET KINYILATKOZTATÁSA, MEGNYILVÁNULÁSA JÉZUS ÉLETÉBEN ÉS TANÍTÁSÁBAN

Jézus születése

Jézus születése Isten szeretetének egy kézzelfogható megnyilvánulása, amelyben beteljesednek az Ószövetség ígéretei és előképei. Az evangéliumok beszámolóí, különösen a Lk 2 és a Mt 1–2 részletesen leírják Jézus születésének körülményeit, amelyek történeti jelentőségűek és mély teológiai üzenetet is hordoznak. Ezek az események Isten szeretetét a teremtéstől kezdve egészen Jézus születéséig, majd az ő életének és munkájának beteljesedéséig összekapcsolják.

Amikor Lukács evangéliuma elének tárja, hogy Jézus egy betlehemi istállóban született, és jászolba fektették (Lk 2,7), a részletekben is Isten szeretetének mélysége rajzolódik ki. Jézus születésének helyszíne – egy szerény istálló – arra emlékeztet bennünket, hogy Isten nem a gazdagoknak vagy a hatalmasoknak küldte el a Fiát, hanem mindenkinek.

„Isten ítéletével kapcsolatosan a másik igazság az, hogy személyválogatás nélküli. Az emberi törvény-széken előnyt jelenthet a jó megjelenés, gazdagság és befolyásosság, de Isten szigorúan pártatlan. Nincs

tekintettel fajra, helyzetre vagy kinézetre, ezek őt sohasem befolyásolják.”³⁵

Ez a gesztus az Ószövetség számos részletére visszautal. Dávid, Izrael királya, akiről Isten azt ígérte, hogy utódai örökké trónon ülnek (2Sám 7,16), szintén Betlehemben született egy egyszerű pásztorcsalád tagjaként. Ahogyan Dávidot a legkisebb fiúként választotta ki Isten, úgy küldte el Jézust is, hogy a legkisebbekkel azonosuljon, és megmutassa, hogy szeretete mindenkit elér.

A pásztorok, akik elsőként látogatták meg Jézust az angyal szavára (Lk 2,8–20), az egyszerű emberek képviselői. Az, hogy a Messiás eljövételéről nem a jeruzsálemi vallási vezetők kaptak értesítést, hanem az alázatos, mindennapi munkájukban hűséges pásztorok, Isten közelségének és gondoskodó szeretetének jele. Ez a közelség már az Ószövetségben is megmutatkozott, ahol a pásztor szimbóluma többször Isten iránti gondoskodását jelképezi. A 23. zsoltárban Dávid így vallja meg bizalmát:

„Az Úr az én pásztorom, nem szűkölködöm.” (Zsolt 23,1)

Isten a pásztor, aki vigyáz a nyájára, legelőt és pihenést biztosít a juhainak, és a veszély idején is megvédi őket. Ez a gondoskodó szeretet az egész Izrael történelmét végigkíséri. Ezékiel könyvében Isten maga ígéri meg, hogy ő lesz népe pásztor:

„Én magam legeltetem juhaimat, és én viszem őket nyugalomba – így szól az én Úram, az Úr. Az elvesztetet megkeresem, az eltévedtet visszahozom, a megtöröttet bekötözöm, és a beteget megerősítem.” (Ez 34,15–16)

Ez az ígért Jézus születésében és az angyalok üzenetében teljeseedik be. A pásztorok, akik elsőként halották a Messiás születésének örömhírét, azok közé tartoztak, akiről Ezékiel próféciája beszél: az egyszerű, de hűséges emberek, akik befogadhatták Isten gondoskodását és szeretetét. Isten az Izrael népéről való gondoskodása mellett azt is megmutatta, hogy a Messiás minden ember számára elérhetővé vált, bárki is legyen, akár egyszerű, akár alázatos. Morris azt írja:

„Az angyalok köszöntése nem csupán Izraelnek szólt,

35. William MacDonald: Újszövetségi kommentár (Budapest: Evangéliumi K. és Iratmisszió, 1999), 1. köt., 619. o.

„A Jézus születésének idejére és helyére vonatkozó próféciák is Isten szeretetének részleteit tárják fel.”

hanem az egész földnek.”³⁶

Ezért a pásztorok látogatása Jézus születésekor azt hangsúlyozza, hogy Isten gondoskodó szeretete áthidal minden társadalmi különbséget, és az elveszettekért jött, hogy megmentse és vezesse őket.

A Jézus születésének idejére és helyére vonatkozó próféciák is Isten szeretetének részleteit tárják fel. Az Ézs 7,14 szerint:

„Íme, a szűz fogan, fiút szül, és Immánuel lesz a neve.”

Jézus szűztől való születése Máriától (Mt 1,23) annak kifejezése, hogy Isten mindenható szeretete mindent áthat. A Messiás születésének Betlehemhez kötése is prófétai előrejelzés volt:

„Te pedig, efráta Betlehem, bár kicsiny vagy Júda nemzetségei között, belőled származik nekem, aki uralkodni fog Izraelen.” (Mik 5,1)

Ez a helyválasztás azt mutatja, hogy Isten a látszólag jelentéktelen helyeket és embereket választja ki, hogy rajtuk keresztül mutassa meg dicsőségét és szeretetét.

Jézus születésekor az angyalok is dicsőítették Istent, és hirdették:

„Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békeség, az emberekhez jóakarattal!” (Lk 2,14)

Ez a kijelentés összekapcsolható az Ószövetség azon ígéretével, hogy Isten elhozza népének a békét és az áldást. Az olyan ószövetségi szövegek, mint például az Ézs 9,5 („Mert egy gyermek születik nekünk, fiú adatik nekünk”), Isten tervének mélységét mutatják meg, amely mindig is a megváltásra és a népével való békére irányult.

Mindezekben Jézus születése a legnagyobb szeretetgesztus, amit Isten a világ számára adott. Az Ószövetség ígéretei és előképei, a szabadítás Egyiptomból, a Dávidnak tett ígéret, a prófétai jövendölések mind Jézus születésében válnak valóra. Isten szeretete megnyilvánult abban, hogy elküldte Fiát a földre, hogy velünk éljen és megváltást hozzon. Ez a szeretet minden ember számára elérhető, függetlenül rangtól, vagyontól vagy társadalmi státusztól, ahogyan ezt Jézus egyszerű születési körülményei is bizonyítják.

Jézus tanításai és csodatételei

Jézus tanításai és csodatételei Isten szeretetének köz-

vetlen megnyilvánulásai, amelyek az Ószövetség ígéreteinek és előképeinek beteljesedéseként jelennek meg. A tanításokban és csodákban egyszerre érhetjük tetten Isten irgalmát, bölcsességét és szabadító erejét, ami az egész emberiség javát szolgálja.

Az Ószövetségben Isten számtalanszor tanította és vezette népét, például Mózes törvényein és a próféták által. A 2Móz 20-ban megjelenő tízparancsolat a szeretet és az igazságosság alapelveit fogalmazza meg, amelyek Jézus tanításaiban új mélységet kapnak.

„Isten szentséges természetét akarata fejezi ki, amit pedig mi az ő törvényéből ismerhetünk meg. Isten törvénye nem önkényes, részéről nem egyoldalú követelés, hanem szent természetének kifejeződése, Isten személye akar hatást gyakorolni ránk általa.”³⁷

A hegyi beszédben (Mt 5–7) Jézus nem eltörölte a törvényt, hanem beteljesítette azt:

„Ne gondoljátok, hogy azért jöttem, hogy érvénytelenítsem a törvényt vagy a prófétákat; nem azért jöttem, hogy érvénytelenítsem, hanem hogy betöltssem.” (Mt 5,17)

Ezáltal Jézus tanításai az Ószövetségben rejlő isteni szeretetet tárják fel még teljesebben, a törvény szigorát az irgalommal és a megbocsátással ötvözve. Meg kell itt említeni, hogy a törvény nem rossz.

„Mert Isten ugyan a szövetségkötés során törvényeket és rendszabályokat ad az emberek elé, de ezek megtartása nem a jövőben remélt kegyelem előfeltétele, hanem éppen ellenkezőleg: a már megtapasztalt szabadulás feletti hála gyümölcse. Izrael nem azért szabadult meg Egyiptomból, mert megtartotta az Isten törvényeit, hanem éppen fordítva: azért kaphatott törvényt, mert már megtapasztalta Isten ingyengyelméből véghez vitt, meg nem érdemelt és ki sem érdemelhető szabadítását.”³⁸

Az irgalmasság Jézus tanításaiban erkölcsi elv és Isten természetének egy fontos kinyilatkoztatása. Az Újszövetség tanúsága szerint Jézus cselekedetei, gyógyításai, bűnösökhöz való közeledése és megbocsátása mind az isteni irgalmasság megtestesülései. Az irgalmasság nem válogat, hanem minden emberhez elér, függetlenül társadalmi helyzetétől, származásától vagy bűneitől.

36. Leon Morris: Az Újszövetség teológiája (Budapest: KIA, 2001), 290. o.

37. Milne, 107. o.

38. Bibliismereti kézikönyv (Budapest: Kálvin, 2016), 75. o.

„A csodatételek szintén Isten szeretetének kézzelfogható bizonyítékai.”

„Az Atya irgalmas volt hozzánk, és nem hajtotta végre a büntetést, amit megérdemeltünk.”³⁹

Ez különösen megmutatkozik abban, ahogyan Jézus a bűnös asszonynak megbocsát:

„Megbocsáttattak a te bűneid” (Lk 7,48)

– mondja az asszonynak, aki könnyek között tért meg. Ez az irgalmasság kifejezi azt, hogy Isten nem elutasítja a bűnöst, hanem tárt karokkal várja, ha őszintén hozzá fordul. Az irgalmasság gondolata az Ószövetségben is jelen van, például amikor Mózes így beszél Istenről:

„Az Úr irgalmas és kegyelmes, türelme hosszú, szeretete és hűsége nagy.” (2Móz 34,6)

Ez az isteni jellemző válik kézzelfoghatóvá Jézus szolgálatában, aki nemcsak tanítja az irgalmat, hanem példát is ad rá élete és halála által. Ezért Jézus tanításaiban az irgalmasság hangsúlya Isten szeretetének az a formája, amely minden embert átalakíthat, és képes új életet adni.

A csodatételek szintén Isten szeretetének kézzelfogható bizonyítékai. Jézus gyógyításai, mint például a vak Bartimeus látásának visszaadása (Mk 10,46–52), a bénák meggyógyítása (Mt 9,1–8) vagy a leprások megtisztítása (Lk 17,11–19), Isten könyörületességét mutatják meg. Az Ószövetségben Isten szabadító hatalma sokszor megmutatkozott, például amikor Elizeus próféta meggyógyította Naamánt a leprából (2Kir 5,1–14). Jézus csodái új dimenzióba helyezik ezt a szeretetet, mivel a fizikai gyógyulás mellett az ember teljes lényének, lelki és szellemi állapotának helyreállítására is összpontosítanak.

A vámszedők, bűnösök és pogányok befogadása – mint például Zákeus esetében (Lk 19,1–10) – azt az isteni szeretetet tükrözi, amely az Ószövetségben is megjelent, például amikor Jónás prófétán keresztül Isten még Ninive bűnös népe felé is irgalmasságot gyakorolt (Jón 3,10).

A csodák egy fontos aspektusa a kenyérszaporítás (Mt 14,13–21), amely Isten gondoskodó szeretetére emlékeztet. Az Ószövetségben Isten mannával táplálta a pusztában vándorló népét (2Móz 16,4), Jézus pedig a kenyér és a hal megszaporításával mutatta meg, hogy Isten szeretete nemcsak a testi szükségletekre terjed ki, hanem minden téren gondoskodik rólunk. A ke-

nyérszaporítás előképe annak az örök gondoskodásnak, amely Jézus halála és feltámadása által minden hívőnek elérhetővé vált.

„Isten nem azért teremtett bennünket a maga képére, hogy ne legyen magasabb rendeltetésünk, mint hogy élelmiszert fogyasszunk. Azért vagyunk itt, hogy szeressük, imádjuk és szolgáljuk őt, és képviseljük érdekeit a földön.”⁴⁰

Jézus tanításai és csodatételei az Isten országának jelenlétét és hatalmát mutatják be, valamint Isten szeretetének örök igazságait, amelyek már az Ószövetség lapjain is feltáruktak. Az a szeretet, amely megmutatkozott Izrael szabadításában, a törvény ajándékában és a prófétai ígéretekben, Jézusban vált tökéletesen láthatóvá. Jézus által Isten szeretete kézzelfogható valósággá lett és minden ember számára elérhetővé vált, hogy tanításai és csodatételei által megtapasztalhassuk a megváltás örömét és az Istennel való közösség teljességét.

A Megváltó kereszthalála

A Megváltó kereszthalála Isten szeretetének mély és drámai megnyilvánulása, amely az Ószövetség áldozati rendszerének beteljesedéseként jelent meg. Ez az esemény egyszerre tükrözi Isten igazságosságát és irgalmát, és egyesíti mindazt a szeretetet, amely az Ószövetségben részletekben bontakozott ki.

„A keresztnél megérthetjük a szeretet jelentését és végtelenségét.”⁴¹

A kereszthalálban Isten végérvényesen helyreállította az ember és önmaga közötti kapcsolatot, amit az emberi bűn megszakított.

Az Ószövetségben az áldozati rendszer fontos szerepet játszott Isten és az ember kapcsolatában.

„Isten agapé szeretete elsősorban a bűnösök megváltásában mutatkozott meg, és mindenben, ami ezzel jár.”⁴²

A bűnért bemutatott áldozatok – például a bűnért való áldozat (3Móz 4,27–31) vagy az engesztelés napján bemutatott bűnáldozat (3Móz 16) – arra szolgáltak, hogy eltávolítsák a bűn akadályát Isten és az ember között. Ezek az áldozatok azonban csak ideiglenes megoldást jelentettek, és folyamatosan ismételni kellett őket,

40. MacDonald: Újszövetségi kommentár, 1. köt., 51–52. o.

41. Milne, 296. o.

42. Uo., 112. o.

39. MacDonald: Újszövetségi kommentár, 1. köt., 261. o.

„Jézus utolsó szavai a kereszten is Isten szeretetének mélységét tükrözik.”

ahogyan azt a Zsidókhoz írt levél is megfogalmazza:

„Mert lehetetlen, hogy bikák és bakok vére eltörölje a bűnöket.” (Zsid 10,4)

Jézus kereszthalála ebben a rendszerben hozott radikális változást, hiszen ő egyszer és mindenkorra bemutatta azt az áldozatot, amely tökéletes és örök:

„Ő azonban egyszer s mindenkorra megjelent az idők végén, hogy áldozatával eltörölje a bűnt.” (Zsid 9,26)

Jézus kereszthalálában teljesedett be az Ézs 53-ban található szenvedő szolga prófeciája, amely évszázadokkal korábban előre megjövendölte a megváltás drámáját. A próféta így ír:

„Pedig betegségeinket viselte, és fájdalmainkat hordozta. Ő bűneinkért kapott sebeket, vétkeinkért törték össze.” (Ézs 53,4–5)

Jézus keresztje nemcsak az emberiség bűnének büntetését hordozta, hanem annak következményeit is, beleértve a szenvedést, a fájdalmat és a halált. Az Ószövetségben található bárányáldozatok – különösen a pászkabárány (2Móz 12) – előképei voltak annak a tökéletes áldozatnak, amely Jézus személyében vált valósággá. János evangéliuma hangsúlyozza ezt, amikor Keresztelő János így mutat rá Jézusra:

„Íme, az Isten Báránya, aki elveszi a világ bűnét.” (Jn 1,29)

A kereszt Isten szeretetének és igazságosságának találkozási pontja. Az Ószövetség számos helyen beszél arról, hogy Isten igazságos bíró, aki nem hagyhatja a bűnt büntetlenül:

„Igazságot követel a te széked.” (Zsolt 89,15)

Ugyanakkor az isteni irgalom mindig felülmúlta a büntetést, ahogyan a zsoltárokból olvassuk:

„Irgalmas és kegyelmes az Úr, türelme hosszú, szeretete nagy.” (Zsolt 103,8)

„Isten haragját természetesen nem tekinthetjük bosszúállásnak. Épp ellenkezőleg, haragja által szeretetét fejezi ki, amely a szeretteinek minden gonoszsága ellenére felháborodásban ölt testet.”⁴³

A kereszthalálban ez a kettősség oldódik fel: Isten igazságossága Jézus szenvedésében teljesedik be, miközben irgalma a bűnösök felé nyilvánul meg. Pál apostol a Római levélben ezt írja:

„Mert mindnyájan vétkeztek, és nélkülözik Isten dicsőségét, de ingyen igazulnak meg az ő kegyelméből,

a Krisztus Jézusban való megváltás által.” (Róm 3,23–24)

Jézus utolsó szavai a kereszten is Isten szeretetének mélységét tükrözik. Amikor ezt mondta: „Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek” (Lk 23,34), a megbocsátás üzenetét hirdette még azoknak is, akik a halálát követelték. Ez a szeretet az Ószövetségben is megjelenik, például amikor József megbocsát testvéreinek, akik eladták őt rabszolgának (1Móz 50,20). Az ószövetségi előképek azonban Jézusban nyerik el teljes jelentőségüket, aki a megbocsátás és a helyreállítás tökéletes példája lett. Ennek ellenére

„Nem életpéldája, hanem engesztelő halála szerzett üdvösséget a bűnösöknek”.⁴⁴

A kereszthalál utolsó pillanataiban Jézus így kiáltott: „Elvégeztetett!” (Jn 19,30), ezzel jelezve, hogy az Ószövetség áldozati rendszere és az emberiség megváltása beteljesedett. A templom kárpitjának kettéhasadása is jelképezi ezt (Mt 27,51): az Isten és az ember közötti elválasztó fal örökre eltűnt, és mindenki számára megnyílt az út a Szent jelenlétéhez.

Jézus kereszthalála tehát az Ószövetségben előre megígért isteni szeretet végső kinyilatkoztatása.

„A megváltás az Ószövetségben is kétségtelenül ugyanúgy Isten kegyelméből és irgalmából fakad, mint az Újszövetségben.”⁴⁵

A Golgotán történt események egyszerre tükrözik Isten igazságosságát, irgalmát és önfeláldozó szeretetét. Az áldozati bárányok vérén túlmutató, egyszer és mindenkorra elvégzett áldozat által Isten minden ember számára megadta a lehetőséget, hogy új életet nyerjen és az ő szeretetében éljen.

Jézus feltámadása

Jézus feltámadása Isten szeretetének és hatalmának diadalmas bizonyítéka, amely beteljesíti az Ószövetségben tett ígéreteket, és megmutatja, hogy a halál és a bűn ereje megtört. A feltámadás az egész emberiség számára reményt és új életet kínál, amit Isten örök szeretete indított el, és boldogságot tud nyújtani.

„A keresztény szív számára minden örömforrások legnagyobbika, hogy Krisztus velünk van és mélységes,

44. Uo., 89. o.

45. Milne, 250. o.

43. Morris, 84. o.

„Jézus feltámadása tehát Isten szeretetének legfényesebb diadala, amely az Ószövetség ígéreteit és próféciáit teljesíti be.”

határtalan szeretettel szeret bennünket.”⁴⁶

Az Ószövetségben Isten többször ígéretet tett arra, hogy az élet győzedelmeskedik a halál felett, és a halál nem lesz az ember végső állapota. Ez különösen jól látszik Hóseás próféta szavaiban:

„Kihozom őket a holtak hazájából, megváltom őket a halálból. Halál, hol van a fullánkod? Holtak hazája, hol van a pusztító erőd?” (Hós 13,14)

És az ígéret Jézus feltámadásában teljesedett be, amely megmutatta, hogy Isten szeretete olyan erőteljes, hogy még a halál sem képes legyőzni. Dávid zsoltáráiban is visszatérő motívum, hogy az igaz ember nem marad a halál fogságában:

„Nem hagyod lelkemet a holtak hazájában, nem engeded, hogy a te szented rothadást lásson.” (Zsolt 16,10)

Ezt a zsoltárt Péter apostol idézi a pünkösdi beszédekben (ApCsel 2,27), hangsúlyozva, hogy Jézus feltámadása az Írások beteljesedése.

A feltámadás az Ószövetségben megjelenő élet és reménység motívumainak beteljesedése.

„Jézus feltámadása annak igazolása, hogy engesztelő áldozata elérte a célját: bűnünk megbocsáttatott, és Isten teljesen elfogad bennünket.”⁴⁷

Ezékiel próféta a halott csontok megelevenedéséről szóló látomásában így ír:

„Íme, megnyitom sírjaitokat, és kihozlak benneteket sírjaitokból, én népem! Lelkemet adom belétek, és élni fogtok” (Ez 37,12–14)

Ez a prófécia Isten megváltó tervét jelképezi, amely Izraelre és az egész emberiségre kiterjed. Jézus feltámadása ennek a jövődőlésnek a valóra válása, amely új életet hozott mindazoknak, akik hisznek benne.

Az üres sír (Jn 20,1–9) Isten szeretetének a bizonyítéka. Az Ószövetségben a sír gyakran a reménytelenség helye, ahol a halál uralkodik (Jób 10,21–22). Az üres sír azonban azt hirdeti, hogy Isten nem hagyja, hogy a halál legyen az utolsó szó. Amikor az asszonyok és a tanítványok meglátják az üres sírt, a félelem és a remény vegyes érzései törnek rájuk, de végül a feltámadt Jézussal való találkozásuk mindent megváltoztat. Az ószövetségi ígérek beteljesedése a feltámadás által válik valósággá, és Isten örök szeretetét teszi nyilvánvalóvá.

A feltámadt Jézus megjelenései (Lk 24,13–35; Jn 20,19–29) új mélységet adnak Isten szeretetének. Jézus megmutatja, hogy feltámadása új kezdetet jelent számukra. Ez a szeretet, amely képes legyőzni a halált, már az Ószövetségben is megmutatkozott, amikor Isten új kezdeteket kínált népének, például a babiloni fogság utáni helyreállítás során. Ézsaiás próféta szavai ebben az összefüggésben különösen találóak:

„Ne emlékezzetek a régiekre, ne gondolkodjatok a múltakon! Mert én újat cselekszem, most készül, majd megtudjátok.” (Ézs 43,18–19)

A feltámadás ennek az új teremtésnek a kezdete, amelyben Isten mindenkit meghív az ő országába.

Jézus feltámadása az örök élet ígéretét hordozza, amely az Ószövetségben csak homályosan volt érzékelhető. Dániel könyvében így olvashatjuk:

„Sokan azok közül, akik alusznak a föld porában, felébrednek: némelyek örök életre, mások gyalázatra és örök utálatra.” (Dán 12,2)

Jézus feltámadása világossá teszi, hogy Isten szeretete mindenkit hív az örök életre, de ezt az ajándékot csak azok nyerik el, akik hittel elfogadják őt.

Pál apostol a feltámadás jelentőségét a következőképpen foglalja össze:

„Ha pedig Krisztus nem támadt fel, akkor hiábavaló a mi prédikációnk, de hiábavaló a ti hitetek is.” (1Kor 15,14)

Ez azt hangsúlyozza, hogy a feltámadás Isten szeretetének központi eseménye, amely az egész keresztény hit alapját képezi. Az Ószövetség reménységei Jézus feltámadásában teljesednek be, amely a múlt bűneit törli el és megnyitja az új élet és az örökkévalóság ajtaját.

Jézus feltámadása tehát Isten szeretetének legfényesebb diadala, amely az Ószövetség ígéreteit és próféciáit teljesíti be. Ez az esemény az emberi történelem fordulópontja, és minden hívő számára az új kezdet és az örök élet reménységét jelenti. A feltámadás üzenete, hogy Isten szeretete erősebb a halálnál, és az ő terve minden embert arra hív, hogy részesüljön ebben a győzelemben.

„A feltámadás további bizonyítékot szolgáltat arra, hogy Jézus egyenlő az örök Istennel, és emiatt méltó arra, hogy imádjuk.”⁴⁸

Ennél nagyobb bizonyíték nem is kell Isten szere-

46. Uo., 296. o.

47. Uo.

48. Uo., 297. o.

„Ennél nagyobb bizonyíték nem is kell Isten szeretetének bizonyítására. Ő maga halt meg és támadt fel értünk.”

etének bizonyítására. Ő maga halt meg és támadt fel értünk.

A Szentlélek eljövetele

Isten szeretete az Ó- és Újszövetségben következetesen megnyilvánul, és a Szentlélek munkája mindkét szövetségben a szeretet kinyilvánításának eszköze. Az Ószövetségben Isten Lelke gyakran egyedi módon jelent meg, míg az Újszövetségben a Szentlélek munkája általánossá és minden hívő számára elérhetővé vált.

Az Ó- és Újszövetségben egyaránt megjelenik Isten szeretetének univerzális aspektusa, amely minden embert magában foglal. Az Ószövetségben Isten Ábrahám-nak tett ígéretében fogalmazódik meg ez az egyetemes szeretet:

„Általad nyer áldást a föld minden nemzetsége.” (1Móz 12,3)

Ez az ígéret előrevetíti azt, hogy Isten szeretete nem korlátozódik egyetlen népre, hanem az egész emberiségre kiterjed.

„Az Úr által előkészített üdvösség az egész világnak szól.”⁴⁹

Ez az univerzális szeretet a Szentlélek munkájában teljeseedik ki pünkösdkor, amikor Isten Lelke minden ember számára hozzáférhetővé válik. Péter apostol Jóel prófétát idézve így magyarázza az eseményeket:

„Az utolsó napokban – így szól az Isten – kiárasztom Lelkemet minden emberre.” (Jóel 3,1; ApCsel 2,17)

Ez az ígéret pünkösdkor beteljesedett, és a Szentlélek kiáradása által az evangélium üzenete minden nép és nemzet számára érhetővé vált, amit a tanítványok idegen nyelveken való megszólalása is bizonyít (ApCsel 2,4). Ez az esemény a Babel tornyánál történt nyelvzavar (1Móz 11,1–9) ellentétéként értelmezhető: míg Babelnél az emberi büszkeség és széthúzás uralkodott, pünkösdkor Isten szeretete egységet teremtett az emberiség között.

Az Ószövetségben a Szentlélek munkája szintén Isten szeretetének megnyilvánulása, bár korlátozottabb formában. A Szentlélek egyedi módon nyugodott meg bizonyos személyeken, hogy betöltsenek különleges feladatokat. Például az 1Móz 1,2-ben a Szentlélek úgy jelenik meg, mint az élet forrása:

„Isten Lelke lebegett a vizek fölött.”

Ez a kép az élet teremtésének és fenntartásának előképe, amely összhangban van a Zsolt 104,30 kijelentésével:

„Lelkedet küldöd, és új élet fakad, megújítod a föld színét.”

Ez azt mutatja, hogy Isten szeretete már a teremtés kezdetétől fogva megnyilvánult.

„Az 1Móz 1,2 úgy is fordítható, hogy »Isten lelke kotlott a vizek felett«, mint ahogy a madár ügyel a csibéire (vö. Zsolt 104,30; Ézs 40,12k). Az, hogy a Szentlélek az idők kezdetén a semmiből teremtett életet, nagyon jelentős előképe újszövetségi munkájának, amikor is létrehívja Isten újszövetségi népét újjászülésük által.”⁵⁰

A bírák és királyok szolgálatában a Szentlélek adott erőt és bölcsességet. Például Gedeon esetében:

„Az Úr Lelke szállt rá” (Bír 6,34),
vagy Dávid megkenésénél:

„Az Úr Lelke szállt Dávidra attól a naptól fogva.” (1Sám 16,13)

Ezek a példák azt bizonyítják, hogy Isten szeretete mindig gondoskodott az ő népének vezetéséről és megerősítéséről. A próféták, mint Ezékiel és Jeremiás, a Szentlélek által kaptak ihletet, hogy Isten szeretetét és igazságát közvetítsék népük felé. Ezékiel próféciája az új szívről és lélekről (Ez 36,26–27) különösen fontos, mert előrevetíti a pünkösdi eseményt és az új szövetség ígéretét.

Az Újszövetségben a Szentlélek kiáradása által Isten szeretete minden hívő számára személyesen elérhetővé vált. Ez a kiáradás az Ószövetség korlátozott megnyilvánulásához képest általánossá és állandóvá vált, ugyanakkor a Szentlélek vezetése az Ószövetségben megnyilvánuló isteni gondoskodás folytatásaként értelmezhető. Pál apostol így ír erről:

„Mert nem a félelem lelkét kaptátok, hanem az erő, a szeretet és a józanság lelkét.” (2Tim 1,7)

Ahogy Isten az Ószövetségben az ő Lelke által vezette népét – például a pusztai vándorlás során tűzoszlop és felhő képében (2Móz 13,21) –, úgy az Újszövetségben a Szentlélek vezeti a hívőket az igazságra és az életre. Jézus ezt ígérte tanítványainak:

„Amikor eljön az Igazság Lelke, elvezet titeket a teljes igazságra.” (Jn 16,13)

Ez a vezetés Isten szeretetének aktív jelenlétét bi-

49. Morris, 291. o.

50. Milne, 304. o.

„Azok az esetek, amelyek első ránézésre keménynek vagy kegyetlennek tűnhetnek, mélyebb vizsgálattal olyan szeretetből fakadó cselekedetekké válnak, amelyek az adott történelmi kontextusban az emberiség javát szolgálták.”

zonyítja, amely nemcsak tanácsot ad, hanem képesít is arra, hogy a hívők megértsék és betöltsék Isten akaratát. Ezáltal a Szentlélek nemcsak vigasztalóként van jelen az életükben, hanem ugyanúgy gondoskodik, tanít és irányt mutat, mint ahogyan Isten az Ószövetségben vezette Izraelt. Ez a folytonosság mutatja, hogy Isten szeretete mindkét szövetségben ugyanaz, és az ő népével való személyes kapcsolata a Szentlélek által teljesebben ki minden hívő számára.

Bár a Szentlélek munkája az Ószövetségben egyedi és korlátozott volt, ugyanaz az Isten szeretetét kinyilvánító Lélek munkálkodott az Újszövetségben is. Az Ószövetségben Isten szeretete népe megmentésében, vezetésében és védelmében mutatkozott meg. Az Újszövetségben ez a szeretet egyetemes és személyes formát öltött, amikor a Szentlélek minden hívő számára elérhetővé vált.

Ez a következetesség bizonyítja, hogy Isten szeretete az Ó- és Újszövetségben is azonos, és a Szentlélek munkája mindkét szövetségben ezt a szeretetet közvetítette.

„A Szentlélek és a megígért messiási kor közötti összefüggés kettős. Először is az eljövendő Messiást a Szentlélek keni fel (Ézs 11,2; 42; 61,1k; vö. Lk 4,16–20). Másfelől pedig a messiási korszakban Isten a Szentlélek két különleges módon és mértékben tölti ki (Ez 36,27; Jóel 2,28).”⁵¹

A pünkösdi esemény tehát nem új kezdet, hanem Isten szeretetének beteljesedése és kiterjesztése az egész emberiség számára.

KONKLÚZIÓ

Az Ószövetség és Jézus életének vizsgálata során egyértelművé válik, hogy Isten mindig is ugyanaz a szerető, igazságos és kegyelmes Isten volt, aki az emberiség megváltását és boldogulását helyezte a középpontba. Az Ószövetségben látható szigorú törvények, ítéletek és történelmi események mind egy nagyobb, átfogó szeretet tervének részei voltak, amelyek célja az emberiség vezetése, védelme és a megváltás előkészítése volt.

„Pál szerint megpróbáltatásaink Isten irántunk érzett szeretetének részét képezik, amelyek által végül is a legjobbat hozza ki belőlünk. A szenvedés tehát Isten

szándékainak megvalósulását jelzi.”⁵²

Azok az esetek, amelyek első ránézésre keménynek vagy kegyetlennek tűnhetnek, mélyebb vizsgálattal olyan szeretetből fakadó cselekedetekké válnak, amelyek az adott történelmi kontextusban az emberiség javát szolgálták.

„Mert én tudom, milyen terveket gondoltam el felőletek – így szól az Úr –, békességet és nem romlást, hogy reményteljes jövőt adjak nektek.” (Jer 29,11)

A vizsgálat egyértelművé teszi, hogy az Ószövetség Istene és az Újszövetségben Jézus Krisztus által megmutatkozó Isten nem különböző, hanem egy és ugyanaz.

„Jézus Krisztus tegnap, ma és mindörökké ugyanaz.”

Bibliográfia

- ◆ Bibliaismereti kézikönyv (Budapest: Kálvin, 2016).
- ◆ Bremicker, Ernst-August: *Menj Ninivébe!* (Budapest: Evangéliumi K., 2017).
- ◆ Daugherty, Billy Joe: *Erős család* (Budapest: Hit Gyülekezete, 1995).
- ◆ Kroeker, Jakob: *Ámosz és Hóseás próféták könyvének magyarázata* (Budapest: Evangéliumi K., cop. 2010).
- ◆ Kroeker, Jakob: *Jeremiás könyvének magyarázata* (Budapest: Evangéliumi K., cop. 2009).
- ◆ Lewis, C. S.: *A szeretet négy arca* (Budapest: Harmat, 2023).
- ◆ MacDonald, William: *Ószövetségi kommentár* (Budapest: Evangéliumi K., 2009).
- ◆ MacDonald, William: *Újszövetségi kommentár, 2. kötet* (Budapest: Evangéliumi K. és Iratmisszió, 1999–2001).
- ◆ Milne, Bruce: *A megismert igazság* (Budapest: MBE, 2014).
- ◆ Morris, Leon: *Az Újszövetség teológiája* (Budapest: KIA, 2001).
- ◆ Napi útravaló (Budapest: KIA, 2015).
- ◆ Remmers, Arend: *Ézsaiás könyvének magyarázata* (Budapest: Evangéliumi K., cop. 2009).
- ◆ Ritchie, John: *Egyiptomból az ígért földjéig* (Budapest: Evangéliumi K., 2015).
- ◆ Schultz, Samuel J.: *Üzen az Ószövetség* (Budapest: KIA, 1998).

51. Uo.

52. Morris, 118. o.

Dr. Mészáros Kálmán

A QUMRÁNI IRATTEKERECSEK TITKAI

1947-ben egy beduin pásztor a Holt-tenger észak-nyugati partján elveszett kecskéjének keresésére indult. A Jerikótól mintegy 15 kilométerre délre fekvő Qumran¹ ősi település romjai közelében egy barlangban régi irattekerceket tartalmazó összetört cserépkorsókat talált. Így kezdődött az a világraszóló felfedezés sorozat, amelynek eredményeként 1947 és 1956 között a környék 11 barlangjában 900 darab tekercsrészlet

került elő², melyek keletkezési ideje Kr.e. 150 és Kr.u. 70 közé datálható.³ Ezek a kétezer éves tekercsek az ószövetségi Szentírás legkorábbi példányai, melyből egyedül Eszter könyve hiányzik. Emellett nagyon sok apokrif iratot is tartalmaz a megtalált iratgyűjtemény, amelyek nem kerültek be a szentiratok közé. A tisztán bibliai szövegeket tartalmazó 202 darab kézirat nagyobb része héber nyelven íródott, de találtak görög szövegeket is. A legjobb állapotban Ézsaiás tekercsét találtak meg az első számú barlangban.

1. „Qumrán vagy Khirbet Qumrán a lelőhely neve, ahol a közösség egyik települése vagy éppen központja állt. Arab név: khirbe, a jelentése 'rom'. Azokban az években, amikor a Qumrán – vagy egyszerűbben írva: Kumrán – név ismertté vált, a térség, az izraeli–arab fegyverszüneti vonaltól északra, Jordániához tartozott, és csak beduinok keresték föl rendszeresen, Jerikóból vagy éppen dél felől, Transz-Jordániából és a Holt-tenger keleti partvidékéről. A lelőhely ma, gondos ásatások és körületekintő állagmegóvás után, Izrael egyik régészeti szentélye.” – Komoróczy Géza: Kiáltó szó a pusztában - A Holt-tengeri tekercsek, Osiris Kiadó, Budapest, 1998. – 9. o.

2. Alexander Schick: Csodálatos Kumrán, Ethos Kft., Budapest, 1998, - 24. o.

3. A Kr.e. 2 – Kr.u. 1. században a zsidóságon belül többféle, kompetitív, párhuzamos és egymással versengő magatartás volt, nagyjából ugyanazokon az alapokon épült fel valamennyi, de mindegyik más-más irányban indult el, hogy megújítsa a zsidó hagyományokat – mindegyik a maga módján. Az egyik a mainstream zsidóság, Josephus Flavius és az Újszövetség terminusával: a farizeusok. – Komoróczy: i. m. - 31.

Látogatás a qumráni kutatások színhelyén, szemben az a barlangbejárat látható, ahol Ézsaiás próféta 2000 éves könyvtekercsét felfedezték.

Hogy kerültek ide ezek az irattekercesek?

Erre nézve a bibliakutatók több magyarázattal is szolgálnak. Az egyik nézet szerint ez a 11 barlang a Qumránban élő esszenus közösség könyvtára volt. A régészeti kutatások eddigi feltárása alapján arra a következtetésre jutottak, hogy a kolostori szerzetesrendekhez hasonlítható, szigorú vallási előírások szerint élő qumráni közösség legfőbb tevékenysége a szent iratok őrzése, tanulmányozása, diktálás útján való sokszorosítása, tárolása és továbbítása volt. A mintegy 200 fő befogadására képes kolostor valószínű, hogy az egyik legjelentősebb központja lehetett az esszenus mozgalomnak. Az itt megtalált irattekercesek pedig az általuk készített és rendszerezett féltve őrzött szellemi kincseik voltak.

A tekerceseket valószínű, hogy a római megszálló hadsereg bosszúhadjárata elől menthették ide. Mint ismeretes Kr.u. 70-ben, a később római császárrá lett Titusz hadvezér Jeruzsálemet és benne a zsidó nép legszentebb kultuszi helyének számító templomot földig romboltatta. Ezt követően a zsidókkal vívott háborúja során a Heródes király által kiépített, ugyancsak a Holt-tenger partján található Maszada katonai

erőd ellen vonult több éves ostromra.⁴ Hadseregének útvonala Qumrán településen vezetett keresztül.⁵ Feltételezhető tehát, hogy a közösség tagjai emiatt helyezték ki „ideiglenesen” teljes könyvtárukat a közeli barlangokba, abban a reményben, hogy a veszedelem elmúltával visszaszállíthatják majd féltve őrzött iratanyagukat. E verzió szerint valószínű, hogy hírmondó sem maradt a római invázió után, ezért felejtődött el a „kihelyezett” könyvtár létezése.

A másik nézet szerint a közösség zárt jellege és iratai egy részének titkossága

adhatott okot a rejtegetésre. Mivel a cserépkorszokba szakszerűen elhelyezett, viasztömítéssel szigetelt és cserépkupakkal szinte légmentesen lezárt tekercesről van szó, amit nem sebtében és véletlenszerűen helyeztek el, hanem előre átgondolt rendszer szerint. Feltételezhető, hogy ezeket a barlangokat eredetileg is könyvtárként használták és ide helyezték el a már leselejtezett irataikat is.

Mit tudhatunk az esszenusokról?

Jézus idejében négy fő zsidó vallási és politikai irányzat volt megkülönböztethető Izraelben. Ezek a következők voltak: farizeusok, sadduceusok, zélóták és az esszenusok. Ezek közül ez utóbbiak, az esszenusok életét és tevékenységét lengi körül a legtöbb titok. Keletkezésük Kr.e. 150 körül a Makabeusok idejére tehető⁶, eltűnésük pedig Jeruzsálem Kr.u. 70-ben bekövetkező

4. Az a tény, hogy Massza erődben is találtak qumráni eredetű szövegeket, fölveti azt a következtetést, hogy a zsidóháború idején ide is menekültek Qumránból védelmet és menedéket kereső esszenusok. I: D: Amuszin: A holt-tengeri tekercesek és a qumráni közösség. Gondolat, Budapest, 1986. – 22. o.

5. James H. Charlesworth: Jézus és a holt-tengeri tekercesek, Agapé Kft., Budapest 1999, - 12. o.

6. Alexander Schick: i. m. – 82-83. o.

pusztulásával egy időben történhetett. Létezésükről három ókori szerző is beszámol, így Josephus Flavius, Plinius és Philon.⁷

Az esszénusok kiválását Simeon főpap (Kr.e. 142-134) botrányos ténykedése idézte elő. Megtagadtak minden együttműködést a fennálló korrupt és álkegyes vallási és politikai elittel. Ettől kezdve távol tartották magukat a jeruzsálemi templom kultuszától, valamint az állatáldozatoktól, emiatt a

zsidó papság elutasító volt velük szemben. Elhagyják Jeruzsálemet⁸ és nagyrészt a Holt-tenger partvidéki sziklás, sivatagos pusztaságban hoztak létre kolostorszerű telepeket, ahol a Messiás eljövételére aktívan váró kegyes életmódra rendezkedtek be. Az esszénus elnevezés egyébként az arám „hasajija”, azaz „jámborok, szentek, hallgatók” szóból ered.

A korabeli zsidó származású történész Josephus Flavius egy részletes beszámolót hagyott hátra „a rendkívül különleges és semmihez sem hasonlítható” közösség életmódjáról, szokásairól és szabályairól. A kutatók egybehangzó véleménye szerint feltűnő a hasonlóság az esszénus közösség és a korai kereszténység között. Több kutató, mint például Martin Larson, Robert Eisemann, John M. Allegro szerint az esszénusok története valójában a kereszténység története. Szerintük az esszénusok tanai Keresztelő/Bemerítő János, majd Jézus Krisztus megjelenésével nyertek széles körű nyilvánosságot. Vannak, akik azt állítják, hogy az esszé-

Bemerülésre alkalmas rituális fürdő Qumránban

nusok csak egy elszigetelt közösséget hoztak létre a Holt-tenger partvidékén. Josephus Flavius azonban azt írja, hogy

„minden városban⁹ vannak házaik, szerte Palesztinában...e házakban szállnak meg, és kapnak ellátást, amikor úton vannak...”¹⁰

A korabeli források között Plinius említ egy esszénus közösséget, akik a Holt-tenger partján éltek, valószínű, hogy ők voltak a qumrániak.¹¹ Palesztinán kívül Szíriában és Egyiptomban is éltek esszénusok.

Kik lehettek az esszénus közösség tagjaivá Qumránban?

Aki csatlakozni akart hozzájuk, annak fogadalmat kellett tennie, hogy mindhalálig hűséges lesz a közös-

7. „Az esszénusokról alkotott hagyományos képünket Plinius, Philón Alexandreusz és Josephus alakította ki. Szerintük az esszénusok az 1. századi júdaizmus egy szektája, vagy alszektája.” - Michael Baigent – Richard Leigh: Mi az igazság a Holt-tengeri tekercsek körül? – Holnap kiadó, Budapest, - 223. o.

8. James H. Charlesworth: i. m. - 17. o.

9. James H. Charlesworth: i. m. - 22-23. o.

10. James H. Charlesworth: i. m. - 13. o.

11. „Plinius nőtlenységben élő remetéknek írja le őket, akiknek 'nem volt más társuk, csak a pálmafák', egy olyan területen, amely ráillik Qumránra.” - Michael Baigent – Richard Leigh: i. m. - 223. o.

Qumráni esszénus kolostor romjai a Holt-tenger partján

séghez, és annak tanaihoz.¹² A fogadalom megszegése kiközösítést és súlyos büntetést vont maga után. Egy év próbaidő után két éves aktív tanulmányi idő következett. Miután sikeres vizsgát tettek, a közösség teljes jogú tagjaivá válhattak és ettől kezdve a „beavatottak” fehér ruháját viselheték.

Josephus szerint egyszerű, szerény, önmegtartóztató életmódot folytattak, úgy ítélték meg ugyanis, hogy a mértéktelenség kárára van úgy a testnek, mint a léleknek. Mindannyian szabad emberként éltek, nem tartottak szolgákat, többségük cölibátusban élt, mások családi körülmények között.¹³ A katonáskodástól tartózkodtak.

Qumrán lakói egyszerűen öltöztek, bár nem voltak szegények, amint a helyszínen talált érmék és üvegtárgyak bizonyítják. A helyszínen feltárt régészeti leletek szerint voltak, akik földműveléssel foglalkoztak, mások kézműves termékekkel kereskedhettek, valamint az általuk tenyésztett állatok eladásából juthattak

komoly bevételhez. Ezen kívül datolyát termeltek és mézet is árultak.

Tanításaikban a messiási próféciaiknak központi szerep jutott, de az angyalokról szóló tanításuk is jelentősnek mondható.¹⁴ Apokaliptikus irodalmuk is meghatározó volt. Vallási gyakorlatukhoz a rituális tisztálkodás is hozzátartozott. Korareggel az Úr kegyelmi napjának köszöntésével indult a napi program, a szombati nyugalomnapot szigorúan betartották. Naponta fegyelmezett rendben elmélkedéseket is tartottak. A megtalált iratok bizonyossága szerint leginkább Mózes öt könyvét, a Zsoltárok könyvét és Ésaías próféta könyvét forgatták nagy előszeretettel. Úgy hitték, hogy a Messiás az ő körükből fog kikerülni.

Volt e kapcsolat a qumráni esszénusok és a keresztyének között?

Az Újszövetség nem tesz említést az esszénusokról. Az eddig megtalált qumráni dokumentumok sem említik a kortárs keresztyénséget. Vannak, akik azt állítják, hogy az esszénusok a keresztyénség előfutárai

12. Az új tagok fölvetelének rendjét szigorú szabályok rögzítették. A közösségbe lépőket, vagy ahogy nevezni szokták őket, a neofitákat vagy noviciusokat a *mitnaddevim* terminussal jelölték. A bibliai szóhasználatnak megfelelően ezt a kifejezést „önkéntes fölajánlkozónak” vagy „önként belépőnek” kell fordítani. Az esszénusoknak Philonnál olvasható leírásában is hangsúly van a közösségbe lépés önkéntességén, a származást és az eredetet pedig nem veszik figyelembe és nem jegyzik föl. - I. D. Amuszin: i. m. 163. o.

13. „Josephus Flavius, akit Philon is idéz, tovább finomítja ezt a képet. Szerinte az esszénusok nőtlenségben élnek, bár, mintegy mellékesen hozzáteszi, 'az esszénus szektának van egy másik ága is, ennek tagjai...házasodnak'. - Michael Baigent – Richard Leigh: i. m. - 223. o.

14. Az esszénus közösség zártságából következett, hogy nem folytattak aktív missziós tevékenységet. Ez élesen megkülönbözteti őket a kora keresztyén közösségektől, amelyekben a térítő tevékenység egyike volt a legfontosabbnak. Ez korántsem jelenti, hogy a qumráni közösség lemondott volna minden kapcsolatról a külvilággal. A nélkülözhetetlen gazdasági kapcsolatokon túl, további kapcsolatokra mutatnak a qumrániak és a zsidó-hellénisztikus világ közötti bibliai könyveknek az esszénusok kéziratai során előkerült görög fordításai is. I. D. Amuszin: i. m. 141-142. o.

voltak, pünkösöd után pedig fokozatosan beleolvadtak a keresztyén egyházba.¹⁵ Edgar Cayce kutató egyenesen azt állítja, hogy Mária, József, Keresztelő/Bemerítő János¹⁶ és maga Jézus Krisztus is esszénus volt.¹⁷ Valóban feltűnő, hogy akár Bemerítő János, akár Jézus Krisztus első nyilvános szolgálata, illetve az Etióp főember megtérésében kulcsszerepet fölvállaló Fülöp evangélista szövegmagyarázata is Ésaiás próféta könyvének sajátos értelmezésével kezdődik. Mint ismeretes, az esszénus közösség éppen ezt a könyvet tekintette legfontosabb próféta kijelentésnek.

Az egyházatyák közül Szent Ágoston, sőt Eusebius is azon a véleményen volt, hogy az esszénusok keresztyének voltak:

„Írásaik a mi evangéliumaink, és leveleink, amit keresztyénségnek hívunk...az esszénusoktól ered.”

Ezt az állítást azonban nem támasztják alá egyértelmű kortársforrások.¹⁸ Ennek ellenére akadnak manapság is olyan teológusok, akik még azt is feltételezik, hogy az ősegyház első gyülekezeteiben az esszénusok közül megtért írásmagyarázók vették át a közösség

Ilyen korszokban tárolták az irattekercseket

vezetését.¹⁹ Különösen a zsidó kutatók képviselik azt a felfogást, hogy a Zsidókhöz írt levélben tárgyalt hitigazságok tisztázása a túlzottan erős esszénus befolyás miatt vált szükségessé.

Sok vita folyt arról is, hogy mit keresett megtérése után Pál három évig Arábia pusztaságában.²⁰ (Gal. 1,17) Ahogyan azt ma már tudjuk, ezen a területen is több esszénus település volt abban az időben.²¹ Az is feltűnő, hogy sem Pálról, sem Barnabásról nem tudjuk pontosan, hogy miért nem házasodtak meg. Mint tudjuk az esszénusok is inkább az egyedüllétet választották, csak kevesen éltek közülük házasságban.

Meglepő az is, hogy az Újszövetségben egyedül a Zsidókhöz írt levél mutatja be úgy Jézus Krisztust mint

15. Michael Baigent – Richard Leigh: i. m. - 180. o.

16. Alexander Schick: i. m. – 88-89. o.

17. James H. Charlesworth: i. m. – 31.

18. Bár a holt-tengeri közösség és a korai keresztyénség kialakulása között még nem egészen tisztázott a közvetlen kapcsolat, „de van néhány egyértelműen elfogadható bizonyosság: elsősorban az, hogy ilyen kapcsolatok mindid fennálltak, s hogy a qumráni közösség tagjaiban az első keresztyénség tágabb értelemben vett előfutárait kell látnunk... Elképzelhetetlen, hogy Keresztelő János – akinek bűnbánó mozgalma az evangéliumi elbeszélés szerint közvetlen előzménye volt Jézus fellépésének s aki a sivatagban (Kumrán közvetlen közelében!) hirdette a közeli Véget, és aszketikus életvitelével is a Gyülekezeti Szabályzat előírásait valósította meg – ne állt volna a gyülekezet elveinek és gyakorlatának erős befolyása alatt!” – Henrich Alexander Stoll: A holt-tengeri barlangok rejtéje, Gondolat kiadó, Budapest 1967. – 428. o.

19. „Vagy a őskeresztyének bujkáltak a qumráni közösségben, vagy pedig az őskeresztyének és Qumran egy és ugyanaz volt. bármelyik verzió igaz, a Damaszi dokumentum arra utal, hogy a holt-tengeri tekercsek elválaszthatatlanok a keresztyénségtől.” - M. Baigent – R. Leigh: i. m. – 204. o.

20. „Szent Pál igen sok qumráni fordulatot használ. Az egyik qumráni szöveg például így hangzik: 'Mindenkít, aki betartja a Törvényt Judea házában, az Isten megváltja... mert szenvedtek és nem hittek az Igaz Tanítóban'. Pál természetesen ezt a megváltóhatalmat Jézusnak tulajdonítja.” - M. Baigent – R. Leigh: i. m. 186. o.

21. Pál a damaszkuszi úton történt fordulat után csatlakozott a damaszkuszi közösséghez. „A galáciaiabeliekhez írott levelének tanúsága szerint (1,17-18) három évig volt a tanítványuk, idejének java részét Damaszkuszban töltötte. A holt-tengeri tekercsekből tudjuk, hogy a qumráni közösségben szintén három év volt próbaidő, illetve tanulói idő” - Michael Baigent – Richard Leigh: i. m. - 242. o.

„Valószínű, hogy a jelenleg is folytatódó régészeti feltárás és az újabban előkerülő és eddig feldolgozatlan iratok hozhatnak még meglepő eredményeket a jövőben.”

a Melkisédek rendje szerint való örök főpap, akiben a prófétai ígéret teljesedett be. (Zsidók 5,6-7) Ez a látásmód például igen erőteljes hangsúlyt kapott az esszénus messiási váradalomban is. Az is elgondolkodtató információ, amit a jeruzsálemi gyülekezettel kapcsolatban jegyez le Lukács, hogy „Az Isten ígéje pedig terjedt, és nagyon megnövekedett a tanítványok száma Jeruzsálemben, sőt igen sok pap is engedelmeskedett a hitnek.” (Ap.cs. 6,7) Kik lehettek ezek a papok? Valószínű, hogy olyan esszénus beállítottságú papokról lehet szó, akik Jézusban ismerhették föl a Messiást és így csatlakoztak a keresztyén közösséghez.

Feltűnő azonosság az is, hogy az esszénusok ugyan-csak alámerüléssel hajtották végre rituális tisztulási szertartásukat,²² aminek szintén szellemi jelentőséget tulajdonítottak.²³ Ezen kívül ők is vagyonszövetségben²⁴ éltek és 12 fős testület vezette a közösségüket.²⁵ Rendszeresen együtt étkeztek és messianisztikus várakozásban éltek és a tanításuk középpontjában az Igazság Tanítója állt²⁶. A végső küzdelemre és ítéletre vártak, amikor egy kozmikus összecsapás során világgosság angyalai²⁷ megsemmisítő csapást mérhetnek a

sötétség erőire. Hittek a feltámadásban.²⁸ Azt vallották, hogy a halál az Atyához való visszatérés kezdete, melyet a lélek lecsendesedése, az Atya ölében való megnyugvás, az őseredeti állapothoz visszaérkezve öröklézés követ.

Valószínű, hogy a jelenleg is folytatódó régészeti feltárás és az újabban előkerülő és eddig feldolgozatlan iratok hozhatnak még meglepő eredményeket a jövőben. Minden esetre bátran megvallhatjuk, hogy Isten ígéje és annak rendithetetlen üzenete, amely hitünk biztos alapja, kőszájként megáll minden időben!

Bibliográfia

- ◆ Komoróczy Géza: Kiáltó szó a pusztában – A holt-tengeri tekercsek, Osiris Kiadó, Budapest, 1998.
- ◆ Michael Baigent – Richard Leigh: Mi az igazság a holt-tengeri tekercsek körül? Holnap Kiadó, Budapest, 1994.
- ◆ I. D. Amuszin: A holt-tengeri tekercsek és a qumrání közösség, Gondolat Kiadó, Budapest, 1986.
- ◆ Henrich Alexander Stoll: A holt-tengeri barlangok rejtélye, Gondolat Kiadó, Budapest 1967.
- ◆ James H. Charlesworth: Jézus és a holt-tengeri tekercsek, Agapé Kft., Budapest, 1999.
- ◆ Alexander Schick: Csodálatos Kumrán, Ethos Kft, Budapest, 1998.

22. A qumrání közösség mindennapi életében fontos helye volt a rituális fürdők, a baptizmák szertartásának. A qumrání baptizma-szertrtás legérdekesebb és legfontosabb sajátossága az volt, hogy a tisztálkodási fürdőt (a vízbemérülést) kötelezően megelőzte a bűnbánat és a lelki megtisztulás. A közösség Szabályzatában világosan kirajzolódik a fürdőnek éppen ez az értelmezése. Azt olvassuk, hogy ha a novicius rituális fürdőjét nem előzi meg teljes bűnbánat, akkor „a vízbe se lépjen be, hogy a szentség embereinek tisztaságával ne érintkezzék, mert ők (ti. a noviciusok - I. D. A.) nem tisztulnak meg, csak ha megtérnek gonoszságukból.” - I. D. Amuszin: i. m. 184-185. o.

23. A qumrání közösségben is létezett a keresztséghez (bemerítéshez) hasonló szertartás. A Közösségi Szabályzatként ismert holt-tengeri tekercs szerint az új tag „megtisztul minden bűnétől a szentség szelleme által, s belép az igazság birodalmába... Amikor a testét meghintik tisztító vízzel, és megszentelik, megtisztul, mert lelkét alázatosan átadja Istennek”. - M. Baigent – R. Leight: i. m. 183. o.

24. M. Baigent – R. Leight: i. m. 183. o.

25. „A Közösségi Szabályzat szerint Qumrán egy tizenkét fős 'tanács' igazgatta.” - M. Baigent – R. Leight: i. m. 184. o.

26. „Mind a qumrání közösség, mind az őskeresztyénség messianisztikus orientációjú volt, legalább egy új Messiás eljövételét jósolták. A qumrání szövegben 'Igaz Tanító' a neve.” - M. Baigent – R. Leight: i. m. 184. o.

27. James H. Charlesworth: i. m. – 44. o.

28. „Tanaik szerint a lélek hallhatatlan, de foglyul ejtette a halandó és romlandó test. Ha valaki meghal, a lelke kiszabadul és ujjongva fölszáll.” - Michael Baigent – Richard Leigh: i. m. - 224. o.

Jóföldi Endre

RÉGI GYÜLEKEZETEK MEGÚJULÁSA A MAGYARORSZÁGI BAPTISTA EGYHÁZBAN

A gyülekezetek születése, élete és halála: miért és mikor van szükség a gyülekezetek megújulására?

Amikor olvassuk az Újszövetséget és benne a gyülekezetek történetét, mindannyiunk számára azonnal világossá válik, hogy a gyülekezetek alapítása és gondozása már a kezdetektől fogva kihívást jelent. Ez ma sincs másként, ezért fontos szembenéznünk azzal a ténnyel, hogy míg az egyház örökkévaló – legalábbis Krisztus visszatéréséig –, addig a helyi gyülekezetek életciklusa véges. Ennek megértése alapvető fontosságú ahhoz, hogy a gyülekezetek megújulásáról megfelelő alapokon gondolkodjunk.

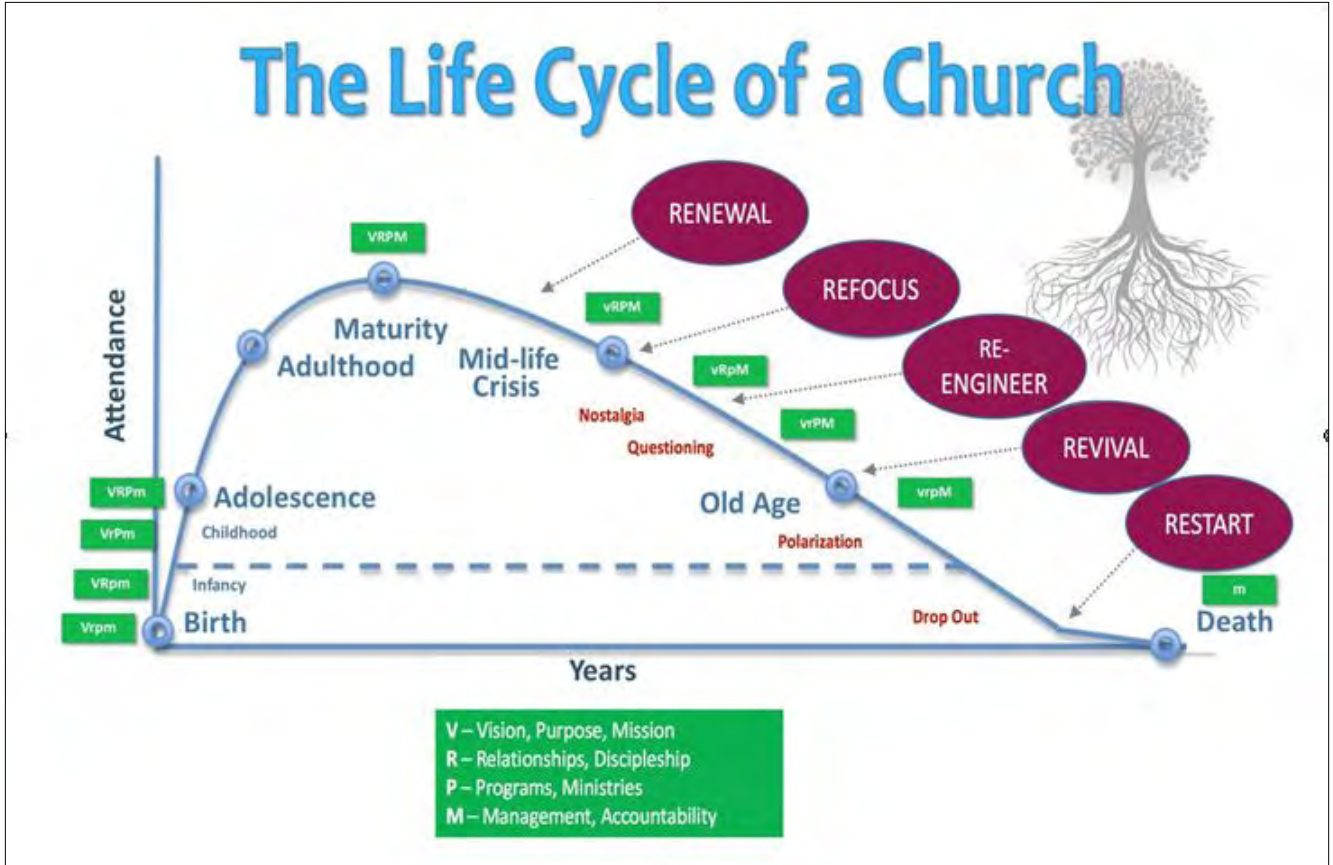
Fontosnak tartom azt is, hogy mérlegeljük, miért érdemes egyáltalán foglalkozni ezzel a kérdéssel, hi-

szen sok szempontból úgy tűnik, hogy a gyülekezetek alapítása hosszú távon hatékonyabb megoldás lehet. Elkerülhetetlen azonban az a kérdés, hogy vajon minden gyülekezet megújítható-e még, vagy vannak olyan „halálosan beteg” közösségek, amelyek esetében ez már nem lehetséges.

A gyülekezet életciklusa

Először dr. Jim Conner TCM-tanfolyamán találkoztam a gyülekezetek életciklusmodelljével, amely a „Gyülekezetnövekedés, gyülekezeti egészség és missziós gyülekezet” témájával foglalkozott (Conner, 2010). E

„Egy gyülekezet életciklussal rendelkezik, és így egyszer el fog halni.”

The Lifecycle of a Church (Mathes, 2022)

modell szerint a gyülekezetek az emberekhez hasonlóan élnek az életüket: megszületnek, élnek, majd meghalnak. Egy nagyon általános megközelítés szerint ez az időtartam gyakran hasonlít az emberi élet hosszához, általában 70-80 évig tart.

Az emberi lét különlegessége, hogy az emberek öntudattal rendelkeznek, reflektálnak önmagukra, tisztában vannak a saját létezésükkel, és így elkerülhetetlenül szembenéznek a halállal is. Ez egyfelől halálfélelmet okoz, másfelől viszont lehetőséget teremt arra, hogy tudatos erőfeszítéseket tegyünk az életünk megváltoztatására vagy akár meghosszabbítására, például az egészségesebb életmód révén. Bár első hallásra senkinek sem kellemes azzal szembesülnie, hogy egy gyülekezet életciklussal rendelkezik, és így egyszer el fog halni, ez mégis kulcsfontosságú gondolatokat indíthat el azokban, akik felelősen gondolkodnak a gyülekezet életéről.

Ez a felismerés vezethet el minket ahhoz a lehetőség-

hez, hogy egy gyülekezet életciklusa nem feltétlenül kell hogy a megszűnéshez vezessen.

Galindo hat olyan tényezőt említ, amelyek miatt fontos az egyház életét egy életciklus szemszögéből vizsgálni (Galindo, 2004, 58–60. old.). Ezek közül néhányat kiemelnek:

- ◆ Nem lehet életfázisokat átugrani: a kamaszkort át kell élni, mielőtt a gyülekezet a felnőttkorba léphet, annak minden előnyével és nehézségével együtt. Galindo azt is megvitatja, hogy vajon vissza lehet-e térni egy korábbi életszakaszba, amivel nem értek egyet.
- ◆ A növekedés sajnos bármikor megrekedhet, külső tényezők – gazdasági válságok, megváltozó társadalmi környezet – miatt, de sokkal gyakoribb, hogy belső tényezők, például vezetői kudarcok vagy egyfajta „megérkezés-érzés” miatt történik meg. Ilyenkor a gyülekezet úgy érzi, hogy már elég jól működik, nincs valódi szük-

„A gyülekezet különböző életszakaszaiban eltérő típusú vezetésre van szükség.”

ség további növekedésre, vagy elveszti a jövőbe vetett reményét.

- ◆ A bátor lelkész és a gyülekezeti vezetés jelenléte rendkívül fontos. Bármelyik szakaszban segíthetnek a gyülekezetnek abban, hogy újra felfedezze küldetését, és ezáltal megújuljon.

Fel kell ismerni, hogy a gyülekezet különböző életszakaszaiban eltérő típusú vezetésre van szükség, amit a lelkésznek és a vezetőknek képesnek kell lenniük felismerni és alkalmazkodni hozzá. Ha ez nem lehetséges, akkor eljőhet az az idő, amikor egy vezetőváltás elkerülhetlenné válik.

Conner (2010, 22–23. old.) szerint a gyülekezet életciklusának első szakasza a növekedési szakasz, amely két fő részből áll: a születési és a serdülőkori szakaszból. Galindo (Galindo, 2004) ezt a szakaszt három részre osztja: az alapítási szakasz, a kialakulási és formálódási szakasz, valamint a serdülőkori szakasz.

Ebben a kezdeti időszakban egyértelmű célok vannak, mindenki aktívan részt vesz a gyülekezeti életben, és világosan látja, hogy a hozzájárulása szükséges. Azonban egy ponton elkerülhetetlenül továbblép a gyülekezet az életciklusa következő szakaszába.

A következő szakasz az „érett szakasz”, amely a felnőttkor és az érettség szakaszaiból áll. Új kihívások merülnek fel, még éppen a növekedés miatt is. A korábbi struktúrák – a vezetésben és a gyülekezet működésében – már nem működnek hatékonyan, nem minden szükséglet van kielégítve. A növekedés lelassul, néhányan elhagyják a gyülekezetet – sokszor éppen a növekedés miatt, mert úgy érzik, hogy már nem ugyanaz a közösség, amelyhez csatlakoztak. Az eredeti lelkesedés már nem mindenkinél van jelen. Minél tovább tart ez

az állapot, annál nagyobb a frusztráció. Ha ilyenkor nincs tudatos erőfeszítés a megújulásra, a gyülekezet elkerülhetetlenül az életciklusa következő fázisába lép.

Ezután a gyülekezet egyfajta „életközepi válságba” kerül, ahol kiderül, hogy bizonyos problémák nem oldhatók meg könnyen. Egyre többen távoznak, mint ahányan csatlakoznak. Egyre többen panaszkodnak. Programokat szüntetnek meg, mert a gyülekezet már nem tudja fenntartani azokat. Ha a vezetőség nem hoz tudatos változásokat, a gyülekezet öregedni fog, és végül az „idős kor” szakaszába lép.

Ebben a szakaszban a gyülekezet taglétszáma tovább csökken, és védekező stratégiák alakulnak ki: egyre többen beszélnek a „régis szép időről” – amelyet egyre inkább idealizálnak –, és egyre kritikusabbá válnak a vezetőkkel szemben. A jövővel kapcsolatos szkepticizmus növekszik, és minden a túlélésnek van alárendelve. Gyakran előfordul, hogy a gyülekezet ebben a szakaszban megosztottá válik, mert már nincsenek közös, inspiráló célok.

Sajnos a probléma súlyosságának felismerését megnehezíti az a tény, hogy egy gyülekezet még ebben az életciklusban is nagyon hosszú ideig vegetálhat – ahogyan azt a magyarországi baptista gyülekezetek létszámbeli változásáról szóló következő elemzésben részletesebben bemutatom.

És mi következik ezután? Elkerülhetetlenül a gyülekezet halála. Még a legnagyobb gyülekezetek is végül elfogynak – még ha ez évtizedekbe is telik –, és végül valakinek be kell zárnia az üres templom ajtaját. Az egyetlen mód ennek elkerülésére az, ha a gyülekezet elindul egy megújulási folyamaton, amelyet vezetői tudatos és elkötelezett kezdeményezése irányít, hogy visszavezesse a közösséget élete növekedési szakaszába. A fenti ábrán (Mathes, 2022) ezeket a lépéseket a következő kifejezések írják le: fókuszváltás, megújulás, újratervezés, ébredés, újakezdés – amelyek különböző revitalizációs stratégiák alkalmazását jelentik. Stetzer (Stetzer & Dodson, 2007, 18. old.) négy lehetséges beavatkozást említ hasonló és egyre erőteljesebb módon: fókuszváltás, új energiával való feltöltés, szerkezetátalakítás és újakezdés azzal a céllal (Stetzer & Dodson, 2007, 2–16. old.), hogy a gyülekezet bibliai, missziós és spirituális közösséggé váljon.

Másképpen is megfogalmazhatjuk: a cél az, hogy a gyülekezet ismét egészséges közösséggé váljon, vagyis

„Amire a figyelmet fordítjuk, az fog működni a gyülekezetünkben.”

„arra kell összpontosítanunk, hogy eltávolítsuk azokat az akadályokat, amelyek gátolják a gyülekezetek növekedését és sokszorozódását. Ekkor a gyülekezet növekedése magától megtörténhet.” (Schwarz, 2006, 12. old.) Ez szinte minden gyülekezetet visszaterelne egy új növekedési pályára, amelyre nem önmagáért a növekedésért van szükség, hanem a gyülekezet lelki egészségének érdekében. A növekedés csupán következmény – a gyülekezet egészséges működésének eredménye.

A fent említett revitalizációs stratégiák különböző megnevezései is hangsúlyozzák, hogy minél közelebb kerül egy gyülekezet életciklusának végéhez, annál nagyobb erőfeszítésekre van szükség ahhoz, hogy a megújulási kezdeményezésnek esélye legyen a sikerre. Ezért lenne fontos segíteni a gyülekezeteket abban, hogy időben felismerjék azokat a jeleket, amelyek arra utalnak, hogy életciklusuk olyan szakaszába értek, ahol – ha jövőt szeretnének maguknak – elkerülhetetlen, hogy foglalkozzanak a revitalizáció kérdésével. Szükségünk van egyáltalán revitalizációra (megújulásra)?

Nem lenne egyszerűbb hagyni, hogy ezek a régi gyülekezetek meghaljanak, és inkább újakat alapítani? Ez egy nagyon provokatív kérdésnek tűnhet, de teljesen jogos, ha figyelembe vesszük, hogy missziós erőfeszítéseink – vagy legalábbis az érdeklődésünk – milyen nagy mértékben összpontosított az új gyülekezetek alapítására. Azt hiszem, soha nem fogom elfelejteni,

amit egy vendég előadónktól (Meulenberg, 2011) hallottam egy változásról és gyülekezeti megújulásról szóló konferencián, amelyet a Purpose Driven Church Movement szervezett Magyarországon. A Mississippifolyón található cölöpházak cölöpjeinek négyévente történő cseréje problémásnak tűnik. Hogyan lehet ezt megoldani úgy, hogy a ház mindennapi használat alatt maradjon? Egyszerűen új cölöpöket helyeznek a ház alá minden negyedik évben. De felmerül a kérdés: mi történik a régi cölöpökkel? Hogyan távolítják el azokat? A válasz: sehogyan. Nem távolítják el őket. Ez felesleges munka lenne, így nem is foglalkoznak vele. Egyszerűen új cölöpöket tesznek be, a régiéket pedig idővel maguktól elkorhadnak.

Meulenberg tanulsága az volt, hogy amire a figyelmet fordítjuk, az fog működni a gyülekezetünkben. Ha valamiről soha nem beszélünk, ha nem támogatjuk, az előbb-utóbb magától kihal. Nem kell aktívan tennünk ellene semmit. Így lehet eltüntetni a káros, elavult dolgokat anélkül, hogy tudatosan küzdenénk ellenük – elkerülve ezzel a szükségtelen vagy legalábbis elkerülhető konfliktusokat.

Felmerül tehát a kérdés: nem lenne-e ez az ideális megoldás a régi gyülekezetek esetében is? Jogosnak tűnik feltenni a kérdést, hogy egyáltalán baj-e, ha régi gyülekezetek kihalnak, ha közben elegendő számban tudunk újakat alapítani. Miért kellene jelentős emberi és anyagi erőforrásokat arra fordítanunk, hogy megpróbáljunk megfordítani hanyatló gyülekezeteket, amikor ugyanezekkel az erőforrásokkal – amelyekből egyébként sincs túl sok – új gyülekezeteket ültethetnénk el?

Megerősödött bennem az a meggyőződés, hogy bár a gyülekezetplántálás valóban a hosszú távú megoldás hangsúlyosabb része, nem hagyatkozhatunk csupán erre. Számos olyan tényező van, amely alátámasztja a még megmenthető régi gyülekezetek revitalizációjának szükségességét. E dolgozat célja nem az, hogy a gyülekezetplántálás és a megújulás előnyeit egymással szembeállítsa, bár elismerem, hogy a gyülekezetplán-

„Ha azonban egy régi gyülekezet megújul, az pozitív üzenetet közvetít a környezetének: Isten országában lehetséges az újjászületés.”

tálás számos előnnyel jár. Ennek ellenére úgy gondolom, hogy ezt a két megközelítést nem szabad egymás ellen kijátszani, hiszen mindkettőre szükség van a Magyarországi Baptista Egyházban.

A RÉGI GYÜLEKEZETEK MEGÚJULÁSÁNAK ELŐNYEI

Bár első pillantásra nem feltétlenül egyértelmű, a megújulásnak vannak olyan előnyei – még a gyülekezetplántálással szemben is –, amelyek miatt érdemes és fontos ebbe az irányba is befektetni. Ezek közül néhányat szeretnék kiemelni.

Nem mindig lehetséges egy új gyülekezet létrehozása a régi helyett

Kisebb városokban és falvakban egy meglévő gyülekezet annyira ismert lehet, hogy nem reális mellette egy újabb létrehozása. Különösen igaz ez, ha ugyanahhoz a felekezethez tartozik. Magyarország nagy részén ennek egyszerűen nincs kulturális háttere vagy bevett gyakorlata. Még egy 60 000 fős városban is érezzük ennek a hatását: körülbelül 15 éve új baptista gyülekezet alakult, sokan azóta is felteszik a kérdést: „Miért van két gyülekezet a városban?”

Másrészt egy régi múlttal rendelkező, de diszfunkcionális gyülekezet nemcsak a jelenben jelenthet missziós akadályt, hanem feloszlása esetén hosszú távon is gátolhatja a missziót. Sokan rossz tapasztalatokat szereznek az egyházban annak „haldokló” éveiben. Ha azonban egy régi gyülekezet megújul, az pozitív üzenetet közvetít a környezetének: Isten országában lehetséges az újjászületés (McKinley, 2011).

Ez különösen fontos lehet olyan lakóközösségekben, ahol az emberek egyébként is hanyatlással és társadalmi kiszorulással szembesülnek a mindennapjaikban. Ha az ilyen marginalizált helyzetű (James, 2016, 44–45. old.) kisvárosokban egy gyülekezet megújulása új lehetőségeket és életcélt hoz, akkor különösen is betöltheti Jézus szavait: „Nem az egészségeseknek van szükségük orvosra, hanem a betegeknek.”

A régi gyülekezetekben élő és felnövő emberek, valamint az általuk birtokolt erőforrások

Nem mindegy, hogy mi történik azokkal az emberekkel, akik évekig, évtizedekig éltek egy haldokló gyülekezetben. Milyen mintákat látnak azok a gyermekek és fiatalok, akik ott nőnek fel? Milyen hatással lesz ez a lelki fejlődésükre? Sajnos egy haldokló gyülekezet romjai sokak életét maga alá temethetik az évtizedekig elhúzódó hanyatlási folyamat során. Sok olyan fiatal keresztennyel találkoztam, akik például azt tapasztalták, hogy egyedüli fiatalokként nem találták meg a helyüket a gyülekezetben. Ez a helyzet a lelkészek számára is komoly fenyegetést jelent. Az ilyen gyülekezetekben többnyire fiatal lelkészek szolgálnak, akik – különösen, ha több kis gyülekezetben is helyt kell állniuk, mert egy-egy kicsi közösség nem tud egy lelkészt fenntartani – fokozottan ki vannak téve a kiégés veszélyének. A folyamatos lemorzsolódás nemcsak a gyülekezeti tagok és látogatók számára jelenthet hosszú távon mérgező következményeket, hanem azoknak a lelkészeknek az életére is, akik ott szolgálnak. Egy lelkész egyszer így fogalmazta meg frusztrációját egy ilyen helyzetben: „Mindent megteszek, hogy segítsek nekik hitben meghalni, de nem vagyok elég ahhoz, hogy segítsek nekik hitben élni.” Amikor azonban ezek a gyülekezetek elkezdnek megújulni, az a gyülekezet tagjai számára is lehetőséget ad a hitük újjáéledésére (McKinley, 2011). A régi gyülekezeteknek

„Még a jól fejlődő gyülekezetek esetében is több mint 15 évbe telik, mire eléri a 100 fős tagságot.”

stratégiai erőforrásaik is lehetnek (James, 2016, 39–40. old.), például jól elhelyezkedő és értékes épületeik. Ha megvárjuk, míg ezek a közösségek megszűnnek, ezek az ingatlanok hosszú időre elveszhetnek. Emellett figyelembe kell venni az évek során felhalmozott pénzügyi erőforrásokat is, amelyek komolyabb szolgálatok háttéréül szolgálhatnak.

Új gyülekezetek plántálása Magyarországon lassú folyamat

A magyarországi baptista gyülekezetplántálás története azt mutatja, hogy még a jól fejlődő gyülekezetek esetében is több mint 15 évbe telik, mire eléri a 100 fős tagságot. Miért fontos ez? Mert csak a nagyobb gyülekezetek képesek olyan emberi és anyagi erőforrásokat generálni, amelyek regionális vagy akár országos hatást gyakorolhatnak, pozitív befolyást gyakorolva más gyülekezetekre, vagy akár újabb gyülekezetplántálások kiindulópontjaként szolgálhatnak. Ezért nem elhanyagolható kérdés, hogy mi lesz a nagyobb, de egyre idősebb közösségeink sorsa.

Többgenerációs gyülekezetek alakíthatók ki

James (James, 2016, 41–42. old.) is rámutat arra, hogy amikor régebbi gyülekezetek megújulnak, az egyik erőforrásuk az lehet, hogy többgenerációs gyülekezetekké válhatnak. Sok gyülekezetplántáló tapasztalata szerint évekig, sőt akár évtizedekig is eltarthat, mire egy új gyülekezet képes lesz elérni más korcsoportokat is, mint az alapító nemzedék. Az idősebb gyülekezeti tagok viszont stabil alapot jelenthetnek, és segíthetnek a közösségnek szélesebb korosztályok megszólításában. Mindezek miatt úgy gondolom, hogy nem szabad feladnunk az idősebb gyülekezeteink megújítására irányuló erőfeszítéseinket, mert már most is vannak olyan értékeink a magyarországi misszióban, amelyeket sokkal hatékonyabban is felhasználhatnánk.

MIT AKAR A GYÜLEKEZET URA?

Természetesen amikor a gyülekezetek megújulásának kérdését vizsgáljuk, nem hagyhatjuk figyelmen kívül, mit mond erről a Biblia, vagy mi az egyház fejének, Jézus Krisztusnak az akarata – még ha ennek teológiai megalapozása nem is e dolgozat elsődleges fókusza. Már az elején el kell ismernünk, hogy ezzel

kapcsolatban vannak könnyebb és nehezebb dolgok is. Nehéz, mert bár sokan próbálják az ellenkezőjét bizonyítani, az Újszövetség nem egy minden korszak és földrajzi helyzet számára univerzálisan alkalmazható gyülekezeti szervezési és vezetési kézikönyvnek íródott. Ugyanakkor könnyű is, mert tele van üzenetekkel a gyülekezetek és tagjaik számára – gondoljunk csak Pál leveleire, amelyeknek kifejezetten ez volt az elsődleges céljuk, és amelyek az Újszövetség könyveinek jelentős részét alkotják. Ha semmi mást nem is veszünk figyelembe, már az is elég beszédes, hogy a gyülekezetekhez írt levelek középpontjában mindig az áll, hogyan javíthatók meg a problémás folyamatok, vagy tisztázhatók a tanbeli kérdések. Nem kérdés tehát, hogy a gyülekezeteknek szükségük van változásra, megújulásra, fejlődésre és növekedésre. A Jelenések könyve második és harmadik fejezete kifejezetten erről szól. Ebben hét gyülekezet szerepel, és mindegyikükhez Jézus Krisztusnak egyértelmű üzenete van a megújulásról és a megtérésről. Jézus azt mondta, hogy az egyház legyőzhetetlen: „a pokol kapui sem vesznek diadalt rajta”. A Jelenések könyvéből pedig azt is tudjuk, hogy végül az egyház nagybetűsen győzedelmeskedni fog. Ugyanakkor nem hagyhatjuk figyelmen kívül azt a tényt, hogy a helyi gyülekezetek mégis kihalnak. Ahogyan azt már az első részben is tárgyaltuk, ez természetes része az életciklusuknak. A Biblia tanúsága pedig az, hogy a gyülekezetek hanyatlásnak indulhatnak, és fognak is, hacsak nem teszünk valamit ellene, és nem törekszünk folyamatos megújulásra. Mindez bizonyítja, hogy a gyülekezetek megújulásának kérdése nem egy új keletű probléma – valójában a keresztény egyház megszületése óta létező kihívás.

Számít-e egy helyi gyülekezet hosszú története? Igen is meg nem is. Természetesen az az egyház, amelynek Krisztus a feje, mindig győzedelmes volt, ma is az és az is marad. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a helyi gyülekezetek jövője is garantált, ha nem válaszolnak Jézus Krisztus hívására, amely megújulásra és megtérésre szólítja őket: „Térjete meg!”

Meddig lehetséges a megújulás?

Fontos megválaszolni azt a kérdést is, hogy mikor és meddig érdemes időt és erőforrásokat fektetni egy helyi gyülekezet megújításába. Bár megfogalmazzuk a gyülekezeti megújulás előnyeit, és az Újszövetségből

„Fontos megvizsgálni azon gyülekezetek élettapasztalatait, amelyek végül kihaltak és megszűntek.”

láthattuk, hogy a megújulás és a megtérés Isten akara-
ta a gyülekezetek szintjén, a kérdés továbbra is fennáll:
létezik-e egy pont, ahonnan már nincs visszaút?

Nehéz észrevenni, amikor egy gyülekezet küzd a
fennmaradásáért. Véleményem szerint ennek egyik
oka lehet a túlélési torzítás, amely egyfajta szelektív
torzítás. Ezt a gondolkodási hibát talán a következő
példával lehet a legjobban illusztrálni:

Újra és újra elmesélik egy-egy sikeres vállalkozás
történetét, amelynek alapítója sosem fejezte be az egye-
tetemet, mégis sikeres céget épített. Itt egy gondolkodási
hiba történik, amely összekeveri az összefüggést és az
okszágot (kauzáció vs. korreláció).

Valóban, sok sikeres vállalkozás alapítója nem fe-
jezte be az egytetemet, és mégis sikeres céget hozott
létre. De ez valójában nem jelenti azt, hogy pont emiatt
lettek sikeresek. Hogyan lehet kizárni ezt a gondolko-
dási hibát?

Vizsgáljuk meg azoknak az embereknek az átlagos
teljesítményét, akik kimaradtak a felsőoktatásból,
és hasonlítsuk össze azokkal, akik befejezték tanul-
mányukat. Ha ezt tesszük, hamar világossá válik,
hogy a tanulmányaikat félbehagyók sokkal nagyobb
arányban válnak munkanélkülivé, és lényegesen ke-
vesebbet keresnek, mint a diplomát szerzők (Zimmer,
2013). Azonban a munkanélküli egyetemi kimaradók
története nem annyira érdekes, ezért ezekről az ese-
tekről nem írnak cikkeket, vagy ha írnak is, azokat
nem olvassuk el.

Hogyan kapcsolódik ez a gyülekezetek élekciklusá-
hoz? A gyülekezetek sokféle okból fennmaradhatnak.
Valódi túlélőművészek lehetnek. Akár évtizedekig is
működhetnek még azután, hogy már rég elvesztet-
ték az Újszövetség értelmében vett küldetésüket, és
semmilyen hatással nincsenek a környezetükben élők
életére. Ezért az ilyen gyülekezetek hosszabb fennma-
radása önmagában még nem bizonyítja, hogy nincs
szükségük nagyon komoly megújulásra.

Hogyan ismerhetjük fel azokat a veszélyes jelensé-
geket, amelyek erre a végső szakaszra utalnak? Ezért
fontos megvizsgálni azon gyülekezetek élettapasztalatait,
amelyek végül kihaltak és megszűntek. Mi
vezetett a halálukhoz?

A haldokló gyülekezet tünetei

Mindenkinek van elképzelése arról, hogy milyen jelek

mutatják egy gyülekezet életében, ha az elérte élet-
ciklusa végét. 2019-ben a dunántúli kerület baptista
vezetői konferenciáján tartott előadásom során egy
műhelymunka keretében kb. 60 lelkipásztorral és
gyülekezeti vezetővel gyűjtöttük össze, hogy milyen
tüneteket látnak egy beteg, nem egészséges fejlődési
szakaszban lévő gyülekezet esetében (Jóföldi, Egy el-
hunyt gyülekezet boncolása, 2019):

- ◆ Imaélet hiánya, Isten vezetésének hiánya
- ◆ Meg nem oldott bűnök, konfliktusok
- ◆ Egészséges tanítás hiánya
- ◆ Rosszul működő vezetőség
- ◆ Eseményközpontúság
- ◆ Mérgező hagyományok, kulturális elszigetelődés
- ◆ Küldetés hiánya
- ◆ Rossz értékrend
- ◆ Befelé fordulás
- ◆ Evangelizáció és misszió hiánya
- ◆ Szolgáló szív hiánya
- ◆ Törvényeskedő, kritikus, ítélkező magatartás
- ◆ Külső és belső baráti kapcsolatok hiánya
- ◆ Generációs és kulturális feszültségek
- ◆ Makacs ragaszkodás a szolgálatokhoz, pozíciókhoz
- ◆ Épületközpontúság
- ◆ Vallási viták
- ◆ A növekedés helyett a zsugorodásra való fókuszálás
- ◆ Cél és küldetés hiánya, klikkesedés, szeretetlenség

„A gyülekezet halála előtt két-három évente cserélődnek a pásztorok.”

- ◆ A múlt idealizálása (életkor szerinti megkülönböztetés, kultúraindat)
- ◆ Önzés, érdektelenség, a gyülekezeti tagok nem ismerik egymást

Ha összehasonlítom a műhelymunka előző listáját Rainer könyvével (*Autopsy of a Deceased Church: 12 Ways to Keep Yours Alive*, 2014), láthatjuk, hogy a betegség számos tünete ösztönösen ismerős számunkra. A műhely résztvevői közül is többen felsorolták ezeket a tüneteket. Rainer kutatása alapján az alábbi betegségi tüneteket említi, amelyek azt jelzik, hogy egy gyülekezet haldoklik:

Lassú hanyatlás/erózió: Miért veszélyes? Mert nehéz észrevenni. Olyan, mint amikor visszatérünk egy régi osztálytalálkozóra. Belépünk az ajtón, és elgondolkodunk: „Kik ezek az öreg emberek?” Magunkon azért nem látjuk meg olyan könnyen az öregedés nyilvánvaló jeleit, mert mindennap látjuk magunkat. Attól tartok, sok gyülekezet azért nem küldi be például évről évre a statisztikáit, mert így nem kell szembesülnie a valós helyzettel – még saját maga számára sem. Minél nagyobb a gyülekezet, annál kevésbé észrevehető ez a hanyatlás.

A fénykor a múlté: Kérdezzük meg, mikor volt a gyülekezetünk fénykora! Minél távolabb van a jelen időtől, annál nagyobb a baj. „Milyen jó volt a régi szép időkben!” – ezt akarjuk visszahozni. Tiszteljük a múltat, de ne éljünk benne! Az ilyen gyülekezetek leggyakoribb mondata: „Mi mindig így csináltuk.”

Elzárkózás a közösségtől, amelyben él: A gyülekezet elszakadt a környezetétől – életkorban, stílusban, összetételben. Ha egy gyülekezet csak magára összpontosít, akkor el fog halni. Nem akar többé kifelé szolgálni, „várkastély-mentalitás” alakul ki: „Őrizzük meg, amink van!”

A költségvetés belső fókuszú: A gyülekezet csak önmagára költ. Nézzük meg, mennyi pénzt költünk saját magunkra, és mennyi megy a missziós, kifelé irányuló célokra! Egy haldokló gyülekezet még a végső stádiumában is hajlandó bármit fizetni azért, hogy ne kelljen szolgálnia – helyette mások szolgálják őt.

A missziós parancs elhanyagolása: Minden élő, növekvő szervezet elsődleges célja a küldetése. Miért létezik a gyülekezet? Jézus a Máté 28-ban azt mondta: „Menjetek el...” Egy haldokló gyülekezetben még ha meg is tér valaki, csak akkor fogadják be, ha teljesen

olyanná válik, mint ők. És küldetés nélkül minden gyülekezet értelmét veszti.

Igényvezérelt gyülekezet: Mi a gyülekezet fő funkciója? Sokan képesek elmondani a helyes választ („Hirdetni az evangéliumot”), de valójában a legtöbben úgy gondolják, hogy a gyülekezet célja csupán az ő lelki szükségleteik kielégítése.

A pásztorok rövid ideig szolgálnak a gyülekezetben: A gyülekezet halála előtt két-három évente cserélődnek a pásztorok. „Talán a következő jobb lesz.” De miért marad olyan rövid ideig? Mert változásokat javasol, a gyülekezet pedig ellenáll.

A gyülekezet ritkán imádkozik: A kérdés itt nem az, hogy van-e formális imaidő az istentisztelet előtt, hiszen ez például a magyarországi baptista gyülekezetekben szokásos. A kérdés az, hogy van-e buzgó imádság – például kiscsoportokban vagy a tagok személyes kapcsolataiban.

A gyülekezet megszállottja lesz az épületének: Saját tapasztalatom egy budapesti gyülekezetben, amelyet főiskolás éveim alatt látogattam: 20 évvel később visszatérve azt tapasztaltam, hogy gyakorlatilag semmi sem változott a templomtérben. Miért nem? Mert például ott volt a 70-es években az akkori gyülekezeti vezető anyósa által adományozott terítő, amelyet nem lehetett elmozdítani. Isten által ránk bízott javainkkal jó sáfároknak kell lennünk, de minden olyan dologhoz való ragaszkodás, amely szembemegy a küldetéssel, bálványimádás.

Meddig lehet egy gyülekezetet revitalizálni?

Mindezek fényében összetettebb választ adhatunk arra a kérdésre, hogy meddig lehetséges egy gyülekezet megújulása. Lehetne azt mondani, hogy mindig van remény és lehetőség az utolsó pillanatig, de ez túlzottan optimista válasz lenne. Valójában az a kérdés, hogy a betegség tüneteinek mekkora része van jelen a gyülekezet életében.

Ha megnézzük Rainer listáját, azt mondhatjuk, hogy ha két-három tünet jelen van, akkor van remény a változásra, de ha a legtöbb tünet már jelen van egy gyülekezet életében, akkor jobb szembenézni a ténnyel, hogy a gyógyulás nagyon valószínűtlen. Ilyen esetekben érdemesebb más irányba terelni a gondolkodást ezekről a végstádiumban lévő gyülekezetekről.

Hogyan segíthetünk egy végstádiumú gyülekezet-

„Eljöhet egy olyan pont, amikor tényleg nincs lehetőség a megújulásra.”

nek a méltó „halálban”?

Rainer (*Autopsy of a Deceased Church*, 2014) egy nagyon érdekes és elsőre akár megdöbbentő meglátása, hogy eljöhet egy olyan pont, amikor tényleg nincs lehetőség a megújulásra. Annyi „betegség” sújtja a gyülekezet életét, hogy már nem képes új hívők számára életet adni.

Még ha meg is térnének, a mérgező környezet nem támogatja a növekedésüket, ezért valójában sokkal jobb, ha egy ilyen gyülekezet megszűnik. Számomra ez egy újszerű, mégis reményteli gondolat, hogy még az ilyen gyülekezetek számára is van egyfajta túlélési lehetőség – még ha nem is a saját megújulásuk által.

Ezek a gyülekezetek átadhatják anyagi forrásaikat vagy épületeiket újonnan induló közösségeknek. Ezzel megtapasztalhatják, hogy bár a gyülekezetük életének vége közeledik, még ebben a hanyatló időszakban is hasznosak lehetnek Isten országa számára.

(Folyt. köv.)

Felhasznált irodalom

- ◆ 22.1.2.1. A lakónépesség nem, vármegye és régió szerint, január 1. (2023. 03. 13.). https://www.ksh.hu/stadat_files/nep/hu/nep0034.html.
- ◆ Bacsó B. (2020/1): „Bevezetés a karizmatikus vezetési koncepció teológiai és vezetéstudományi vizsgálatához”. *Szolgatárs*, 24–30. old.
- ◆ Bacsó B. (2020/4): „Mire kell felkészülni ebben az új évtizedben?”. *Szolgatárs*, 3–9. old.
- ◆ BEST 1–2. ppt (2003, 2021). BEST A baptista egyház stratégiai terve (Magyarországi Baptista Egyház).
- ◆ Boncz Z. (2018/3): „Az elhívásunk – avagy miért van a gyülekezet”. *Szolgatárs*, 23–30. old.
- ◆ Conner, J. (2010): *Gyülekezetnövekedés, gyülekezeti egészség és a missziós gyülekezet kurzus jegyzetei* (Heiligenkreuz, Austria).
- ◆ Csóka-Nemeshegyi A. (2021): *A Vertikális Gyülekezeti Mozgalom bemutatása* (Budapest: Baptista Teológiai Akadémia).
- ◆ Douglas, K. (2002): *Az új reformáció* (Budapest: Kálvin).
- ◆ Galindo, I. (2004): *The Hidden Lives of Congregations* (Herndon: Alban Institute).
- ◆ Gyülekezeti összesített statisztika (2002, 2011, 2021): (Magyarországi Baptista Egyház).
- ◆ Hafenscher K. (2019/4): „A mai reformáció három lehetséges egyházmodellje”. *Szolgatárs*, 45–50. old.
- ◆ Hegyi A. (2010/1): „Generációs problémák a gyülekezetben”. *Szolgatárs*, 27–30. old.
- ◆ Hegyi A. (2013/1): „Misszió a 3. évezredben (7.)”. *Szolgatárs*, 38–39. old.
- ◆ Heizer T. (2014/2): „Vezetők a változás élén”. *Szolgatárs*, 5–11. old.
- ◆ James, J. (2016): *Renewal: Church Revitalisation Along the Way of the Cross* (UK: 10Publishing).
- ◆ Jóföldi E. (2015/1): „Kiút a delegálási csapdából”. *Szolgatárs*, 51. old.
- ◆ Jóföldi E. (2015/3–4): „Miből derül ki, hogy tényleg vezető vagyok-e?”. *Szolgatárs*, 44. old.
- ◆ Jóföldi E. (2019. 11. 16.): *Egy elhunyt gyülekezet boncolása* (Esztergom).
- ◆ Károli Gáspár Református Egyetem (2023. 03. 16.): *Curriculum of MA in Theology*. Retrieved from https://htk.kre.hu/images/doc/mintatantervek/2022/Teologia_teologus_szakirany_2022_23_tanevtol.pdf.
- ◆ Közlemény a 2022. évben szja 1%-os felajánlásban részesült technikai számos kedvezményezettokról (2023. 03. 15.): Retrieved from NAV: https://nav.gov.hu/ado/szja1_1/kimutatasok_elszamolasok/technikai-szammal-rendelkezo/felajanlasban-reszesultek-2022/kozlemeny-a-2022.-evben-szja-1-os-felajanlasban-reszesult-technikai-szamos-kedvezmenyezettekrol.
- ◆ Közösségünk előtt álló legfontosabb kihívások (2022. 05. 17.): (Magyarországi Baptista Egyház).
- ◆ KSH 22.1.1.1. A népesség, népmozgalom főbb mutatói (2023. 03. 13.): Retrieved from Hungarian Central Statistical Office: https://www.ksh.hu/stadat_files/nep/hu/nep0001.html.
- ◆ Macdonald, J. (2012): *Vertical Church* (Colorado Springs: David C Cook).
- ◆ Mathes, G. (2022): *Church life cycle basics*. Retrieved from <https://mobapttdomfellowship.com/2019/12/20/church-life-cycle-basics/>.
- ◆ McKinley, M. (2011. 11. 27.): *9Marks*. Retrieved from The Pros and Cons of Planting and Revitalizing: <https://www.9marks.org/article/journalpros-and-cons-planting-and-revitalizing/>.

- ◆ Mészáros S. (1995): A magyarországi baptista gyülekezetek sorvadásának okai a rendszerváltás utáni időszakban, és megújulásának missziós lehetőségei napjainkban. BTA-szakdolgozat.
- ◆ Meulenberg, A. (2011. 11. 16–17.): Céltudatos gyülekezet, képzés. (Fót).
- ◆ Nagy P. (2016): Conflict situations caused by generational differences in churches. BTA-szakdolgozat.
- ◆ Pentecostal Theological College (2023. 03. 16.): Curriculum for MA in Theology with Christian Leadership Specialization. Retrieved from Pentecostal Theological Seminary: <https://docs.google.com/spreadsheets/d/1Jnqz2wS-sioyxNFhwb3qpUsD8uhkoE6KgzIqStiXh6Lg/edit#gid=900498136>
- ◆ Pentecostal Theological College (2023. 03. 16.): Pentecostal Theological College. Retrieved from BA in Theology – Curriculum: https://docs.google.com/spreadsheets/d/1gMOIX5JbK45JEaS-rraudQ5xto56hOhj_WjQ1oGaCo4g/edit#gid=1.
- ◆ Perlaki Cs. (2016): History of the Gyula Baptist Church. BTA-szakdolgozat.
- ◆ Péter-Szarka Sz. (2016/1): „Mentés másként – Identitás, tradíció, innováció a 21. századi keresztény gyülekezetekben”. Szolgatárs, 22–26. old.
- ◆ Rainer, T. S. (2014): *Autopsy of a Deceased Church: 12 Ways to Keep Yours Alive* (B&H Books).
- ◆ Rainer, T. S. (2014): *Autopsy of a Deceased Church* (Nashville: Broadman & Holman).
- ◆ Rainer, T. S. (2019): *Anatomy of a Revived Church: Seven Findings of How Congregations Avoided Death* (Rainer Publishing).
- ◆ Reimer A. (2014/3–4): „Gyülekezeti tanácsadás”. Szolgatárs, 46–50. old.
- ◆ Rémán, D. (2019): The Church and change or the environment and tools of the Church in the process of change. BTA-szakdolgozat.
- ◆ Schwarz, C. A. (2006): *Natural Church Development* (St. Charles: ChurchSmart Resources).
- ◆ Seminary, H. B. (2023. 03. 21.): Curriculum of the BA and MA of Theology in 2011 and 2021. BTA_Mintatantervek_2011_2021.xlsx.
- ◆ Steiner J. (2012/1): „A keresztények és a kultúra”. Szolgatárs, 38–42. old.
- ◆ Steiner J. (2020/2): „A tudatos gyülekezetépítés gyakorlata kortárs ekkleziológiai kérdések fényében”. Szolgatárs, 17–34. old.
- ◆ Stetzer, E., – M. Dodson (2007): *Comeback Churches* (Nashville: Broadman & Holman).
- ◆ Szabó L. (2010): A közösségépítő lelkész (Budapest: Luther).
- ◆ Szabó L. (2013): *Élet a gyülekezetekben: Alapvető és aktuális kérdések a gyülekezetépítés tárgykörében* (Budapest: Luther).
- ◆ TCM International Institute 2021–2022 Catalog (2022. 07. 09.): Retrieved from TCM I www.tcmi.edu: https://drive.google.com/drive/folders/1sZ_DasfvWSFBNIcJ8_eTa_2ZZcxv58e.
- ◆ Vas L. (2016/3): „A vezető és a múlt rendezése”. Szolgatárs, 36–39. old.
- ◆ Vas L. (2021/2): „Közösség építése a szolgáltevők között a gyülekezetben”. Szolgatárs, 36–42. old.
- ◆ Villányi I. (1997): The growth of the Baptist churches in Budapest today, their missionary potential in the light of the Bible. BTA-szakdolgozat.
- ◆ Warren, R. (2010): *The Purpose Driven Church* (Grand Rapids: Zondervan).
- ◆ Zimmer, R. J. (2013. 03. 01.): *The Myth of the Successful College Dropout: Why It Could Make Millions of Young Americans Poorer*. Retrieved from The Atlantic: <https://www.theatlantic.com/business/archive/2013/03/the-myth-of-the-successful-college-dropout-why-it-could-make-millions-of-young-americans-poorer/273628/>.

Bacsó Benjámín–Urbán Korvin

AZ ÉSZAK-MAGYARORSZÁGI BAPTISTA MISSZIÓKERÜLET ÁTFOGÓ ELEMZÉSE

Bevezetés

A Magyarországi Baptista Egyházban új missziókerületek alakultak 2023-ban. Ebben a tanulmányban kifejezetten az Észak-magyarországi Baptista Missziókerülettel foglalkozunk. Ennek oka, hogy személyesen és gyülekezetileg itt vagyunk érintettek, elsősorban ezt a missziókerületet szeretnénk jobban megérteni. Meglepő adat volt számunkra, amikor az MBE statisztikáit átnézve 1990–2023 között azzal szembesültünk, hogy közel 200 baptista gyülekezet szűnt meg, amelyek jelentős része ezt a missziókerületet érinti.

Elemzésünk egy leíró, bevezető munka az Észak-magyarországi Baptista Missziókerületről és egyes jellemzőiről. Az elemzés célja egy olyan áttekintés elkészítése, ami átfogó képet nyújt a missziókerület legfontosabb adatairól, folyamatairól, jelenségeiről, ezáltal bemutatva, hogy egy-egy átfogó, hasonló szemléletű munka

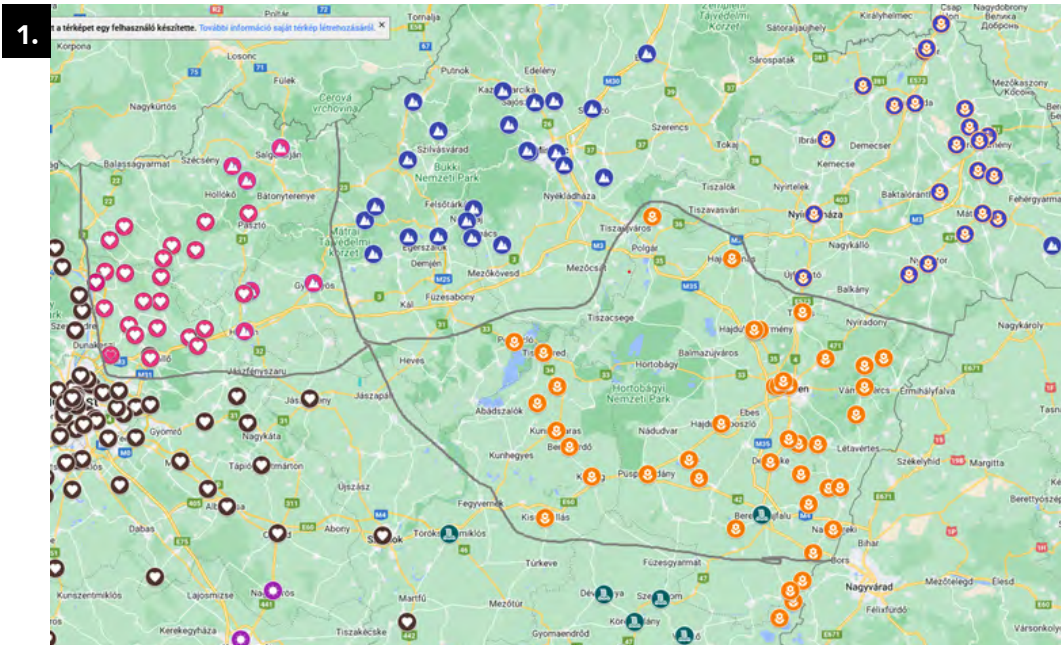
hogyan lehet segítségünkre aktuális helyzetünk megértésében. Bízunk benne, hogy jelen munka másokat is bátoríthat és hozzájárulhat ahhoz, hogy minél több hasonló jellegű dokumentum születhessen az egyházunkban, gyülekezeteinkben.

Az elemzésben először áttekintjük a missziókerület legfontosabb adatait, majd a missziókerületben található plántálásokat és a centrumgyülekezetek jellemzőit nézzük meg közelebbről.

Jelen elemzésnek nem célja az egyes területek mélyebb ok-okozati összefüggéseinek feltárása, konkrét problémák azonosítása és megoldási javaslatok megfogalmazása, hanem kifejezetten leíró, bemutató jelleggel törekszik a rendelkezésre álló adatok összefoglalására.

Minden, az elemzésben szereplő terület érdemes a további vizsgálatokra, mert a teljes körű, pontos, rész-

„Az északi missziókerület legfontosabb városainak 48%-ában van működő baptista gyülekezet.”

gyeszékhely található, és mind az öt megyeszékhelyen van baptista gyülekezet. A kerületben (megyeszékhelyekkel együtt) 60 járási központ található, ezek közül 29 településen található baptista gyülekezet, ez azt jelenti, hogy az északi missziókerület legfontosabb városainak 48%-ában van működő baptista gyülekezet.

A gyülekezetek életkorára vonatkozóan is rendelkezünk

letes összefüggések, folyamatok, ok-okozatok feltárása mélyebb, átfogóbb kutatást és elemzést tesz lehetővé és igényel. Az érintett területek mélyebb feltárása, elemzése és megértése közelebb hoz minket a múltbeli és jelenlegi viszonyok értelmezéséhez, és segítséget nyújt az aktualitásokra adott válaszok kidolgozásában.

Az adatok rendelkezésre állása a gyülekezetek vonatkozásában nem egységes, illetve olykor ha rendelkezésre állnak is adatok, akkor azok a különböző forrásokban gyakran nem kismértékű eltérést mutatnak, így elemzésünk elsősorban a folyamatok, viszonyok, arányok körülbelüli, nagyságrendi azonosítását és meghatározását teszi lehetővé.

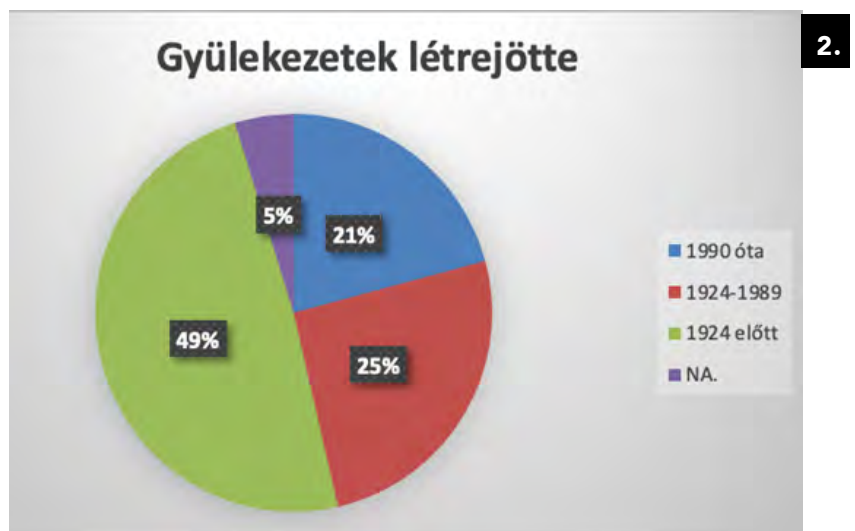
Az ÉMBM kerületi elemzése

Megvizsgáltuk a 2023-as egyházi statisztikai gyűjtés ÉMBM-re vonatkozó adatait, amelyben 125 közösség szerepel. A táblázatban szereplő adatok 26 gyülekezet esetében 2023 előtti, 1 közösség esetében 2024-esek, és 98 közösség esetében 2023-asok, ez az érintett gyülekezetek 78%-a.

A rendelkezésre álló adatok alapján megvizsgálhatjuk a gyülekezetek közigazgatási elhelyezkedését (1. ábra). Ha ezt megtesszük, akkor azt látjuk, hogy az északi missziókerület területén öt me-

adatokkal. Ezeket áttekintve azt látjuk, hogy a legfiatalabb gyülekezet az Élő Remény Gyomaendrődi Baptista Gyülekezet, ami 2024-ben jött létre ismét, és ugyan kilóg a missziókerületből, de mivel az Élő Remény Veresegyházi Baptista Gyülekezet az anyaggyülekezete, így ehhez a missziókerülethez csatlakozik. A legidősebb gyülekezet pedig Berettyóújfaluban van, ami 1877-ben alakult.

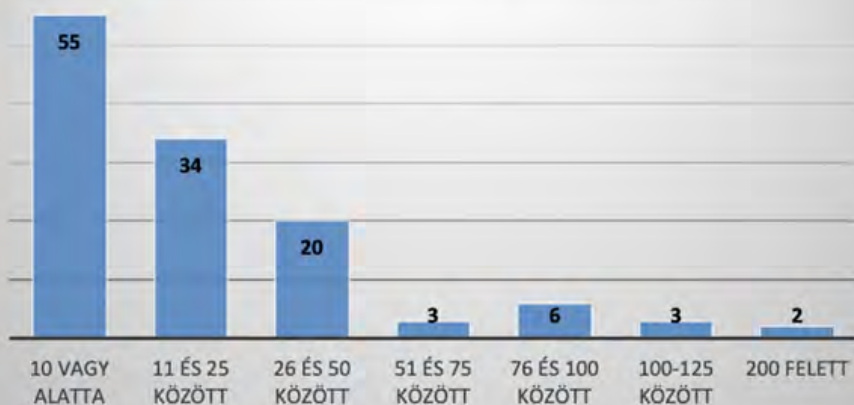
A rendszerváltás óta, azaz az elmúlt 34 évben 26 gyülekezet jött létre az ÉMBM területén, ez a missziókerületben jelen lévő baptista gyülekezetek 21%-a.

„Az istentiszteletet látogatók aránya a tagok és lelkigondozottak számához viszonyítva 56%.”

3.

Gyülekezetek taglétszáma

Több mint 100 éves, azaz 1924 előtt született a gyülekezetek 49%-a, 34–66 év közötti a gyülekezetek 25%-a, ezek 1924–1989 között jöttek létre (2. ábra).

Rendelkezésre állnak a missziókerületben lévő gyülekezetek tagsági adatai is. A kerületben lévő gyülekezetek 44%-a 10 fő alatti, 27%-a 11 és 25 fő közötti, 16%-a 26–50 fő közötti, és 11%-a 50 fő feletti. Az átlagos gyülekezeti taglétszám a missziókerületben 28 tag. Az egyes, taglétszám szerinti kategóriák darabszámait és az eloszlást szemlélteti a 3. ábra.

Ha a taglétszámot nem gyülekezeti, hanem körzeti szinten vizsgáljuk, az arányok a következők: a körzetek körülbelül 10%-a 10 fő alatti, körülbelül 25%-a 11 és 25 fő közötti, körülbelül 32%-a 26 és 50 fő közötti, és 50 fő feletti a körzetek 32%-a. Az átlagos körzeti taglétszám a kerületben 54 fő. Az egyes kategóriák darabszámait és az eloszlást a 4. ábrán látható.

A 2023-as adatok alapján a missziókerületben 3369 tag és 2621 lelkigondozott van, ez összességében 5990 embert jelent, ez a 2022-es adatokhoz képest a tagok esetében 2,5%-os, a lelkigondozottak esetében 9%-os növekedést jelent.

Ha megnézzük a tagok életkori megoszlását, azt látjuk, hogy a tagok 43%-a van 45 év alatt, 73%-a 64 év alatt. A lelkigondozottak 43%-a van 14 év alatt, ők többségében valószínűleg a tagok gyermekei. 64 év alatt van a lelkigondozottak 91%-a. A részletesebb megoszlás a 6. és 7. ábrákon látható.

A 2023-as adatok alapján a missziókerületben lévő gyülekezetekből 136-an távoztak valamilyen módon

(halálozás, költözés, kizárás stb.), és 227-en érkeztek. A 227 érkezőből 115-en bemenítettek, a többiek egyéb módon (pl. költözés) lettek tagok a gyülekezetekben. A 115 bemenített közül 51-en érkeztek világi háttérből (44%), 55-en gyülekezeti háttérből (47%) és 9-en más felekezeti háttérből. A missziókerülethez tartozó gyülekezetekben 61 gyermekbemutatás, 49 temetés, 13 válás történt.

A 2023-as adatok alapján az istentiszteleteket körülbelül 3359 fő látogatja, ez átlagosan

32 főt jelent egy-egy istentiszteleten. Az istentiszteletet látogatók aránya a tagok és lelkigondozottak számához viszonyítva 56%. Összességében 779 fő jár házi összejövetelekre, ez a fenti viszonyítást figyelembe véve 13%. A házi összejövetelek résztvevőinek átlaga 8 fő. Az ifjúsági alkalmakat 556 fő látogatja, az alkalmakon részt vevők átlaga 5 fő. Gyermekfoglalkozásokon 904 fő vesz részt, egy-egy alkalmon részt vevők száma átlagosan 9 fő. A fenti viszonyítási pontot használva az ifjúságra a közösség körülbelül 9%-a, gyermekfoglalkozásokra 15%-a jár. Ha nagyvonalúan feltételezzük, hogy a három említett alkalomtípus között nincsenek átfedések, akkor azt mondhatjuk, hogy a tagok és lelkigondozottak közül 2239 fő, azaz 37% kapcsolódik valamelyik említett kisebb közösségi alkalomhoz.

A 2023-as adatokból azt látjuk, hogy a gyülekezetekben szolgálók becsült aránya az elkötelezett szolgálók tekintetében 26,5%, az időnként szolgálók tekintetében 10,5%, a ritkán szolgálók tekintetében 8%, azaz összességében 45% szolgál valamilyen módon.

2024 márciusában megvizsgáltuk a missziókerületben található gyülekezetek, körzetek online jelenlétét is, ez alapján azt mondhatjuk, hogy rendszeresen aktív Facebook-oldallal a kerületben a körzetek 59%-a rendelkezik. Régiós bontásban a nyugati régió körzetei rendelkeznek a legnagyobb arányban rendszeresen aktív Facebook-oldallal, ez körzeti szinten 82%. A legkisebb arányban az északkeleti régió közösségei rendelkeznek rendszeresen aktív Facebook-oldallal, körzeti szinten ez az arány 30%.

„A gyülekezetek Facebook-oldalain általában különlegesebb eseményekre való invitálás, illetve különleges eseményekhez kapcsolódó beszámolók vannak.”

4.

Összességében az látszik, hogy a gyülekezetek Facebook-oldalain általában különlegesebb eseményekre való invitálás, illetve különleges eseményekhez kapcsolódó beszámolók vannak, esetleg más oldalak tartalmának átosztása, saját istentiszteleti közvetítés, illetve igeversék jelennek meg.

Rendszeresen aktív YouTube-csatornája a kerületben a körzetek 30%-ának van.

Rendszeresen aktív Instagram-felülete a kerületben a körzetek 11,8%-ának van.

A 8. ábrán a Facebook-jelenlét százalékos aránya látható gyülekezeti és körzeti bontásban, kerületi és régiós szinten.

Plántálások

1990 óta 73 új baptista gyülekezet alakult Magyarországon, amelyeknek az össztagslétszáma 2133 fő, így ezek a „fiatal” gyülekezetek az egyházi tagszámból 19%-ot tesznek ki. Országos szinten ezeknek a gyülekezeteknek a 30%-ában van 30-nál több tag, és 14%-ában több mint 75 tag. Ezekben a gyülekezetekben a 45 év

alattiak adják a tagok 55%-át, 64 év alattiak pedig a 87%-át.

A rendszerváltás óta alakult gyülekezetek 35%-a, azaz 26 gyülekezet az ÉMBM területén található.

Az ÉMBM területén található 26 gyülekezetben 657 tag van, ami a kerület tagságának a 19,5%-a. Ezek közül a gyülekezetek közül 6 gyülekezet van 30 tag felett, ami 23%-ot jelent, és 4 gyülekezet van 75 tag felett, ami 15%-ot jelent (6. ábra). Ezen gyülekezetek tagságának 56%-a, 371 fő 45 év alatti, és

85%-a 64 év alatti. Ez alapján azt mondhatjuk, hogy az ÉMBM területén található plántált gyülekezetek jellemzői alapvetően megegyeznek a plántált gyülekezetek országos jellemzőivel, csak a 30 tag feletti gyülekezetek képviselnek picit kisebb arányt, mint az országos mintában.

A kerületben 3369 tag van, 43%-uk 45 év alatti, 73,5%-uk 64 év alatti. Ez alapján a kerületben a fiatalabb gyülekezetek előnyösebb életkori összetétellel rendelkeznek.

Az átlagos gyülekezeti taglétszám a kerületben 28 tag, a fiatalabb gyülekezetek esetében pedig 26 tag, azaz picit kevesebb, de azt mondhatjuk, hogy ebben az adatban nincs érdemleges eltérés.

A plántált gyülekezetekben a tagokhoz viszonyított lelkigondozottak aránya 93%, a lelkigondozottak 44%-a 14 év alatti. A régebbi gyülekezetek esetében a lelkigondozotti arány 73%, a lelkigondozottak 43%-a 14 év alatti. Ez alapján azt mondhatjuk, hogy a plántált gyülekezetekhez arányaiban több lelkigondozott tartozik. Amennyiben feltételezzük, hogy 14 év alatt

elsősorban a tagok gyerekei vannak a lelkigondozottak között, akkor azt is mondhatjuk, hogy a lelkigondozottak nagyobb aránya a plántált gyülekezetekben nem a – fiatalabb életkori összetételből esetlege-

5.

A közösségi média jelenlétének aránya a körzetekben

(Többé-kevésbé frissített és rendszeresen frissített)

	ÉMBM	Nyugati régió	Északkeleti régió	Délkeleti régió
Facebook	67,6 és 59%	82,6% és 82,6%	47,8% és 30,4%	76,9% és 69,2%
YouTube	44% és 30%	47,8% és 34,7%	30,4% és 17,4%	53,8% és 38,4%
Instagram	20% és 11,8%	21,7% és 17,3%	21,7% és 4,3%	15,3% és 15,3%

„A centrumgyülekezeti lét meghatározó eleme az adott gyülekezet hozzáállása, fókuszsa.”

sen következő – magasabb gyermekszámból fakad, hanem külső elérésből.

2023-ban 114 bemeletés történt a kerületben, 32 a plántált gyülekezetekben, 82 a régebbi gyülekezetekben, ez 28–72%-os megoszlást jelent, azaz a plántált gyülekezetekben arányukhoz képest kicsivel több bemeletés történt. A plántált gyülekezetek esetében a gyülekezetekbe érkezők 57%-a bemeletés útján érkezett, a régebbi gyülekezetekben ez 48,5%.

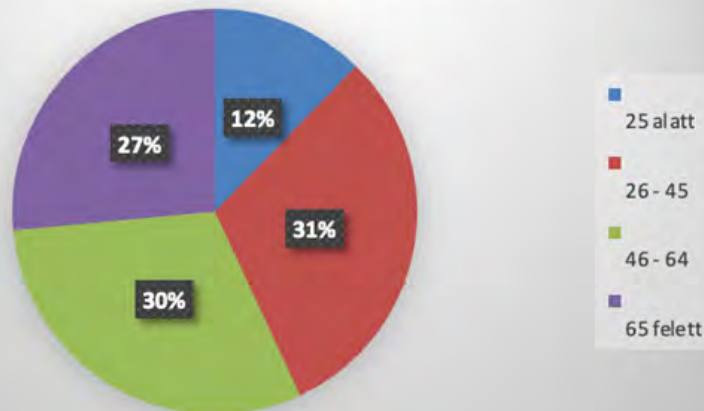
Ha megnézzük a fiatalabb gyülekezetek szolgálói elkötelezettségét, azt látjuk, hogy az elkötelezett szolgálók 27%-ot, az időnként szolgálók 18%-ot, a ritkán szolgálók 13%-ot tesznek ki, azaz összességében 58% szolgál valamilyen módon. A kerületben ez az arány 45%.

Centrumgyülekezetek

A kerületben a taglétszámot és a földrajzi elhelyezkedést figyelembe véve 12 potenciális centrumgyülekezet található, ugyanakkor fontos, hogy a centrumgyülekezeti lét meghatározó eleme az adott gyülekezet hozzáállása, fókuszsa, így nem biztos, hogy mind a 12 potenciális centrumgyülekezet valóban centrumgyülekezetté is válik. A továbbiakban az egyszerűség kedvéért mégis így nevezzük őket.

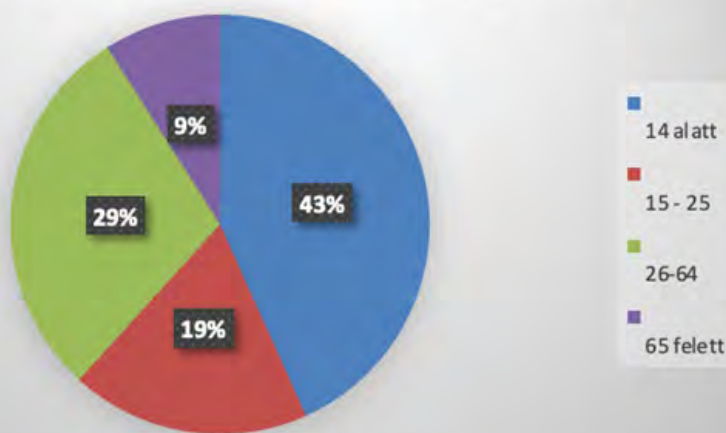
Ez a 12 gyülekezet a 12 legnagyobb gyülekezet a kerületben, körzeti szinten összességében 26 gyülekezet tartozik a centrumgyülekezetekhez, ez azt jelenti, hogy egy centrumgyülekezethez átlagosan 2 körzetállomás tartozik, de egyesével vizsgálva a centrumgyülekezeteket ebben nagy a szórás, hisz a centrumgyülekezetek felének nincsen körzetállomása. A centrumgyülekezetek adják a kerületben található gyülekezetek körülbelül 10%-át, a kerületben található körzetek 19%-át.

Tagok életkori megoszlása

6.

Lelkigondozottak életkori megoszlása

7.

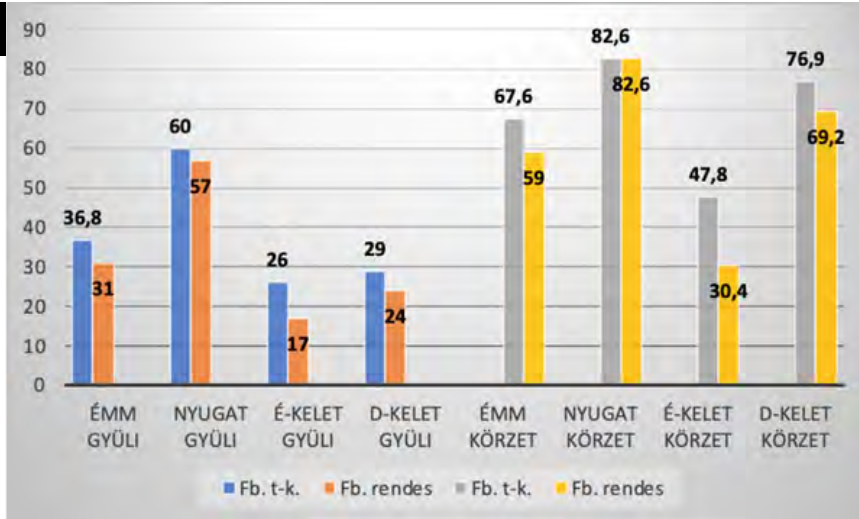
A centrumgyülekezetek össztagslétszáma 1691, körzeti szinten 1838, azaz a centrumgyülekezetek adják a kerületi tagság felét, körzeti szinten pedig a tagság 54,5%-át. Ha megvizsgáljuk, hogy a centrumgyülekezetek körzetállomásainak taglétszáma átlagosan hány %-át teszi ki a centrumgyülekezet tagságának, akkor – bár itt is nagy egyéni eltérések vannak – azt látjuk, hogy ez az arány körülbelül 9%. Ha a körzet nélküli centrumgyülekezeteket kiszűrjük, akkor a 6 körzetállomásnál ez az arány 13%.

A centrumgyülekezetek életkorát vizsgálva azt látjuk, hogy 7 gyülekezet több mint 100 éves, 1 gyülekezet 65 éves, 4 gyülekezet pedig rendszerváltás utáni.

A centrumgyülekezetek földrajzi elhelyezkedését

„Meggyőződésünk, hogy ma egyszerre kell Lélek-vezéreltnek és adatvezéreltnek lenni.”

8.

vizsgálva azt láthatjuk, hogy 5 centrumgyülekezet a budapesti agglomerációban helyezkedik el, 3 pedig Debrecenben. Ezen kívül 2 centrumgyülekezet található Miskolcon, 1-1 pedig Nyíregyházán és Nagyvarsányban. Az ÉMBM-et régiós bontásban vizsgálva azt látjuk, hogy 5 centrumgyülekezet van a nyugati régióban, 4 az északkeleti régióban és 3 a délkeleti régióban (9. ábra).

2023-ban körülbelül 950 lelkigondozott kapcsolódott a centrumgyülekezetekhez, ez a taglétszámhoz viszonyítva 56%. A lelkigondozottak 50%-a 14 év alatti, feltételezzük, hogy ennek a csoportnak a többségét a tagok gyermekei teszik ki. A lelkigondozotti arány a kerületben 77,8%, a 14 év alattiak ebben a kategóriában 43%-ot tesznek ki, azaz a centrumgyülekezetek a taglétszámhoz viszonyítva kevesebb lelkigondozottal

rendelkeznek, mint a kerület többi gyülekezetei.

A centrumgyülekezetek életkori eloszlását vizsgálva azt látjuk, hogy a tagok 47%-a 45 év alatti, 76,5%-a 64 év alatti. Azaz a centrumgyülekezetek minimálisan fiatalabbak, mint a kerületi átlag, ahol a tagság 43%-a 45 év alatti, és 73%-a 64 év alatti.

2023-ban 60 bemejtés történt a centrumgyülekezetekben, a bemejtettek 53%-a külső megtérő, 41%-a pedig baptista gyülekezeti háttérből érkezik. Ez azt jelenti, hogy 2023-ban a bemejtések 53%

a centrumgyülekezetekben történt.

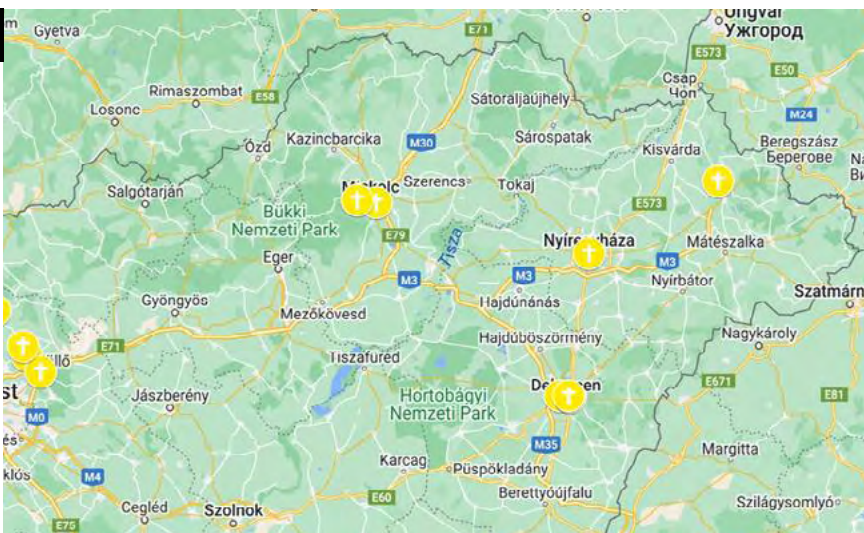
Ha megnézzük a centrumgyülekezetek szolgálói elkötelezettségét, azt látjuk, hogy az elkötelezett szolgálók 42%-ot, az időnként szolgálók 15%-ot, a ritkán szolgálók 11%-ot tesznek ki, azaz a centrumgyülekezetekben minden kategóriában nagyobb az aránya a szolgálóknak, mint a kerületi átlag. Ameddig a kerületben összességében ez az arány 45%, a centrumgyülekezeteknél 68%.

Összegzés

Alapvetően az MBE statisztikáira alapozott elemzésünket azért tesszük nyilvánossá, mert azt látjuk, hogy ezen adatok megértése sokat segíthet a missziókerület munkájának megértésében. Meggyőződésünk, hogy ma egy-

szerre kell Lélek-vezéreltnek és adatvezéreltnek lenni. Hisszük, hogy Isten lelke ma is munkálkodik, az adatok abban segítenek, hogy értsük, milyen körülmények között teszi ezt. Nem volt célunk mélyebb elemzés ebben a fázisban, sokkal inkább az adatok rendezése és publikálása mint egyfajta pillanatkép. A 2025-ben beérkező adatok segíthetnek még abban, hogy jobban értsük azokat a trendeket és mozgásokat, amelyek a missziókerület életét érintik. Reméljük, hogy munkánkkal még inkább gondolkodásra ösztönözzük a további részletes és mélyebb kutatásokat.

9.

Oláh Gábor

RÖVID ISMERTETÉSEK RÁDULY EMIL SZERZEMÉNYEIRŐL

Nem olyan régen ezelőtt, 2022-ben jelent meg egy Ráduly Emil zeneszerző műveiből összeállított CD. Ezen a hanghordozón nagyon sok olyan ének hallható, amely az emberek egymás iránti szeretetéről, az istentelen öldöklés elvetéséről és a békeesség munkálásáról szólnak. Mielőtt konkrétan rátérnék az egyes művek elemzésére, álljon itt a kevésbé ismert szerző rövid élete és munkássága.

Ráduly Emil 1925. szeptember 16-án született Berettyóújfaluban, Ráduly László és Bojti

Ágnes első gyermekeként. Emil testvérei sajnos már csecsemőkorukban meghaltak, így ő maradt szülei egyetlen reménysége. Édesapja egy súlyos tüdőgyulladás miatt váratlanul meghalt. Emil ekkor két-három éves volt. Édesapja a halálos ágyán megkérte Cseke Antalt, aki a Berettyóújfalui Gyülekezet lelképásztora, egyben Emil édesanyjának a nevelő apja volt, hogy nevelje fel a fiát, tanítsa hegedűre és küldje gimnáziumba. Cseke Antal megígérte, hogy mindent meg fog tenni, hogy László

végakarátát teljesítse.

Sajnos Emil édesanyját nagyon legyengítették a szülések és a halálesetek, így ő is rövid időn belül követte férjét az örökkévalóságba. Emil árván maradt és anyai nagymamája és nevelő nagyapja vállalta a nevelését.

Valóban Emilnek kitűnő tanárai lettek akik felfedezték benne a zenei tehetséget és segítették a természettudományok iránti érdeklődésének fejlődését.

A háború súlyos nyomokat hagyott a lelkében. Már levontként

fegyvert kellett fognia, ami az ő elveivel nem egyezett! Nagypja azt tanácsolta neki, hogy az első adandó alkalommal ürítse ki a fegyvere tárát, hogy még véletlenül se öljön embert! Emil így is tett! A nagy trauma akkor érte, amikor jött az ellenséges katona és letérdelt előtte, kérve őt, hogy ne lője le! Mutatta a Bibliáját és mondogatta, hogy ő baptista! Emil elmondása szerint akkor értette meg az ellenség szeretetéről szóló krisztusi tanácsot!

Ez egy életre meghatározta az emberekkel való kapcsolatát. Bár tudván tudta, hogyha valaki nem helyesen cselekedett, mindig azt mondta: „nincs ember, aki ne tévedne egyszer – egyszer, ezért nekünk nincs jogunk őt megítélni”

Azt tanácsolta: „Lásd meg azt a kicsi jót, amit Isten elhelyezett az embertársadban!”

Az árvaság tudata végig kísérte, de Jézusban bízott és hitte azt, hogy általa lesz üdvössége és találkozni fog a szüleivel.

Zenei tehetségét is az Isten szolgálata alá rendelte. Felnőtt fejjel újra iskolába kezdett járni és elvégezte Debrecenben a zenei konzervatóriumot zeneszerzés szakon. Hegedű-, zongora-, orgona- és karvezető tudását pedig saját erőből fejlesztette. Mind emellett más területeken is képezte magát. A nyelvtanulás, a történelem, a természettudomány különböző területei is igen érdekelték. Nagyon sokat olvasott és tanult. Rendszeresen fordított szakrális és más típusú idegennyelvű szövegeket, ezt a képességét haláláig karban tartotta. Szövegfordításai megtalálhatóak a baptista zenei

kiadványokban.

Sok énekszólót, kórusművet és hangszeres átíratot írt, ezzel gazdagította a baptista közösség zenei palettáját.

Nem gyűjtött vagyont! A tehetségét ingyen adta mások javát szolgálva azzal. A fiatalokat tanította, nevelte, jó példával járt előttük. Többen tettek bizonyosságot arról, hogy az Emil bácsival való beszélgetéseik során ismerték meg az Úr Jézust.

Csendesen, magát talán túlságosan is háttérbe szorítva végezte szolgálatát.

Gyermekeit és unokáit is a minden ember elfogadására, emberiségre, a természet szeretetére és megbecsülésére nevelte.

Fontosnak tartotta az állandó ismeretszerzést, a világban történő eseményeknek folyamatos figyelmét. Alázatosan, de határozottan kiállt a saját meggyőződése mellett, de tiszteletben tartotta a mások véleményét is.

Ráduly Emil 2020. október 21-én békében megpihent.

Üdvözet

Róma 15:13a

Ráduly Emil
1992. 08. 14.

Con anima ♩ =

Soprano
Alt
Tenor
Bass

A re - mény - ség - nek Is - te - ne Hit ál - tal ti - te - ket tölt - sön be

Ó - röm - mel és bé - kes - ség - gel, Ó - röm - mel és bé - kes - ség - gel, Hit ál - tal ti - te - ket

tölt - sön be A re - mény - ség - nek Is - - - te - ne.

poco á poco rá

Ráduly: Emberszeretet

A szerző a II. világháború borzalmainak átélése során és a nevelő apjától kapott tanácsok alapján egész életében az embertársi szeretet szószólója volt.

Ebben a szintén nagyon egyszerű énekekben – a szövege és a dallama is saját szerzemény – lerántja a leplet a hazug, képmutató szeretetről és gonosz indulatokról. Jézus parancsa egyértelmű: úgy kell szeretnünk embertársainkat, mint önmagunkat. A békeesség munkálása nem szájjal történik, hanem szeretettel.

Ráduly: Üdvözet

Az ének szövege egy bibliavers. Olyan, mint egy aranymondás. A szerző ezzel az énekkel tulajdonképpen mindenkinek a szájába adott egy ígét, amely erő, lelki táplálék, jó kívánság mások felé és egy általános üzenet mindenkinek.

Amit különösen érdemes kiemelni, az az ének ritmikája. Az éles és nyújtott ritmusok kiválóan illeszkednek a magyar nyelv kiejtési szabályaihoz, a „hit által” és a „titeket” daktilusok pedig jól tükrözik azt az erőt, amelyek ezekben az időmértékes verslábakban rejtőznek. Az ének négy ütemen keresztül emelkedő ambitusa azt az irányt mutatja (felfelé), ahonnan várhatjuk reménységünk beteljesedését, ahonnan várhatjuk a hit által való megvalósulását.

Egyszerű ének fenséges gondolatokkal.

Emberszeretet

Ráduly Emil

Vivo ♩ = 104

Soprano
Alt
Tenor
Bass

1. Add Is - te - nünk, hogy sze - re - tet Ve - zes - se min - den
2. Ne árt - sünk el - len - ség - nek sem, Bossz - szüt ne áll - junk
3. Hadd hall - juk meg, Jé - zus sza - vát: Áld - juk, ki ránk ál -

tet - tün - ket, Hogy szol - gál - juk egy - mást szív - vel, I - em - be - ren. Hős Da - vid is ki - vid - is ki - Sa - kot ki - ált. Az el - len - ség - gel jót te - gyünk, és

gaz - test - vér - sze - re - tet - tel, Hogy szol - gál - juk egy - ult, az az ál - nok il - dö - zöt. Hős Da - vid is ki - mün - den em - bert sze - res - sünk! Az el - len - ség - gel

mást szív - vel, I - gaz - test - vér - sze - re - tet - tel. mel - te - ot: Sa - ult, az ál - nok il - dö - zöt. jót te - gyünk, és min - den em - bert sze - res - sünk!

”
”

Ráduly: Megtaláltam Jézus útját

A 2003-ban kiadott új gyülekezeti énekeskönyvünk 360. éneke ez a nagyon kedves mű. A szövegét Gerzsenyi Sándor írta, a zenéjét Ráduly Emil szerezte. Egy megtérő bűnös eufórikus örömet festi meg, akinek kinyílt a szeme, a szíve és teljes odaadással nyújtja kezét Megváltójának a további együttes haladásra. A megtérés pillanatának csodálatos leírása.

Az ének hangneme „C” dúr, amely a törzshangsor bárminemű befolyásoltság mentes erejével él. Az első két sor néhány hangból álló dallamocskával nemes egyszerűséggel írja le a kereső lélek elszánását. Aztán az ének közepén – mint egy fortyogó edényből a gőz – kitör a belső öröm: „Áldott égi világosság, útamon te légy a fény!”; vagy a második versszakban: „Töltsd reám drága lelked, hulljon rám a tüzese.”

Majd az ének végén mintegy keretező módon visszatér az elejét indító dallamocska mintegy a középház után megváltozott gondolkodás, megváltozott élelsemlelet.

Az ének annyira egyszerű struktúrájú, hogy szólóban, kisebb együttesel vagy akár nagyobb gyülekezettel is énekelhető.

Megtaláltam Jézus útját

1. Meg-ta - lál - tam Je - zus út - ját, Meg-vál - tá - sa már c -
2. Ke - zem nyúj - tom, drá - ga Je - zus, Te légy né - kem az e -

nyém. Hí - za - lom - ual fi - aink hoz - zá, Sze - re - tet - tel lép fe -
rő, Csőg - ge - de - ken sí - esa hoz - zám, Bű - ne - i - mért szer - ve -

lém. Ál - dott é - gi vi - lá - gos - ság, Ú - ta - mou te légy a
dő! Töltsd re - ám most drá - ga Lel - ked, Hull - jon rám a tűz - e -

fény! Szi - vem bol - dog me - ne - dé - ke, Őd - vos - se - ges szép re -
ső! I - jéd - nek adj győ - ze - del - met, Mert el - jön a vég - i -

mény! Meg - ta - lál - tam Je - zus út - ját, Meg - vál - tá - sa már c - nyém!
dő! Ke - zem nyúj - tom, drá - ga Je - zus, Te légy né - kem az e - rő!

Nagy-Kasza Lona

KÉT NOVELLA JEREMIÁSRÓL

A TEKERCS

Lassan és alattomosan lopózott be a szürkesség a börtön ódon falai közé. A Nap sugarai mind eltűntek a várfal mögött, s az este komor hangulatot hozott magával. Kóbor kutyák csaholása hallatszott valahonnan a falakon kívülről. Ilyenkor bátrabban előtör a gonosz is rejték helyéről. A világosság egyre csak fogyott. Pedig mennyire szerette Jeremiás a napfényt, s annak melegét. Mindig a gyerekkorát juttatták eszébe, amikor apja birtokán alig várta, hogy a Nap felkeljen és kimehessen hálát adni. Ahogyan Atyjától is mindig látta. Papi nemzetségbe született Anátót hegyei közé, ahol Jahve imádata az életük része volt. Benne folyt az ereikben, el sem tudták volna képzelni Nélküle az életüket. Hányszor várta, hogy apja szólítsa: Jeremiás légy ott időben a hajnali áldozásnál és figyelj! Egyszer talán az Úr megadja és te is pap leszel, tudnod kell majd, hogyan kell helyesen és jól imádni Jahvét. Ábrahámnak, Jákóbnak és Izsáknak Istenét!

Jeremiás mélyen átérezte, hogy mit jelent ez, milyen áldozatot követel és vágyott arra, hogy valóban az legyen, akiről az apja is beszél. Az Úr papja! Nem

kívánta a hírnevet s az ezzel járó tiszteletet csupán Jahve engedelmes gyermeke akart lenni, aki átveszi az üzenetet és továbbítja népének. Az a titokzatosság, ami a papokat körüllegte, hívogatta és vágyott arra a titokra. Arra, hogy Ő szóljon hozzá és ő is beszélhessen vele. Bármiről.

Ekképpen merengett Jeremiás, amikor az utolsó kis fénycsíra is kihunyott és súlyos komor homály terült hideg cellájára. Báruk épp akkor toppant be, s nyomban nyúlt is a mécseshez, hogy meggyújtsa. Lassan kezdi kiismeri Jeremiást, sokat voltak együtt és látta szenvedését. Igyekezett mindenben a segítségére lenni és enyhíteni körülményein.

– Atyám, itt a vacsora ideje – szólta Báruk a hallgatón ücsörgő prófétának, aki még mindig a gondolataiban elmélyedve mozdulatlan sárgába dermedt.

– Á, a vacsora! Maradt még egy kis kenyér a reggeli adagból, nemde? Egyél inkább csak te Báruk, nekem úgyszincs most valahogy étvágyam.

– Üljön csak ide atyám, hamarosan tálalok. Van egy kis meglepetésem atyám számára – mondta cinkos mosollyal az arcán.

A hűségés Báruk míg a terítéssel foglalkozott, Jere-

miás összeszedte magát és asztalhoz telepedett. Valami finom illat csapta meg az orrát.

– Mond fiam, mi ez az ismerős illat? Már nagyon régóta nem éreztem ilyet.

– Egy kis bárányhús, frissen sült lepénnyel. Amikor az udvarból hazafele tartottam, egy asszony szaladt utánam és egy batyuba csomagolva átadta nekem ezt mondva: Jeremiásnak, az Úr szolgájának küldjük. Sokat imádkozunk érte az Úrhoz, hogy tartsa meg őt egészségben. Vigyázz, meg ne lássa senki, mit viszel, mert mindannyian bajba kerülünk – számolt be Báruk lelkesen a történetekről.

– Bárcsak gyakrabban tennének ilyet, nem atyám?

Jeremiás szeme sarkában könnycsepp gördült, megvigasztalta a szívét az emberi jóindulat. Akkor csak nem vezett ki ebben az udvarban mindenkiből az emberség és a jóság. Talán van még remény.

– Örüljünk fiam annak, ami most van, a többit meg vegyük az Úr kezéből, ahogy eddig is.

Amióta Jeremiás a király udvarának a börtönében tengeti mindennapjait, napi étkezésére a király meghagyta:

– Napi egy kenyert kapjon a pékek utcájából, míg csak el nem fogy a kenyér a városban! Tulajdonképpen Jeremiás hálás a királynak a jóindulatáért, hogy gondoskodik az élelmézéséről. A legjobban meg annak örül, hogy nem kell bilincsből töltenie mindennapjait, mozoghat az udvaron. Legnagyobb szomorúsága viszont az, hogy nem mehet ki a nép közé, hanem csak a néma falak között hallgat. Úgy érzi, lassan elveszti minden erejét.

Szép csendben megvacsoráztak, Báruk és ő. Mi is lenne vele Báruk nélkül? Ez a fiatal írnok hűségese is, meg nem utolsó sorban okos is. Az Úr küldte őt hozzá, hogy vigasztalja, amikor csügged a lelke. A külvilág hírei is csak rajta keresztül jutnak el hozzá. Épp a város sorsáról beszélgettek. Senki nem akar hallgatni Jeremiás szavára. A fülük botját sem mozdítják.

– Inkább hisznek atyám még mindig azoknak a prófétáknak, akik azt jövendölik, hogy megmenekülhet a város. De hiszen már négy éve ostromolnak, hogyan gondolhatják, hogy ennek jó vége lehet?

– Fiam, fáj a szívem ezért a népért, de hát, amit az Úr üzent én megmondtam. Mit tehetnék még egyebet? Látod, hogy bánnak az Úr szolgájával, aki az igazat mondja? Elhallgattatják. Hát nem ekképpen cseleked-

tek elődeik is a hozzám hasonlókkal?

– Igen, de ha kicsit is komolyan vennék azt, amit atyám hirdet, mindannyian jobb helyzetbe lennénk. Nem lenne ez a sok megszorítás, bőségesen lenne mit enni. Lákis és Azeka sem bírja sokáig már az ostromot. Azt mondják hamarosan az is a káldeusok kezére kerül. Akkor aztán Jeruzsálem sorsa is megpecsételődött.

– Várjuk meg fiam, amit az Úr végez. Nem tér vissza az Ő szava üresen. Nem ember az Isten, hogy hazudnék.

Vacsorájuk végeztével, Báruk óvatosan becsomagolta a batyuba a maradékot. Jó lesz az holnap is. Elrejtette a sarokban a lomok közé.

Az öregedő próféta sem bírja már úgy az ételt, a sok nélkülözés és az éhezés meggyengítette a gyomrát. Jobban oda kell figyelni a szükségére. Míg Báruk csomagolt, Jeremiás elvonult, fekhelyén leborult Jahve előtt és imádkozni kezdett. Ismerte jól a népe bűneit, emésztette is a bánat érte, de annál többet nem tehetett, mint hogy elmondja milyen veszedelem vár rájuk, hogy ha büszkén és makacsul ellenállnak Isten tervének. Imádkozás után még egy dolog nem hagyta nyugodni:

– Megvan még Báruk az az adásvételi szerződés? Jó helyen őrződ, fiam? Tudod fontos, hogy épségben megőrizzük – törte meg a csendet az idős szolga.

– Persze, hogy meg van Atyám. Az életem árán is megőrözöm. Édesapám házában van a többi fontos tükercs között. Amint eljön az ideje, elővesszük és élünk vele.

– Akkor jó. Örülök neki. Okos szolga vagy, Báruk. Sőt annál is több. Hűségese társam.

Szép lassan elcsendesült minden és már nem beszélgettek többet.

Az esti szellő átsuhant a börtönlakás nyitott ablakán és megborzosolta Jeremiás ősz szakállát. Olyan volt, mintha Isten megérintette volna és jelenléte betöltötte volna a kis szobát. Báruk eloltotta a lámpást és mindketten álomra szenderültek.

A PARANCS

– Báruk! Báruk! Ébredj! Kellj fel gyorsan! Reggel van már. Új napra virradtunk – rázta meg Jeremiás az alvó írnökát. Báruk még most fordul volna a másik oldalára, de nem mert semmit sem szólni, mert Jeremiás ellenkezést nem tűrő hangon ébresztgette.

– Mi történt atyám? Betörték a káldeusok? – kérdezte ijedten.

– Nem, dehogy! Ne bolondozz már! Annak még nem jött el az ideje. Mondd csak, hol van az irattekercs, meg a tinta? Sehol sem találtam.

Báruk amilyen gyorsan csak tudott felugrott fekhelyéről és megpróbálta összeszedni a gondolatait. Ijedtében felborította a vizeskancsót, amit mindig az ágya mellé állít éjszakára, hogyha megszomjaznék. Kapkodva szedte össze tekerceit, de nem talált köztük használhatót, csak néhány megkezdett jegyzetet. Hogy egy írnöknek ne legyen üres tekerce, amikor szükség van rá? Ez kellemetlenül érintette Bárukot.

– Nincsen itthon irattekercs atyám, de máris futok és hozok néhányat. Egy órán belül itt is vagyok.

– Pont most nincs, amikor oly szükség lenne rá. – morgolódott a próféta. – Jól van, nem bánom, de siess, mert nagyon fontos üzenetet kaptam ma az Úrtól. Le kell diktálnom neked.

Mire ezeket kimondta, Báruk már rohant is ki a kapun, egyenesen a piactérre, ahol papírtekerceket és tintát is lehetett vásárolni. Többet is vett, hogy legközelebb ne érje ilyen szegény, hogy nem tud segítségére lenni a prófétának. Mivel Báruk Jeremiás írnoke és hűséges segítője volt, bármikor szabadon jöhetett-mehetett a börtön és a palota területén és azon kívül is. Míg a piacon vásárolgatott, megjelent egy hozzá hasonló írnök, kezében egy tekerccsel. Felállt a hírnökök lépcsőjére és óvatosan elkezdte kitekerni az írást. A piaci morajlás egyre csenedesebb lett, mígnem mindenki elhallgatott és a hírvívőre figyelt. Lassan, ünnepélyes hangon olvasta fel a templomi üzenetet az írnök, ahogy ilyenkor szokás.

„Jójakimnak, Jósiás fiának, Júda királyának ötödik esztendejében, halljátok meg ezt az üzenetet. A kilencedik hónapban tartson mindenki böjtöt az Úr előtt, mindazok, akik Jeruzsálemben laknak és azok is, akik Júda városaiból Jeruzsálembé érkeznek. Mindenki böjtöljön és imádkozzon, hogy az Úr szabadítsa

meg népét ellenségeinek kezéből.”

Ennyi volt az üzenet. Morajlás futott végig a népen. Az ostrom alatt hozzászótkak a nélkülözéshez, az is felér egy böjttel. Most meg egész hónapban ezt kell tenniük? Így is éheznek. Talán épp a készletek megőrzése miatt hirdették ki egész hónapra? A király gondolatát nem lehet kitalálni, eddig is látszott, hogy nem jó tanácsadókra hallgat. Báruk örömmel hallgatta a kezdeményezést, mert abban reménykedett, hogy meg fog változni a nép szíve és akkor talán az Úr is elhárítja a veszedelmet a városról.

Míg odavolt, Jeremiás elsétált a kapuig, hogy megvárja a reggeli kenyeret. Épp ennek volt az ideje. Szereti a reggeli friss kenyér illatát. Az anyjára emlékezteti. Mindene volt a fia, akinek leste minden kívánságát. Még jó, hogy nem érte meg azt, hogy lássa, miket kell szenvednie, s nem is az ellenségtől, hanem a saját népétől.

Hamarosan meg is jelent József a pékek utcájából. Szamarát kötőféken vezette, kosaraiban illatozott a frissen sült kenyérlepény. Minden hajnalban korán kelnek a családjával együtt, hogy biztosítani tudják a kenyérellátást a környéken. Minden péknek megvan szabva, mely utcákat kell ellátnia. Nem tudják meddig tart ki a készlet. Sedékiás király napi fejadag lisztet küldet, mindenhol megszorítások vannak. Már messziről meglátta a prófétát, s intett neki. Körútját Jeremiással kezdi.

Amint odaért, átnyújtotta a kapun Jeremiásnak a kenyeret.

– Áldott az Úr, Jeremiás! – mondta.

– Áldott az Úr – felelt amaz.

– Mi újság a városban meg az udvarban?

– Hát a papok szervezkednek, Jeremiás. Jövő hónapban országos böjtöt hirdettek. Jeruzsálem egész közössége, meg azok számára, akik mozdulni tudnak lakhelyükről. Imádkozni fognak, hogy az Úr szabadítson meg bennünket a kaldeusoktól.

– Böjtöt? – vakarta meg szakállát Jeremiás. – Azt hiszik, hogy az Úr majd megváltoztatja tervét? Nem az Úrnak kell változtatni, hanem nekik. Még mindig nem értik?

– Azt mondd Jeremiás, hogy semmi értelme? – kérdezte kíváncsian a pék.

– Hát hányszor mondjam neked is József, hogy elhidd. Az Úr a kaldeusok kezébe adja a várost. Csak az

menekül, meg aki átmegy az ő táborukba. Te is gondolkozz el ezen és ments magad meg a családod, amíg van rá idő.

– Nem tudom, Jeremiás. Olyan hihetetlen ez az egész. Csak nem hagyja Jahve, hogy ez történjen a választott néppel.

– Én meg azt tudom és látom, hogy te meg hitetlen vagy József. Te sem hiszel az Úr szavának.

– Jól van, de csak a segítségünkre siet majd valaki! Sedekiás király tárgyalásokat folytat. Hátha az egyiptomiak...

– Az egyiptomiak itthagytak minket prédának, – vágott a szavába Jeremiás – nem érted? Nagyobb jött ide náluknál. Az Úr a káldeusok kezébe adja az egész Izráelt. Hát már te sem emlékszel a próféciára?

– Emlékszem én, hogyne emlékeznék. Csak valami kapaszkodót keresek, hogy hátha mégsem történik meg mindez – mondta fejét lecsüggesztve József, a pék, aki nem volt egyáltalán rossz ember és igyekezett a törvényt is betartani és aszerint élni. Nem értett egyet azzal, ahogy elbántak Jeremiással és rettegett attól a naptól, amikor Nebukadnecár végleg betör Jeruzsálembe. Sokat halott arról, hogy milyen kegyetlen király és hogyan bánik a leigázott népekkel. Csak abban tudott reménykedni, hogy egyszerű pék ember lévén majd kikerül a hatalmas uralkodó látóköréből és életben tudnak majd maradni.

– József, míg van idő, térj meg és hátha az Úr megkönyörül rajtad és megmenti a családod.

– Imádkozz értem Jeremiás, hogy úgy legyen. Nekem családom van, akiket el kell tartani. Nem szállhatok szembe a király akaratával.

Jeremiás csüggedten tekintett fel az égre. Mennyien vannak ebbe a városba olyanok, mint József. Sőt az egész országba. Jobban félik a királyt, mint a Seregek Urát. Bezzeg a rékábiak, Jónádáb leszármazottai! Azok hűek maradtak az ígéretükhöz, pedig nem az Úrtól kapták, hanem embertől. És mégis hűek. Izráel népe meg Jahve hívására, parancsára a füle botját sem mozdítja. Nemhiába fogyott el az Úr türelme és ítéletet készít népének.

Gondolataiból József riasztotta fel.

– Na, megyek Jeremiás. Az Úr áldása kísérjen. Báruk merre van?

– Elment a piacra venni valamit. Hamarosan itt lesz, remélem. Az Úr üzent ma valamit, le akarom diktálni.

– Az Úr üzent? – tekintett vissza József ijedten. – És mit mondott?

– Még nincs itt az ideje, hogy megtudd. Majd később meghallod – mondta Jeremiás és sarkon fordulva visszaballagott lakhelyére.

József gondterhelten nézett a próféta után, mivel tudta, ha az Úr szólt Jeremiáshoz, akkor az a legtöbb esetben nem jót jelent. Nem is emlékszik olyanra, amikor Jeremiás jót is prófétált volna. No, de talán most lesz az az alkalom. Mindig is pozitívan szemlélte a dolgokat. Reménykedjünk. Ne fessük rögtön az ördögöt a falra.

Marton Zsolt*

RECENZIÓ DR. KOVÁCS ENIKŐ HAJNALKA „EGYÉNI PANASZÉNEKEK A ZSOLTÁROK KÖNYVÉBEN” CÍMŰ KÖNYVÉRŐL

Az ismertett könyv 2024-ben jelent meg a Károli Gáspár Református Egyetem és a L'Harmattan Kiadó (Budapest) gondozásában.

Dr. Kovács Enikő Hajnalka a Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Kara Ószövetségi Tanszékének egyetemi adjunktusa által írt monográfia folytatja a gazdag reformátusi zsoltárkutatás-hagyományt, ugyanakkor új megvilágításba is helyezi az általa évtizedeken át kutatott egyéni panaszénekek értelmezését.

Ezirányú elköteleződését a publikációs tevékenysége és a konferenciaelőadásai is bizonyítják.

A könyv első szakaszában a szerző bemutatja a Zsoltárok Könyvének hagyományosan mondható kutatási történetét, valamint a legújabb irányzatait, melyet Gunkel működésétől datál. A Zsoltárok Könyvének gyűjteményesülését már a babiloni fogság utáni időre teszi. A gyűjtemény végső formájának kialakulása

már a Kr. e. 2. században a templomi személyzet ösz-szeszerkesztő munkájának tekinti. Megjegyzi, hogy a qumráni tekercsekben már Kr. előtt a **מִקְהַל רִפְּוֹ** címmel találjuk, ami a Kr. u. 1. századba érintetlenül a „Zsoltárok Könyve” néven kerül át.

Mindegyik Bibliai könyvnél rendkívül izgalmas, és alapos kutatást igénylő feladat annak megállapítása, hogy tulajdonképpen ki is az adott könyv szerzője. Az Ószövetség könyvei közül a Zsoltárok könyve az, melynek szövegei a leghosszabb időn keresztül keletkeztek, és a legszélesebb szerzői kört fogják át az ókori Izraelben.

A monográfia szerzője vállalja a tudományos munka talán legnehezebb részét, hogy értelmezni, és akár vitatkozni is mer a korábban már lefektetett direktívákkal. Említésre méltó, hogy a zsoltárfeliratokban megtalálható **לַיהוָה** nem feltétlenül jelent abszolút értelemben vett szerzőségeket. Különbséget tesz a szerzősége utalás és a dedikálás között azzal együtt, hogy

*A szerző a BTA Ószövetség tanszékének megbízott vezetője

„E kötet sokkal több, mint egy tudományos doktori értekezés.”

az Isteni ihletettséget és szerzőséget soha nem vonja kétségbe.

Merész kijelentéseket is mer tenni: „A Zsoltárok könyve az elejétől a végéig költészet, ezért költészetként szükséges értelmezni.” E sommás véleménye szerint másként kell exegetálni a zsoltárokat, mint más pl. apokaliptikus, vagy történeti könyveket? Ha igaza van a szerzőnek, akkor a Biblia mai olvasójának – nem beszélve a teológusokról – jobban meg kellene értenünk az akkori kor irodalmi, költői sajátosságait. Ebben is kapunk segítséget a könyvben. Közelebb kerülünk a szöveg szívéhez, ha engedjük, hogy az érzelmek, szójátékok, képek hathassanak ránk.

Segítségünkre sietnek a Zsoltárok, hogy a mindent „fejből” érteni akaró modern ember közelebb kerüljön Isten szívéhez és a saját énjéhez is.

Figyelemre méltó, és rendkívül értékes része a monográfiának a „Zsoltárok könyvének kompozíciója” fejezet. A zsoltárok öt könyvbe való rendezése tudatos szerkesztés eredménye, mely a Tórára mutathat. Szabatosan fogalmazva talán úgy is fogalmazhatnánk, hogy a Zsoltárok Könyve, „öt az egyben”. Ezzel együtt a szerkesztők markánsan jelölték a szakaszhatárokat. Minden könyv végén egy csodálatos doxológia áll, függetlenül attól, hogy az utolsó zsoltár milyen tartalommal bírt.

A könyv következő nagy egysége az egyéni panaszénekek modernkori kutatásával foglalkozik. A kutatások áttekintése figyelemreméltó, hiszen minden kutatónak az egyénisége megismerhető. A különböző – néha egymásnak ellentmondó – kategorizálások és csoportosítások is jól illusztrálják ezt, ami nem biztos, hogy azt kell, hogy jelentse, hogy mikor melyik kutatónak van igaza, hanem a Zsoltáranyag gazdagságát, „keretbe rendezhetetlenségét” mutatja, mivel költészetről van szó.

Lelket melengető az egyéni panaszénekek egyik eleme, amit „bizalom motívum”-nak nevezhetünk. Nem az a célja a zsoltárosnak, hogy önmagát sajnáltassa, hanem az, hogy a szenvedésében fordulat következzen be. A panasz zsoltárokat lehetne, t.k. „átmeneti” zsoltároknak is nevezni, ugyanis a panaszból tartanak a bizalom és a hálaadás irányába. Kutatók valószínűsítik, hogy a hálaadó zsoltár, mint műfaj a panaszénekekről leválva önállóodhattak.

A zsoltárok csoportosításánál kihívás, hogy hová

helyezzünk el egy zsoltárt, mivel a vegytiszta műfaji formának megfelelőkre alig találunk példát. Ebben a helyzetben nem a zsoltár erőszakos besorolása az előre vivő út, hanem a formai kategóriák kiszélesítése. E jelenségben is megjelenik, hogy költeményekről beszélünk, ezzel együtt lelki-szellemi és művészi szabadságról, ami nehezen préselhető be keretekbe.

A fenti jelenségről számol be a könyv következő része. A szerző kibővíti Gunkel két nagy formai kategóriáját t.i. a tiszta és vegyes zsoltárok csoportjait és kibővíti a hiányos panaszénekek csoportjával.

A monográfia utolsó és egyben legnagyobb fejezete a „tiszta” egyéni panaszénekek vizsgálatát tartalmazza, összesen kilencet.

Ezen a fejezeten különösen érződik a szerző sok éves oktatói tevékenysége. A rendkívül jól strukturált elemzések segítik az olvasót az anyag elsajátításában. Mindegyik zsoltár kapcsán figyel a: héber szövegre és saját fordítást alkalmaz, megjegyzéseket fűz a fordításhoz, héber kulcsszavakat elemez, bemutatja a zsoltár szerkezetét, exegézis-írasmagyarázatot végez, műfaji meghatározást és datálást ajánl, majd mindezek után behelyezi a tágabb teológiaiába, az adott zsoltárt.

Összegzés

Dr. Kovács Enikő Hajnalka, mint egyetemi oktató modern és tudományos formában adja tovább kutatásai eredményeit. A tanulmányhoz felhasznált sok száz szakirodalom mellett sem válik szárazzá, hanem jól felépített, irodalmi szintű alkotást tartunk kezünkbe, amit egyébként a választott témája tulajdonképpen el is vár. A szerző finom költői képességei mellett sem mehetünk el szó nélkül, és emiatt e kötet sokkal több, mint egy tudományos doktori értekezés, ugyanis megjelenik benne a szerző érzelmi, lelki rezdüléseinek szakvakban megjelenő „lenyomata”, különösen a zsoltárok saját maga által fordított részeiben.

A tanulmány további elismerést érdemlő eleme, hogy nem csak elméleti fejtegetésre szorítkozik, hanem hatást szeretne kifejteni a hiteles, gyakorlati keresztény életre.

Különös helyzetben íródott a dolgozat, a COVID-19 kellős közepén. Érdekes egybeesés, hogy az egyéni panaszzsoltárok hogyan jelenhettek meg az egyes keresztény emberek, vagy gyülekezetek életében.

Tóth Krisztián

AJÁNLÓ - BOLYKI LÁSZLÓ: APÁK ÉS FIÚK - A FÉRFIVÁ VÁLÁS ÚTJÁN

Az alcím előre vetíti a kötet témáját: a fiúból férfivá válás folyamatáról lesz itt szó. Ebben kulcsfontosságú, hogy a fiú megtalálja a helyét a világban – lehetőleg apja és más idősebb férfiak segítségével. Erre utal a szerző kijózanító felhívása, mely egyben a könyv motója is:

**NE A SARKADRA ÁLLJ,
HANEM A HELYEDRE!**

Az „életlánc” szerepe döntő! Ezt a fogalmat hozza be és viszi végig Bolyki László – akitől nem idegen a fogalomalkotás (lásd. pl: a valláskárosult kifejezés). Ez a generációs láncolat először definiálásra kerül, majd megszakad, végül helyreáll(hat) – vagyis ennek realizálása már az olvasóra van bízva, de nem hagyatik ebben a feladatban magára.

Gyakorlati tanácsok is gazdagítják az egyébként mély lelkigondozói elemzést. A szerző illusztrációihoz nem csak a bibliikum világából merít, hanem személyes és társadalmi, antropológiai, szociológiai adatokkal, jelenségekkel és történetekkel is szolgál. A forrásanyag (még ha a könyv végén nincs is feltüntetve) lábjegyzetekben pontosan követhető és jelentős.

Harmat, 2024, 248 oldal

Azért lesz többek között mégis „keresztény könyv” az Apák és fiúk, mivel például Dávid ószövetségi alakján keresztül nyerünk betekintést a mű fő gerincén végig haladva abba az öt stációba, mely egészséges esetben kíséri egy hímnemű ember életét. Ezek a 1, fiú 2, harcos 3, király 4, szerelmes 5, próféta állomásai. Az archetípusok mellett hasznos bontás mindez.

Az olykor humoros, máskor pengeéles, de leginkább őszinte és revelatív írás magában hordozza a katarzis lehetőségét minden (férfi)olvasója számára. Ez a könyv letaglózott, felkavart és mélyen érintett. Sok mindenben magamra ismertem. Alig tudtam letenni. Szinte egy ültő helyemben kiolvastam. Minden apának és fiának (és persze hölgyeknek: anyáknak – fiúk, feleségeknek – férjük megértése miatt is) el kellene olvasniuk. Feltétlen ajánlott!

Bölcshöldi András (szerk.)

Húsvét közelében

Kálvin, 2024, 176 oldal

Ez a kötet a böjttől pünkösdig terjedő időszakot követi végig, ismert és kevésbé ismert magyar írók novelláit rendezve az ünnepek szerint öt fejezetbe.

„Jézus van a középpontban, Isten nagy váltságművének a személye, aki által megváltozhat, megfordulhat az életünk: reménytelenségből reménységet kaphatunk, csüggedésből lelkesedést, zuhanásból felemelkedést, sötétségből fényt, halálból életet. Így olvashatunk [...] börtönben született passiójátékról, Jézus hajnali útjáról, a húsvét örömről, a piros tojás jelképes üzenetéről, a konfirmáció gyakorlatáról és az egyház húségre rendelt idejéről” (részlet az Előszóból).

A novellák szerzői: Ady Endre, Demeter Adél-Hajnalka, Dezső Anna, Fekete István, Karinthy Frigyes, Koósa Mária, Krúdy Gyula, Lázár Ervin, Makkai Sándor, Móra Ferenc, Móricz Zsigmond, Pálincás Mihály, Szabó Dezső, Szép Ernő, Tóth-Máthé Miklós, Visky András.

Barbara Brown Taylor

Másik úton hazafelé

Felszabadító igehirdetések az éven át

Luther, 2024, 263 oldal

Mindannyian vágyakozunk Atyánk házának békéje, otthonossága után, de sokszor az az érzésünk, elfelejtettük a hazavezető utat. Csak taposunk az aszfaltot, de nem jutunk sehova, körbe-körbe járunk – vagy inkább már el sem indulunk, ha úgysem találunk oda.

Barbara Brown Taylor amerikai teológus, episzkopális lelkész, számos könyv szerzője korunk egyik legjelentősebb igehirdetője, akinek most először jelenik meg magyar nyelven kötete. Ahogy ennek a prédikációgyűjteménynek a címe is jelzi, Taylor igehirdetései nem mindig a megszokott irányban indulnak el. Arra hívja az olvasót, hogy térjen le a kitaposott ösvényről, és lépjen annaka lábnyomába, aki maga is elhagyta a járt utat a járatlanért, és aki biztosan hazavezeti.

„Barbara Brown Taylor prédikációi igehúségről és finoman merész irodalmi igényességről tanúskodnak.” (Pángyánszky Ágnes)

Márton János

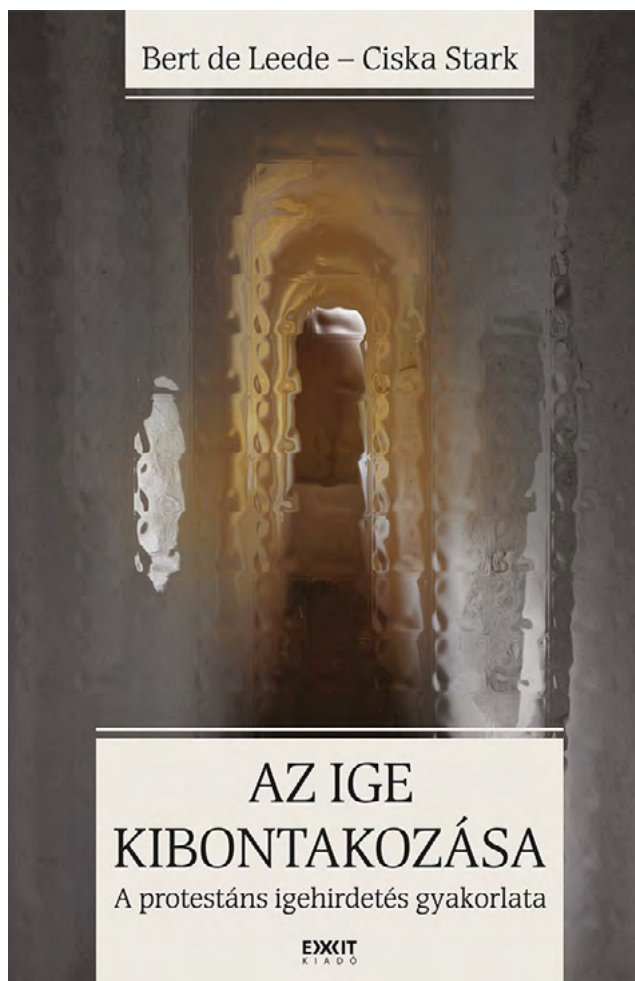
A Megváltó csodáinak Ószövetségi háttere

EXIT, 2018, 280 oldal

A szerző a Babeş-Bolyai Tudományegyetemen szerzett doktori fokozatot 2017-ben.

Jelen írása mind tartalmi, mind formai és módszertani szempontból megfelel a tézisírás tudományos követelményeinek. Több száz szakirodalmat tanulmányozott át, magyar és idegen nyelvűt egyaránt. Nyugodt lélekkel mondható, hogy ismeri a témával kapcsolatos szakirodalmat és annak interdiszciplináris hátterét.

Egy olyan témát mutat be interdiszciplináris kontextusban, melyet kevesen vagy egyáltalán nem kutattak magyar nyelvterületen, ezért a könyv hiánypótló szakirodalmi alkotásnak is tekinthető. Különös értéke a könyvnek a bibliai nyelvek pontos ismerete, a filológiai és szemantikai megközelítés, valamint a hermeneutikai kibontás. A szerző úgy bontja ki a témát, azzal az irodalmi gazdagsággal és olyan tudományos, de egyben érthető, olvasmányos nyelven, hogy mindvégig sikerül ébren tartania az olvasó figyelmét.

Bert de Leede – Ciska Stark

Az ige kibontakozása A protestáns igehirdetés gyakorlata

EXIT, 2020, 360 oldal

Az igehirdetés egyfajta kibontakozás: óvatos kibontása és megmutatása annak, ami már van. Ugyanakkor pontos olvasást és igényes szöveget jelent, valamint részletes tanulást és kortárs kommunikációt. Jelen kézikönyvben arról a prédikációs előkészületről írnak a szerzők, amelynek hagyományosan hét fázisa van, az első orientálódástól az utólagos kiértékelésig. Bert de Leede és Ciska Stark újítása az, hogy mindegyik fázist négy, egymást kiegészítő dimenzióból világítják meg. A négy dimenzió: a kulturális kontextus, a teológia, az igehirdető spiritualitása és a prédikálás gyakorlata. A szerzők leginkább abban látják a protestáns igehirdetés erejét, hogy nyitottsággal fordul a kultúra felé, és reményteli várakozással tekint Isten jó szavainak továbbadására. A könyv gazdag tárgyi tudást nyújt, ugyanakkor sok tapasztalati reflexiót és gyakorlatot tartalmaz.

Dallas Willard

Mennyei összeesküvés

Istenben elrejtett életünk újrafelfedezése

Harmat, 2025, 484 oldal

„Reményeim szerint Jézust új oldaláról ismerhetik meg az olvasóim – különösen azok, akik azt hiszik, hogy már értik őt.” Dallas Willard, korunk egyik legbriliánsabb keresztény gondolkodója ezzel a mondatlal indítja könyvét, amelyben felvázolja Isten kozmikus ívű munkáját, a „mennyei összeesküvést”, a teremtés előtti időktől kezdve Jézus keresztjén át egészen jelenünknek a földi léten túlmutató kiteljesedéséig. Ebből a perspektívából szemlélhetjük a saját életünket, melynek örömhíre, hogy Jézus „megnyitotta a jelentkezést az élet mesterkurzusára”. Ennek a „Krisztus-képűségű képzésnek” a tananyaga a hegyi beszéd, ám Willard mélyreható elemzése sok tekintetben a feje tetejére állítja mindazt, amit eddig erről az újszövetségi részről gondoltunk.

Tomka János

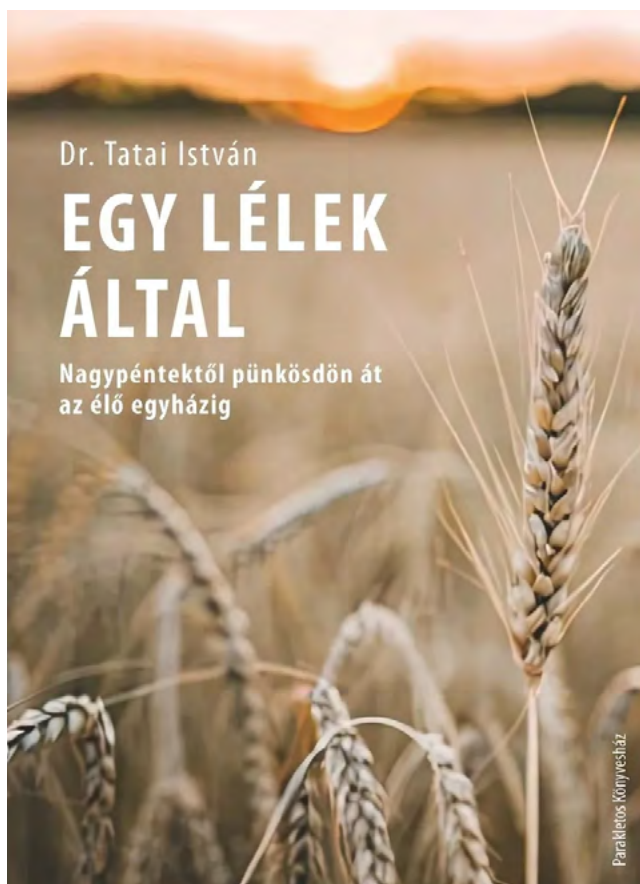
Erkölcsei reziliencia

Etikai bátorság a szervezetekben és a közösségekben

Harmat, 2025, 144 oldal

Miként igazodhatunk el napjaink erkölcsi zűrzavarában? Ha meg is értjük, mi a jó és mi a rossz, és szeretnénk a jót választani: honnan lenne hozzá bátorságunk? Mit kezdünk korunk súlyos etikai dilemmáival? Van-e jogunk az erkölcsi ítéletalkotásra? Képesek vagyunk vállalni a nehéz döntéseket, és el tudjuk viselni, ha ezekért megbüntet minket a környezetünk?

Bár sokszor tudjuk, mi lenne a helyes, mégis képtelennek érezzük magukat rá, hogy annak megfelelően cselekedjünk. Tomka János több szakterület tapasztalatait felhasználva érvel amellett, hogy a kulcs az erkölcsi ellenálló képességünk fejlesztése. Ez nem megy kitartó, elszánt munka nélkül, de nem vagyunk egyedül: a közösség támogatása mellett a Biblia világos üzeneteire és Isten bátorító erejére is támaszkodhatunk.

Dr. Tatai István

Egy Lélek által

Nagypéntektől pünkösdön át az élő egyházig

Parakletos könyvesház, 2025, 112 oldal

Az evangélium olyan étel, amit csak forrón lehet találni – mondja Spurgeon. Hevül is az emmausi tanítványok szíve, amikor a feltámadott Jézus beszél hozzájuk, mikor a házukba befogadják. S a befogadásnak az a következménye, hogy a megnyílt értelem és a lángra gyúlt szív után a szem is látni kezd. Felismerik az Urat, ahogy megtöri előttük a kenyeret. És még nincs vége: Indulniuk kell! Az örömhírt nem tarthatják magukban: Az Úr bizony feltámadt!

Dr. Tatai István igehirdetései, írásai a nagypéntek és a húsvét köreitől a pünkösd és az örök szövetség távlatán keresztül vezetnek a Lélek ajándékai és gyümölcse felé, hogy legyen nekünk is személyes húsvétunk és pünkösdünk, közös megtapasztalásunk arról, hogy Jézus él. Bennünk és közöttünk, a Lélek által, egy Lélek által él.

Max Lucado

Tíz nő a Bibliából

KIA, 2024, 384 oldal

A tíz nő, akiről ebben a bibliatanulmányban szó van, nagyon különböző háttérből jöttek. Egyesekről csak annyit tudunk, hogy milyen nemzetiségűek. Másokról csak a helyet, ahol minden valószerűség szerint éltek. Vannak köztük egyszerű, hétköznapi nők; de királynők és olyan asszonyok is, akik hatalommal és befolyással bírtak a környezetükben; másokat viszont a társadalom peremére száműztek.

De történetük azt is megmutatja, hogy van egy Isten, aki lát minket ott, ahol vagyunk, és szeret minket úgy, ahogy vagyunk. Ő az, aki átszövi a Biblia lapjait; aki életeket formál, szíveket ment, betegségeket gyógyít, holtakat kelt életre, és nagy feladatokra hívja azokat, akik úgy döntenek, hogy követik őt és hisznek benne.

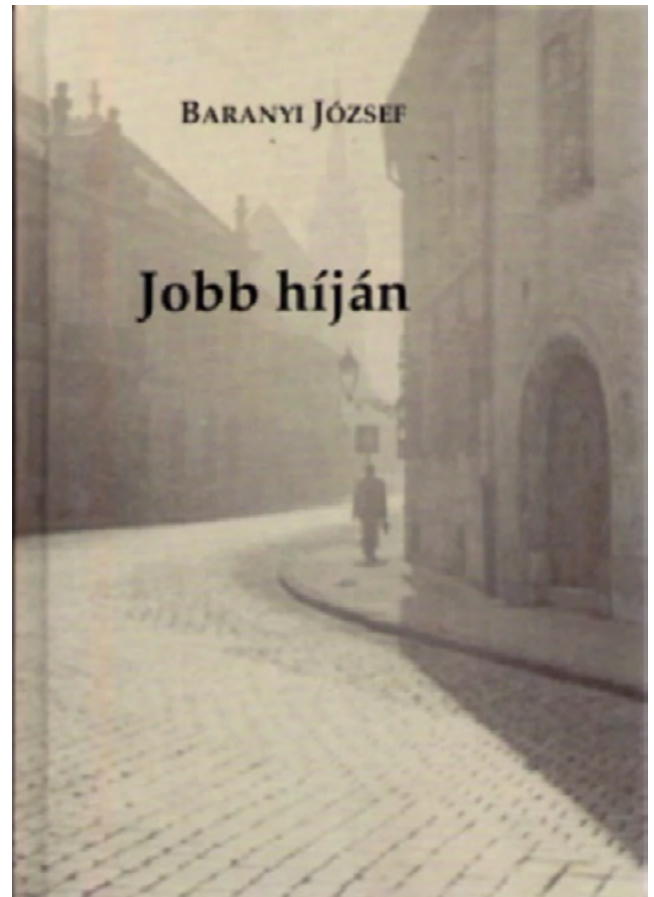
C. S. Lewis

Az emberiség felszámolása

Harmat, 2023, 84 oldal

A kötet három egymásra épülő esszéjében a szerző látszólag ártalmatlan tréfálkozása egy balul sikerült középiskolai tankönyvön az emberiség sorsának megjövődésébe torkollik. Lewis leleplezi a két tankönyvíró mögöttes, minden objektív értéket és hozzájuk kapcsolódó fennkölt érzelmet tagadó világnézetét, majd kibontja az általa Taó-nak nevezett univerzális értékrend elfogadásának vagy elutasításának következményeit, végül leírja azt az apokaliptikus pillanatot, amikor az ember saját természetét is manipulációjának anyagává degradálja, és így az emberiségből szükségszerűen az állatiasságba süllyed.

Az egyszerre meghökkenítő és profetikus írás – amelyre Francis Fukuyamától Hankiss Eleméren át máig is sokan hivatkoznak – Lewis talán legvitatottabb műve. A National Review a hetedik helyre választotta „A huszadik század 100 legjobb nem fikciós könyve” listáján.

Baranyi József

Jobb híján

avagy őszintén magunkról és komolyan Istenről

Veritas Jogcsomag Kiadó, 2010, 347 oldal

A Jobb híján című kötetben a Károli Gáspár díjas Baranyi József eddig ismeretlen arcát mutatja meg az olvasónak. Ebben a kiadványban az esszéíró, a meditatív gondolkodó és költő Baranyi Józsefet ismerhetjük meg. Baranyi József hangja hiteles, mert őszinte, tiszta, mert biblikus. Noha személyesen szól, mégsem önmagáról, hanem az általa felismert igazságról tanúskodik. Ez nem olyan könyv, amit úgy lehetne végigolvasni, mint egy regényt, hanem olyan, mint a bibliai bölcsességirodalom, amiből csak csipegetni lehet.

Ez a kötet valóban "fényt ad", "illatozik", "gyümölcsöt hoz", "nem nyüzsögve, csak benne elmerülve".